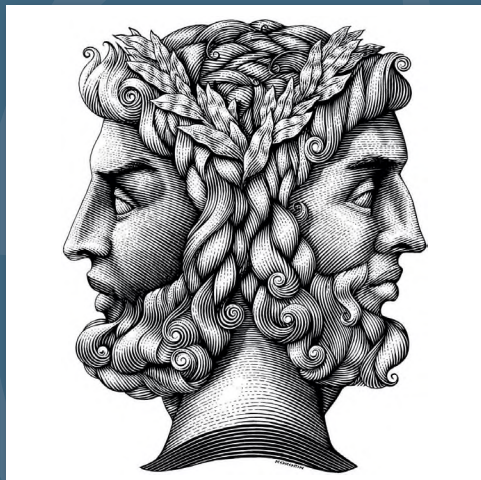

Koosán Ildikó

NÉMET KÖLTŐK

Kétnyelvű versfordítások

2020

Koosán Ildikó

LÍRAI BARANGOLÁSOK

© Koosán Ildikó

Koosán Ildikó

Válogatott műfordításai

NÉMET KÖLTŐK

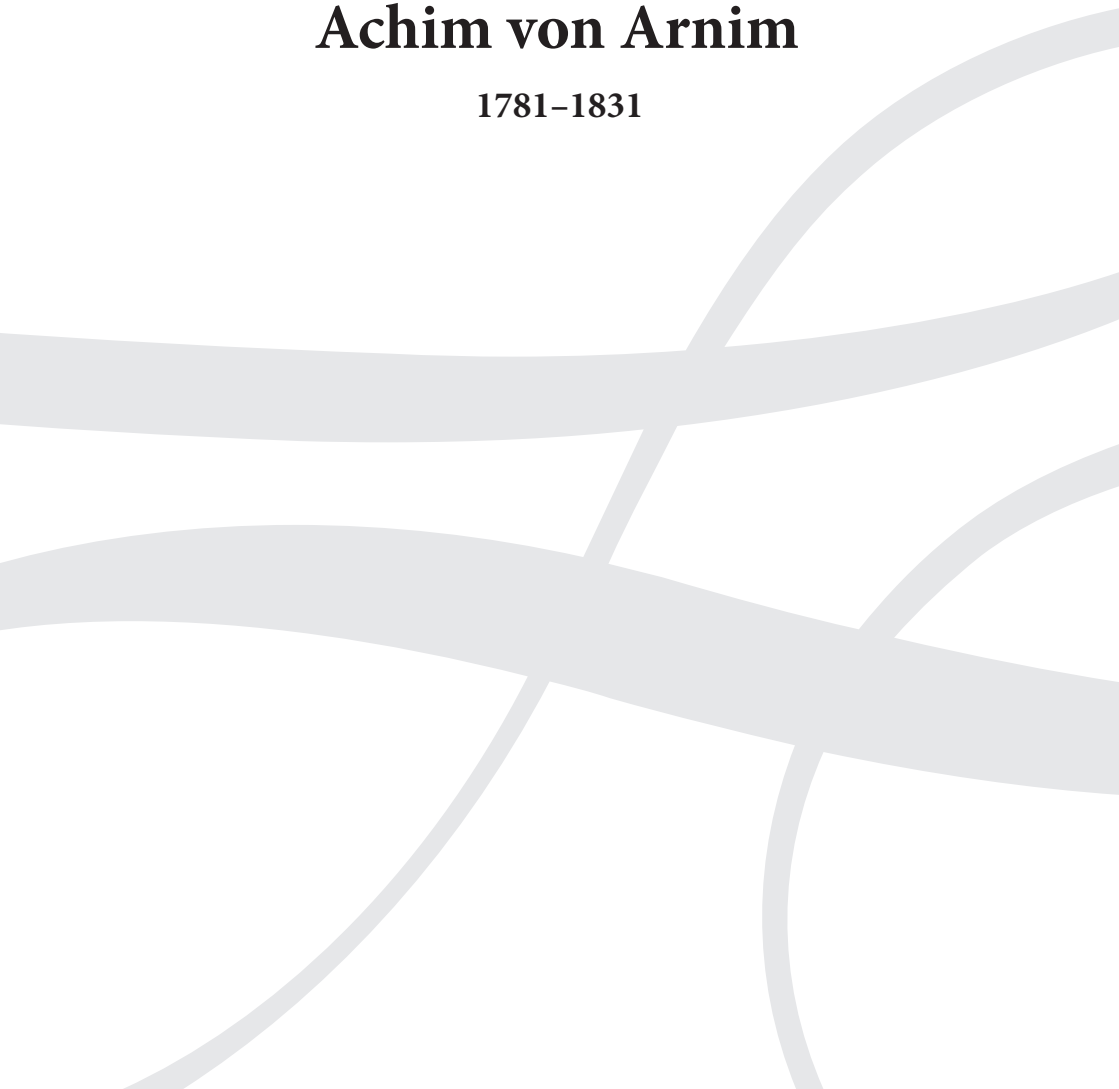
versek

német és magyar nyelven

2020

Achim von Arnim

1781–1831

IM WALDE

Im Walde, im Walde, da wird mir so licht,
Wenn es in aller Welt dunkel,
Da liegen die trocknen Blätter so dicht,
Da wälz ich mich rauschend drunter,
Da mein ich zu Schwimmen in rauschender Flut,
Das tut mir in allen Adern so gut,
So gut ist's mir nimmer geworden.

Im Walde, im Walde, da wechselt das Wild,
Wenn es in aller Welt stille,
Da trag ich ein flammendes Herz mir zum Schild,
Ein Schwert ist mein einsamer Wille,
Da steig ich, als stieß' ich die Erde in Grund,
Da sing ich mich recht von Herzen gesund,
So wohl ist mir nimmer geworden.

Im Walde, im Walde, da schrei ich mich aus,
Weil ich vor aller Welt schweige,
Da bin ich so frei, da bin ich zu Haus,
Was schadt's, wenn ich töricht mich zeige.
Ich stehe allein wie ein festes Schloß,
Ich stehe in mir, ich fühle mich groß,
So groß als noch keiner geworden.

Im Walde, im Walde, da kommt mir die Nacht,
Wenn es in aller Welt funkelt,
Da nahet sie mir so ernst und so sacht,
Daß ich in den Schoß ihr gesunken,
Da löschet sie aller Tage Schuld
Mit ihrem Atem voll Tod und voll Huld,
Da sterb ich und werde geboren!

ERDŐBEN

Az erdőn, az erdőn enyém lesz a fény,
Mikor a nagyvilág sötét,
Vastagon terül a sok száraz levél,
Táncol ott lenn, a lábam, ha lép,
Úgy érzem sodor egy pezsgő áradat,
Ereimben friss, új erő dagad,
Ennyire jól sohasem voltam.

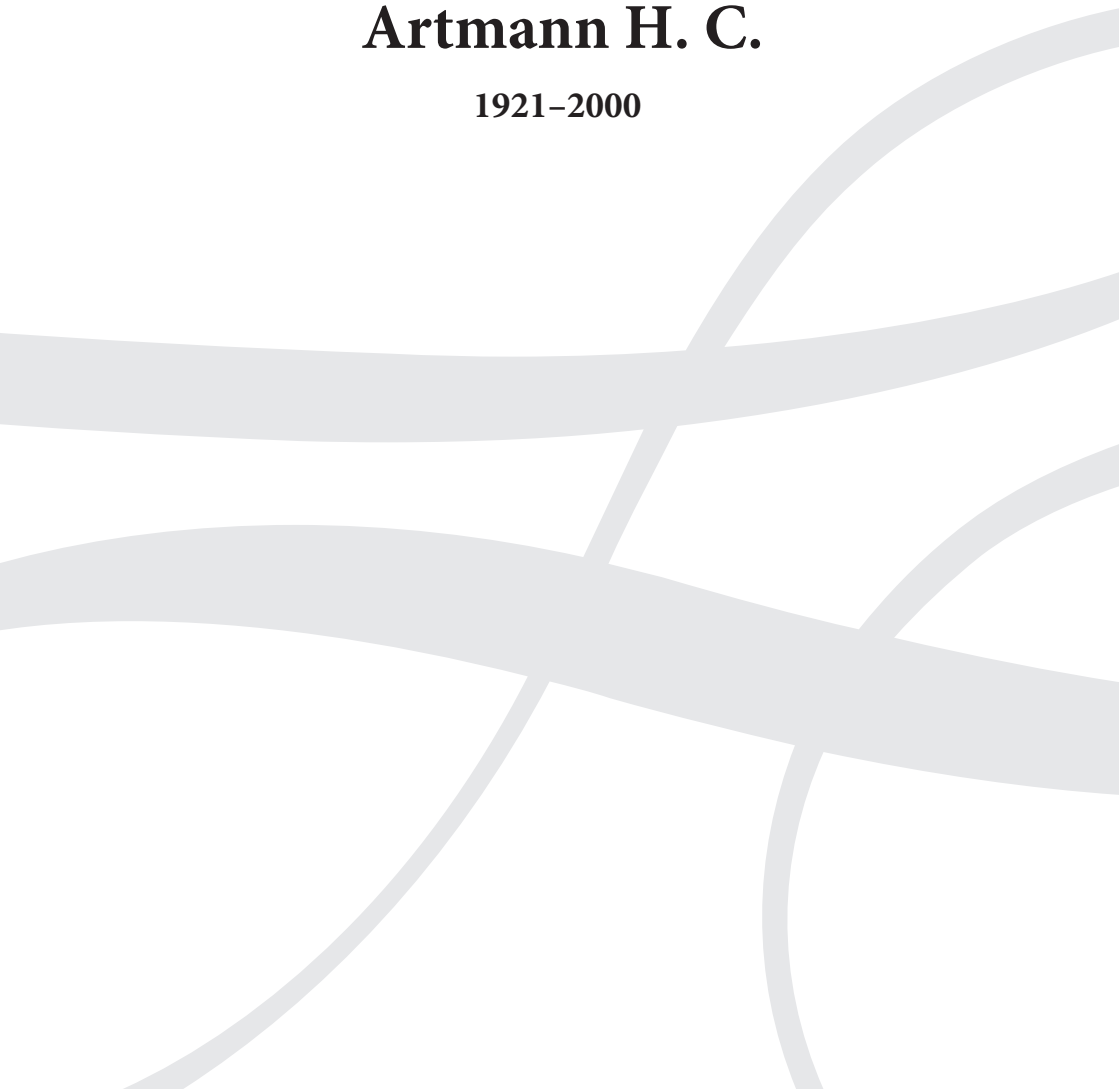
Az erdőn, az erdőn kóborol a vad,
Ha a világban a csönd az úr,
Lángoló szívemmel jelzem utamat,
Akaratomat hordom pajzsomul,
Lépek, akárha szállnék a föld felett,
Teljes szívemből énekelgetek,
Ennyire vígan sohasem voltam.

Az erdőn, az erdőn kiáltozhatok
De a világ előtt hallgatok,
Szabad vagyok itt, mert itthon vagyok,
Nincs baj, ha néha bolondozok,
Állok, erős vár, egyes egyedül,
Állok magamban, érzem, sikerül,
Ennyire erős sohasem voltam.

Az erdőn, az erdőn, ha közel az éj,
Mikor a nagyvilág ragyog,
A csönd lassan engem is elér,
Merthogy az ölébe bújhatok
Napjaim szigorát levetközteti,
Lehelete halállal, keggel teli,
Meghalok, s megszületek ott!

Artmann H. C.

1921–2000

EIN WASSERBLAUER BAUM

ein wasserblauer baum
schlägt hoch
wie ein brunnen

morgendämmerung und strahl
ein gespannter bogen
der noch nicht
zum klingen
gebracht ist

eisfest
wie verborgenes korn
ungeküst wie ein mund
dem ein frischer traum
vor den lippen steht
eine schöne bitte

noch nicht aufzuwachen
noch nicht jetzt
noch nicht

VÍZKÉK FA

vízkékszerűen egy fa
tör elő
akár egy gejzír

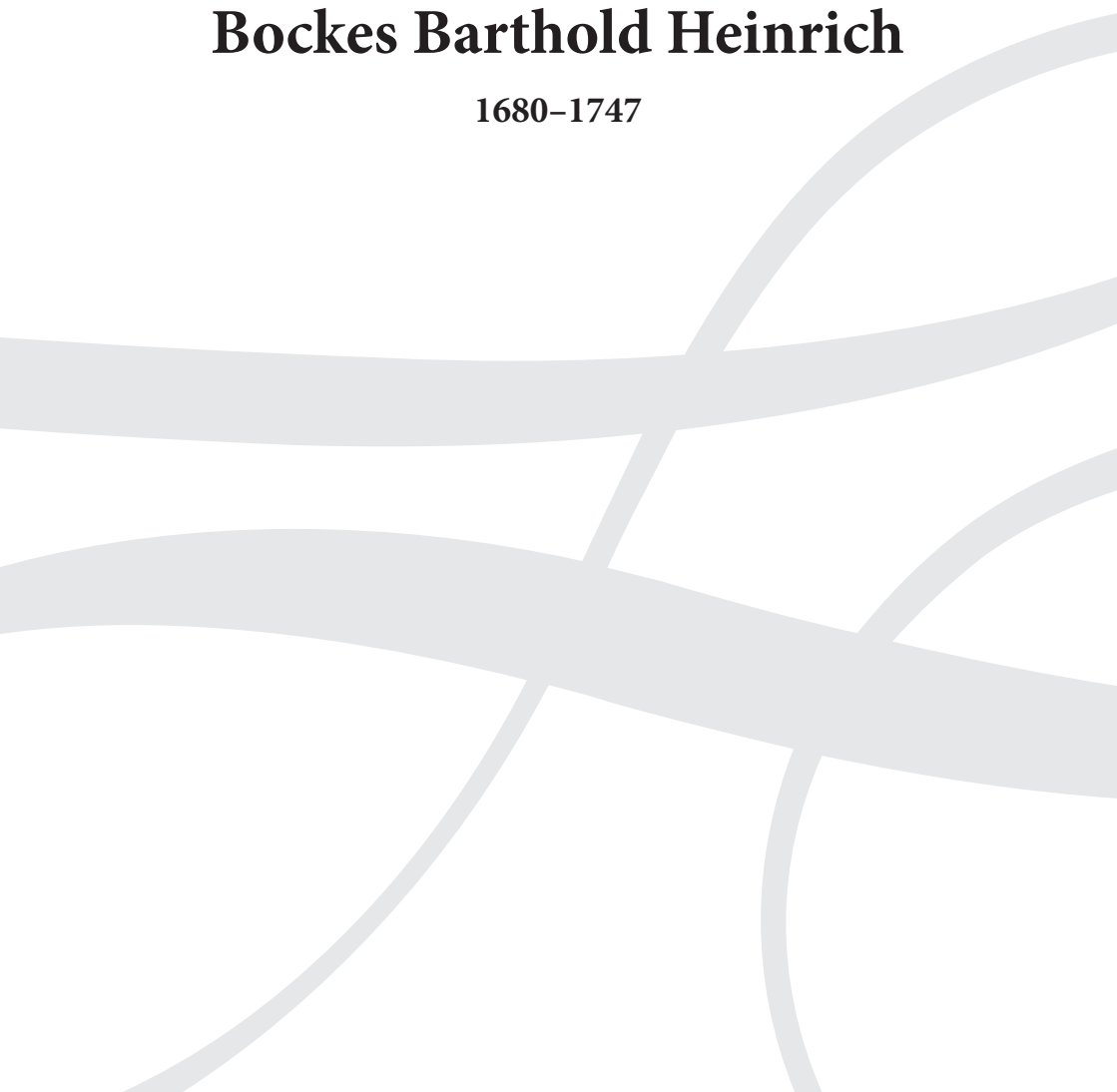
a reggeli ködből s ragyog
kifeszített íjként
de pendülni még
az ereje
nem elég

dermedt
mint csírázatlan mag
mint csóktalan száj
frissítő álom után
ajakára szépséges
sóhaja ég

még ne ébresszettek
most még ne
ne még

Bockes Barthold Heinrich

1680–1747

DIE KLEINE FLIEGE

Neulich sah ich, mit Ergetzen,
Eine kleine Fliege sich,
Auf ein Erlen-Blättchen setzen,
Deren Form verwunderlich
Von den Fingern der Natur,
So an Farb', als an Figur,
Und an bunten Glantz gebildet.
Es war ihr klein Köpfgen grün,
Und ihr Körperchen vergüldet,
Ihrer klaren Flügel Paar,
Wenn die Sonne sie beschien,
Färbt ein Roth fast wie Rubin,
Das, indem es wandelbar,
Auch zuweilen bläulich war.
Liebster Gott! wie kann doch hier
Sich so mancher Farben Zier
Auf so kleinem Platz vereinen,
Und mit solchem Glantz vermählen,
Daß sie wie Metallen scheinen!
Rief ich, mit vergnügter Seelen.
Wie so künstlich! fiel mir ein,
Müssen hier die kleinen Theile
In einander eingeschrenckt,
durch einander hergelenckt
Wunderbar verbunden sein!

LEGYECSKE

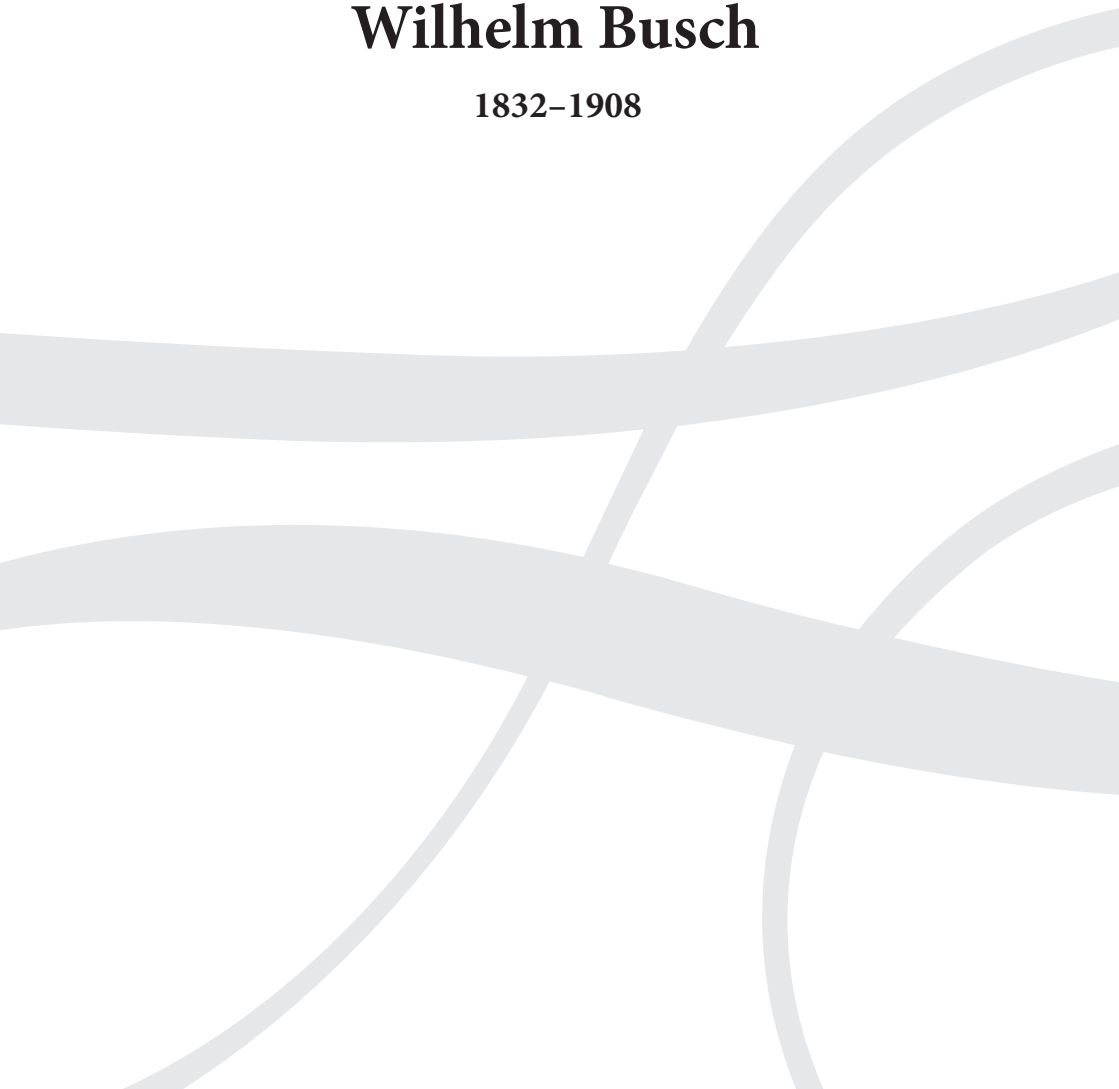
Minap egy legyecskét nézve
Gyönyörködhettem én,
Megült egy égerlevélke
Formás kis szegletén
Az erdő részévé válva,
Színesen, mint egy ábra
Amit átjárhatott a fény.
Az ő kis zöld fejecskéje,
Aranyos teste már enyém,
Két kristályos szárnya,
Ha rájuk süt ott a nap,
Vörösben, rubinban izzanak,
Változtatva a színeket,
Olykor még kékes is lehet.
Istenem! Hogy fér el vajon
E sok dísz a kis szárnyakon
Ilyen aprócska térbe rejtve,
S a fénnel végül egybekelve,
Ragyognak épp, mint a fémek!
Kiáltok fel – gyönyörködik a lélek.
Művészet! Ez jut eszembe,
Kell, hogy az apró részletek
Egymásba olvadjanak
Egymáson áthajoljanak,
Csodás az összhang benne!

Zu dem Endzweck, daß der Schein
Unsrer Sonnen und ihr Licht,
Das so wunderbarlich-schön,
Und von uns sonst nicht zu sehn,
Unserm forschenden Gesicht
Sichtbar werd, und unser Sinn,
Von derselben Pracht gerühret,
Durch den Glantz zuletzt dahin
Aufgezogen und geführt,
Woraus selbst der Sonnen Pracht
Erst entsprungen, der die Welt,
Wie erschaffen, so erhält,
Und so herrlich zubereitet.
Hast du also, kleine Fliege,
Da ich mir an die vergnüge,
selbst zur Gottheit mich geleitet.

A végcél az, bárki megértse,
Sajátunk a Nap és a fénye,
Csodálatos, nekünk való,
S bár tőlünk alig látható
Hiába kutatja tekintetünk,
Elhiteti velünk az érzet,
Ugyanaz a ragyogás éltet
Végül minket is a fényen át.
Nevelni, és táplálni képes
Önerejű ez a ragyogás.
Így kezdődött, innen a világ,
Aki alkotta, így őrizte meg,
S ilyen csodákkal kedveskedett.
Pont ilyen legyecske vagy te is,
De merthogy élvezet nekem is,
Ez az, ami az istenséghez elvezet.

Wilhelm Busch

1832–1908

DER KOBOLD

In einem Häuschen – sozusagen –
(Den ersten Stock bewohnt der Magen)
In einem Häuschen war's nicht richtig.
Darinnen spukt' und tobte tüchtig
Ein Kobold wie ein wildes Bübchen
Vom Keller bis zum Oberstübchen;
Fürwahr, es war ein böses Getös.
Der Hausherr wird zuletzt nervös
Und als ein desperater Mann
Steckt er kurzweg sein Häuschen an
Und baut ein Haus sich anderswo
Und meint, da ging' es ihm nicht so.
Allein da sieht er sich betrogen,
Der Kobold ist mit umgezogen
Und macht Spektakel und Rumor
Viel ärger noch als wie zuvor.
„Ha,” rief der Mann, „wer bist du, sprich!”
Der Kobold lacht: „Ich bin dein Ich.”

A MANÓ

Egy házikóban – igaz, vagy sem –
(A gyomor lakott az első szinten)
Egy házikóban, ha nem is pont ott.
Innen kísértett s riasztgatott
Egy manó, mint vadóc fiúcska
Pincétől a padlásig futva;
Ezért volt ott a szörnyű lárma.
A bűsz háziúr mire várna
Nagy elkeseredettségében
Házát rögvest bezárni készen
Épített egy házikót máshol
Hitte, ott senki sem viháncol.
De látja már becsapta magát,
A manó is vele költözött át,
Lármázott, zsivajgott gyötörte
Durvábban, mint annak előtte.
„Hú, szólt az ember „ki vagy, beszélj!”
Kacag a manó: „az Egód, csak Én”.

ÄRGERLICH

Aus der Mühle schaut der Müller,
Der so gerne mahlen will.
Stiller wird der Wind und stiller,
Und die Mühle stehet still.

So geht's immer, wie ich finde,
Rief der Müller voller Zorn.
Hat man Korn, so fehlt's am Winde,
Hat man Wind, so fehlt das Korn.

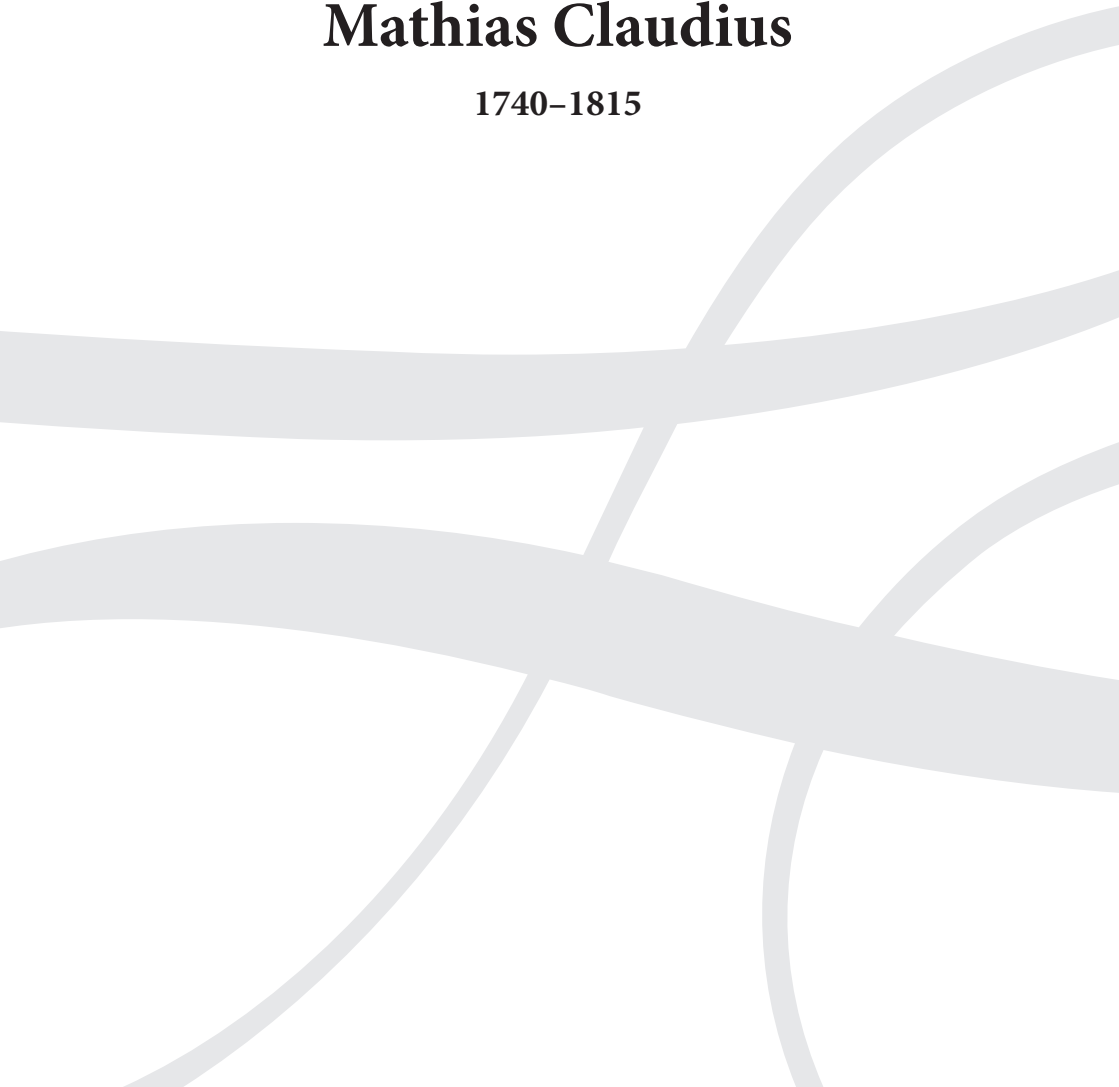
BOSSZÚSAN

Kifelé kémlel malmából a molnár,
Szívesen őrlne már.
De csendesül a szél, megáll,
És a malom lassan leáll.

Így megy ma, itt a bökkenő,
Kiált haraggal a molnár.
Ha van mag, nincsen szélerő,
Ha van szél, magból van hiány.

Mathias Claudius

1740–1815

AN DEN TOD

An meinem Geburtstage

Lass mich, Tod, lass mich noch leben! –
Sollt ich auch wenig nur nützen,
Werd ich doch weniger schaden,
Als die im Fürstenschloß sitzen
Und üble Anschläge geben,
Und Völkerfluch auf sich laden;
Als die da Rechte verdrehen,
Statt nach den Rechten zu sehen;
Als die da Buße verkünden,
Und häufen Sünden auf Sünden;
Als die da Kranken zu heilen,
Schädliche Mittel erteilen;
Als die da Kriegern befehlen,
Und grausam ihnen befehlen;
Der Helden Kriegskunst nichts nützen,
Um Länder weise zu schützen.
Tod, wenn sich diese nicht bessern,
Nimm sie aus Häusern und Schlössern!
Und wenn du sie nun genommen,
Dann Tod, dann sei mir willkommen.

1912

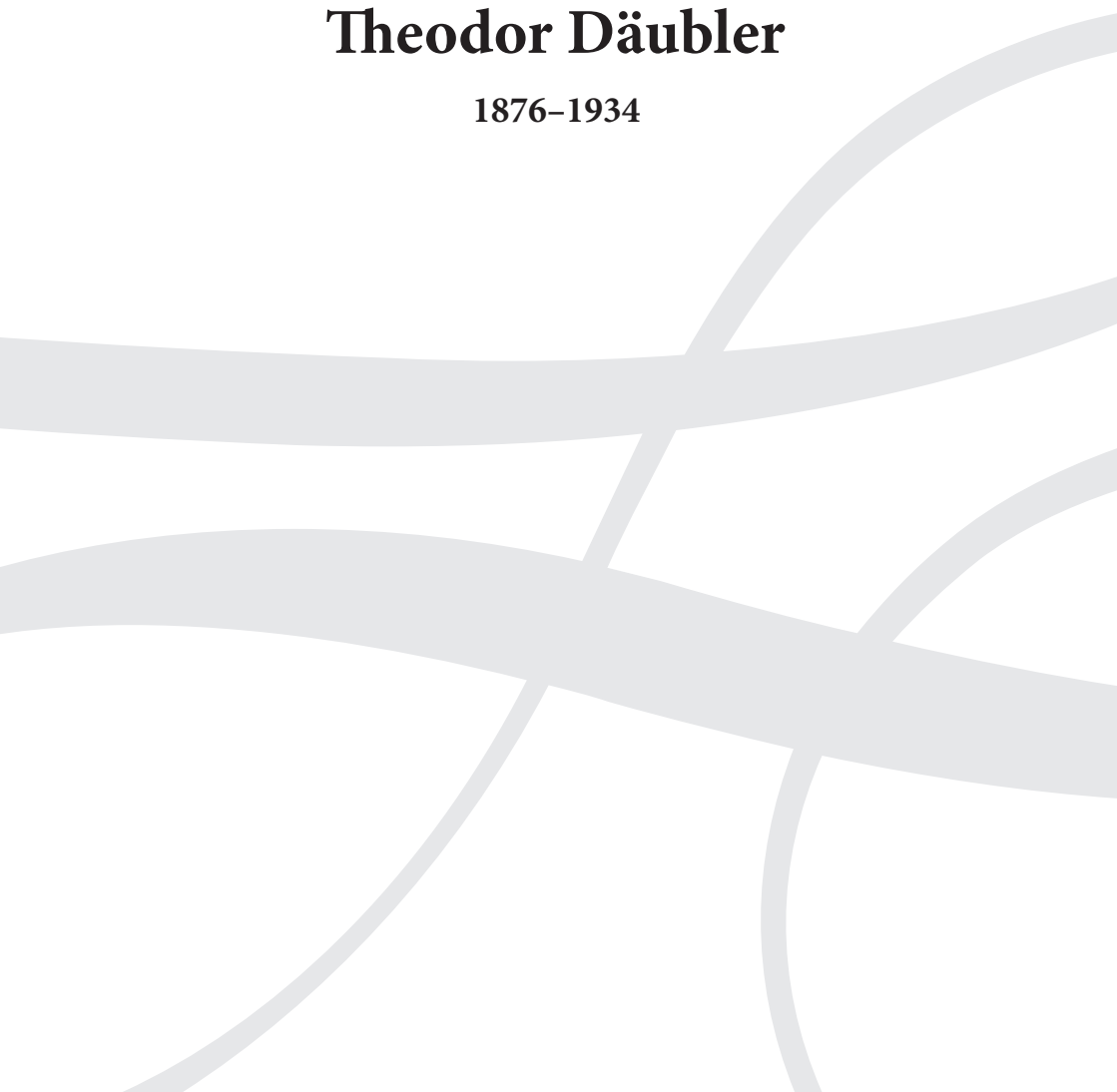
A HALÁLHOZ

Születésnapomon

Hagyj engem, Halál, hagyj élni még! –
Hasznom, ha nem is reméled,
Tőlük többet nem ártanék,
Mint akik kastélyban élnek,
S pofonokat osztogatnak,
Népátkok, magunkra hagynak;
Ők, ha igazat vallanak,
Gazság él a szavak alatt;
Ők, ha vezeklést papolnak,
Vétket vétekre pakolnak;
Ők, ha beteget ápolnak,
Ártó szerrel kuruzsolnak;
Ők, ha katonát képeznek,
Vesztes harcra vezényelnek;
Hősök ők, hadicsel nélkül,
A haza meg vesztes végül.
Halál, ez neked sem tetszik,
Vidd fészükéből valamennyit!
S ha már nincs belőlük egy sem,
Halál, akkor köszönts engem..

Theodor Däubler

1876–1934

KATZEN

Es silbern Mondflocken durchs Fenster nieder.
Auf bleichem Teppich spielen weiße Katzen,
Mit silberblauen Augen, Seidentatzen.
Beinah gebrechlich sind die feinen Glieder.

Ich klatsche, lache, schließe meine Lider.
Doch bleibt das nahe Katzenhaschen, Kratzen.
Auf einmal raschelt es in den Matratzen,
Und blasse Kleider gibt der Spiegel wieder.

Ich wußte wohl, sie würden lautlos spielen.
Wie sind die Katzen und die Kinder zierlich.
Sie balgen sich auf den beglänzten Dielen.

Das große Kind ist nackt und doch manierlich,
Die Kleinen tragen blaue Mondlichthemden.
Wie mich die Augen und ihr Schmuck befremden.

CICÁK

Holdfény ezüstje hull át az ablakon
Vén szőnyegemre: pajkos fehér cicák,
Ezüst-kék szeműek, selyemmancs-puhák.
Lebbenő alkatuk törékeny nagyon.

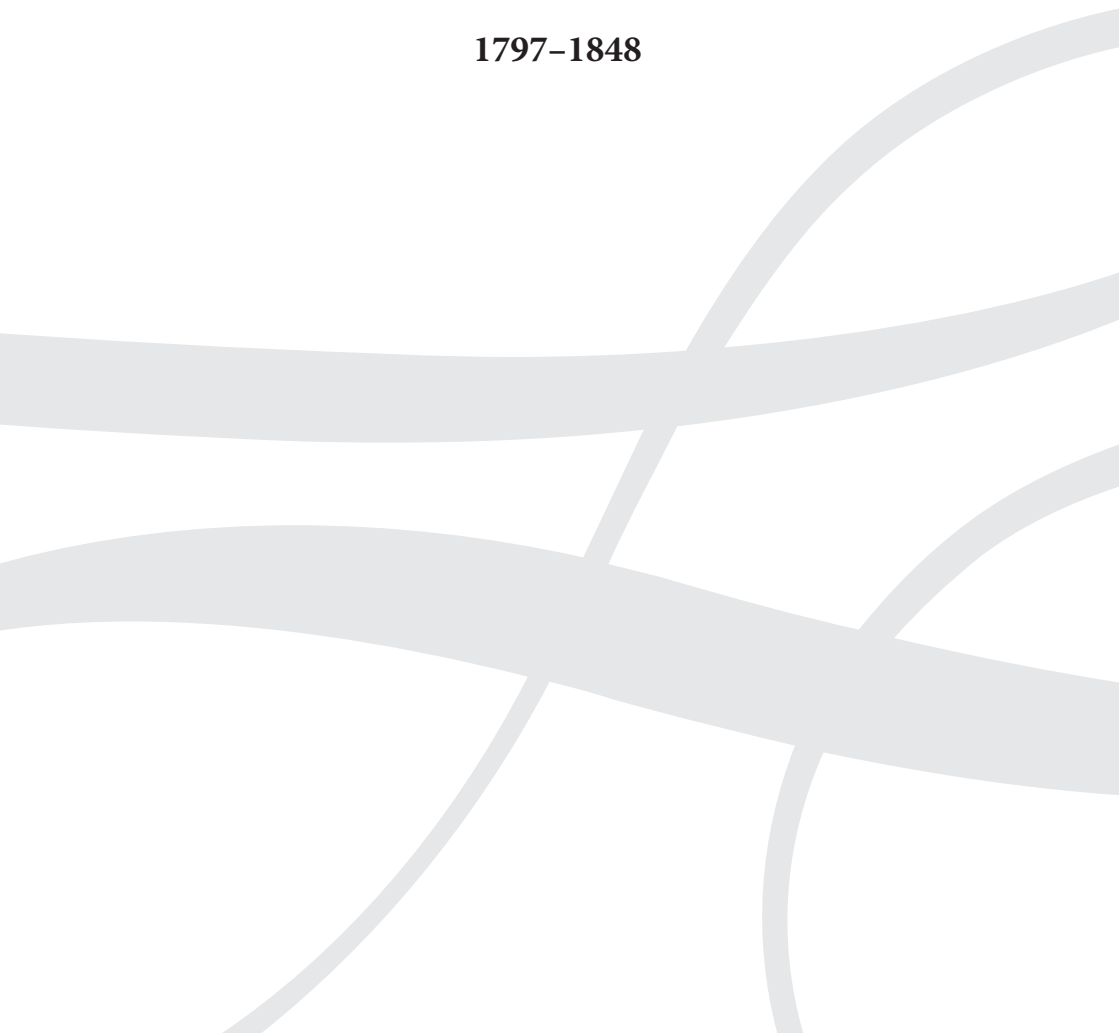
Tapsolok, hunyom szempillám kacagva.
Nyomulnak rám karmostól mancsostul,
Mígnem hirtelen a fotel megnyikordul,
S a tükör újra nyítt ruhám mutatja.

Elképzelem, hogy csendben játszadoznak
Mint önfedelt cicák, bájos gyerekek
A fényes deszkapadlón hemperegve.

A Nagy szégyelli, hogy meztelen a teste,
A Kicsinyekre kék holdfénying perreg.
Vonzák tekintetem, akár az ékszerek.

Annette von Droste-Hülshoff

1797–1848

AN MEINE MUTTER

So gern hätt' ich ein schönes Lied gemacht,
Von deiner Liebe, deiner treuen Weise,
Die Gabe, die für andre immer wacht,
Hätt' ich so gern geweckt zu deinem Preise.

Doch wie ich auch gesonnen mehr und mehr,
Und wie ich auch die Reime mochte stellen,
Des Herzens Fluten rollten drüber her,
Zerstörten mir des Liedes zarte Wellen.

So nimm die einfach schlichte Gabe hin,
vom einfach ungeschmückten Wort getragen,
Und meine ganze Seele nimm darin;
Wo man am meisten fühlt, weiß man nicht viel zu sagen.

ANYÁMNAK

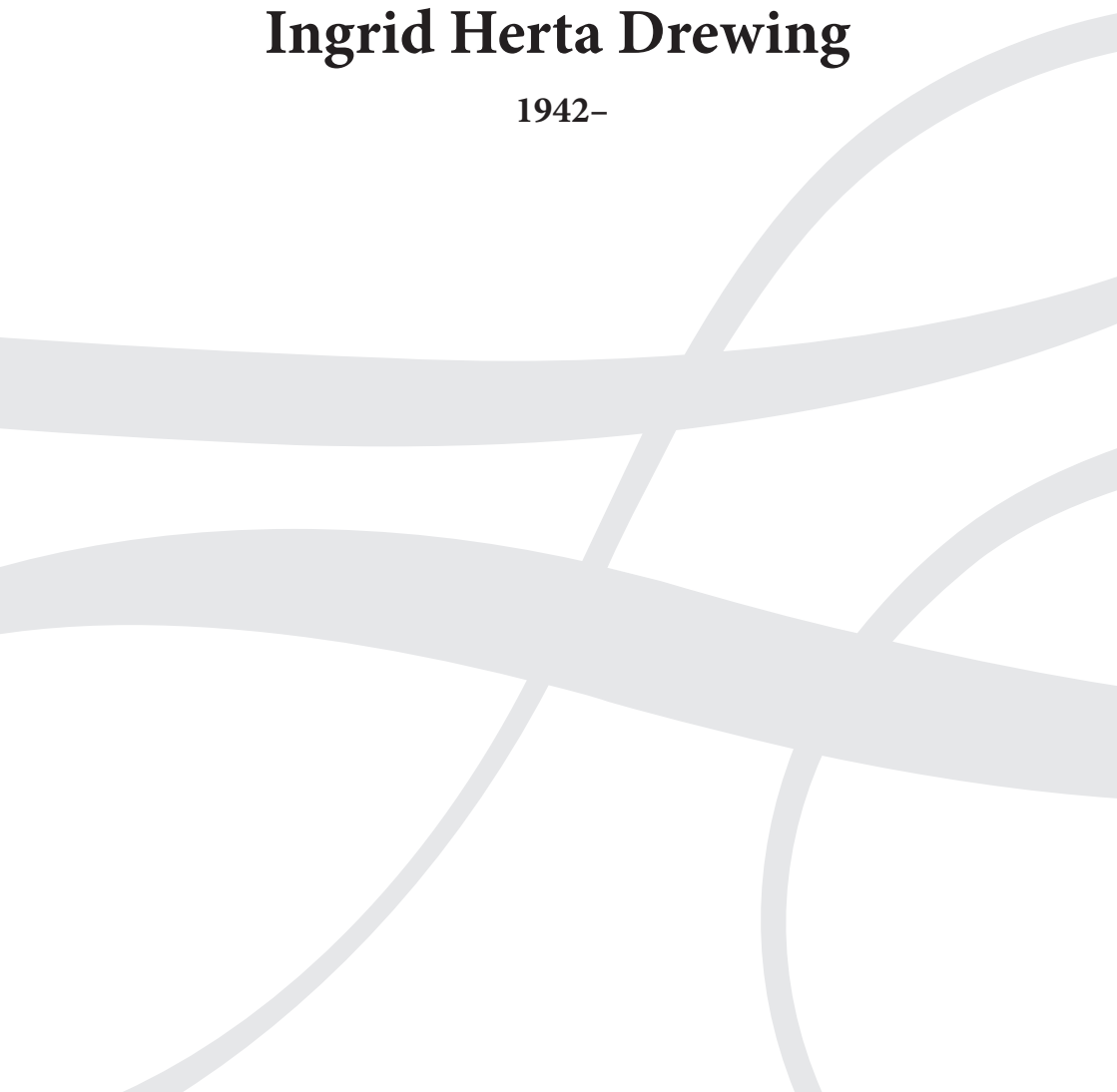
Oly szívesen írnék szép dalt neked,
Szeretetedről, bölcs döntéseidről,
Ajándék, ahogy őrködsz mások felett,
Szívesen szólnék rejtett kincseidről.

De amint egyre sorolom értékeid,
S ahogy rímeim sorba állítgatom,
A szívemből áradó érzés kijavít,
Megtörik mind e gyengéd hullámokon.

Így vedd hát egyszerű ajándékomat,
A szót, s amit dísztelen magán visel,
Egész lelkemmel együtt fogadd;
Van érzés, mit az ember aligha mondhat el.

Ingrid Herta Drewing

1942–

SOMMERS ENDE

Nun, da der Sommer sanft zu Ende geht,
und mit ihm auch der goldnen Felder Wogen.
Der Früchte Pracht bereit zur Ernte steht,
sind Vögel schon nach Süden weggezogen.

Ermattet sinkt die Zeit der Sonnenuhren,
und Abendschatten weiten Länge aus.
Es zeigen sich des Frühherbsts erste Spuren.
Das Weinlaub flammt in Röte auf am Haus.

Der Morgen, der im Nebeldunst erwacht,
erwartet kühl der Sonne warmes Strahlen,
die sich verspätet auf den Weg jetzt macht,
die Landschaft zart und lieblich zu bemalen.

Der Sommer mag uns so Adieu nun sagen
schenkt uns die Milde der Septembertage.

NYÁRUTÓ

Nos, hát a nyárnak lassan vége már
és vele a hullámzó aranymezőknek.
Sok pompás gyümölcs begyűjtésre vár,
a madarak már délre készülődnek.

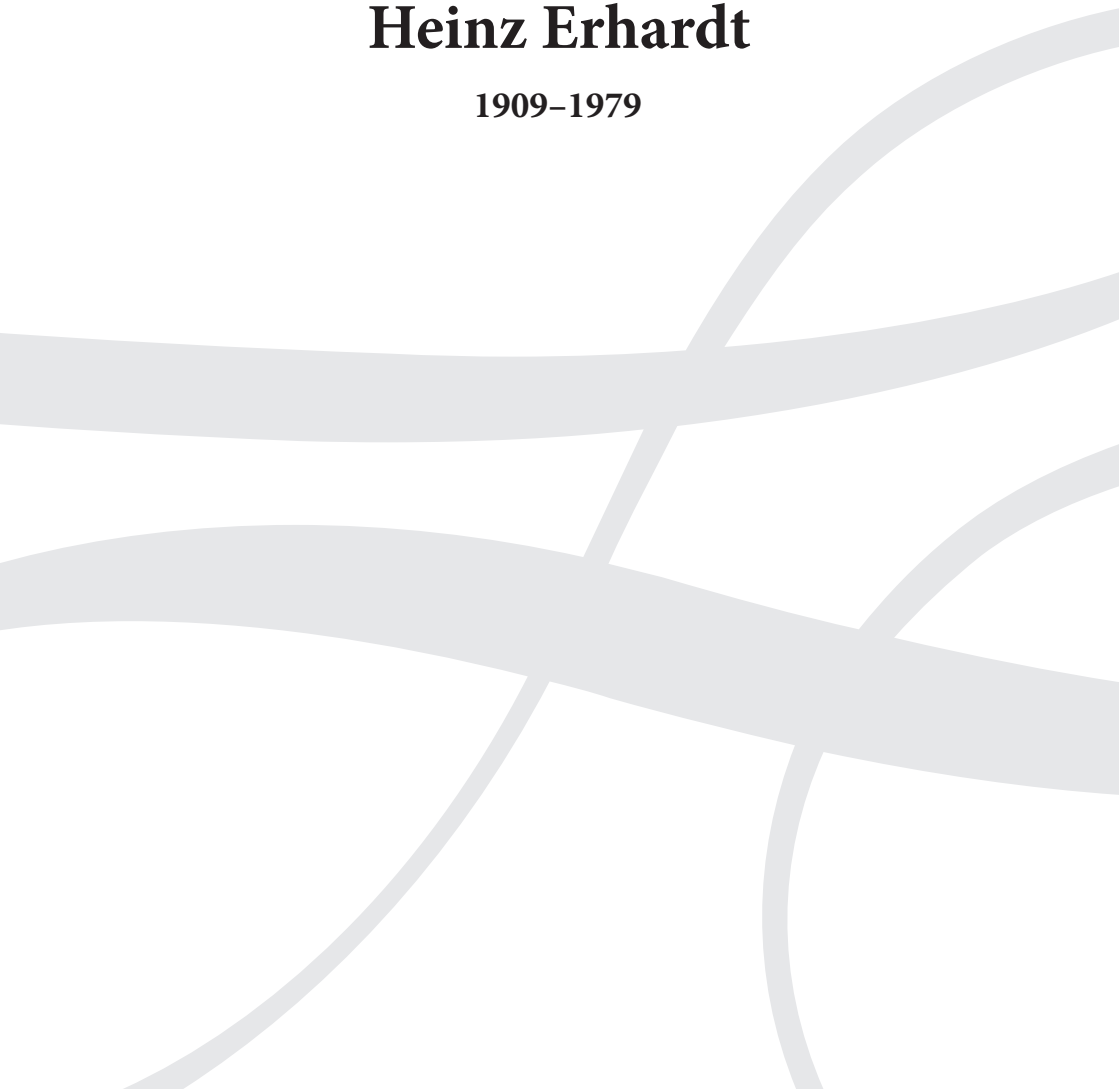
Megrövidül a napos órák száma,
az alkonyi árnyak hosszúra nyúlnak.
Kora ősz jele vetül a házak falára:
Vörös vadszőlőlevélbe burkolóznak.

A reggel, páraköd melegébe bújva
fázósan vár az első napsugárra,
de lassan jár az is, későn kezdi újra
szelíd-szép színeit festeni a tájra.

Nos, múlik a nyár, búcsúzik végképp,
ránk hagyva szeptember enyhességét.

Heinz Erhardt

1909–1979

VARUM DIE ZITRONEN SAUER WURDEN

Ich muss das wirklich mal betonen:
Ganz früher waren die Zitronen
(ich weiß nur nicht genau mehr, wann dies
gewesen ist) so süß wie Kandis.

Bis sie einst sprachen: „Wir Zitronen,
wir wollen groß sein wie Melonen!
Auch finden wir das Gelb abscheulich,
wir wollen rot sein oder bläulich!”

Gott hörte oben die Beschwerden
und sagte: „Daraus kann nichts werden!
Ihr müsst so bleiben! Ich bedauer!”
Da wurden die Zitronen sauer.

MIÉRT LETT A CITROM SAVANYÚ

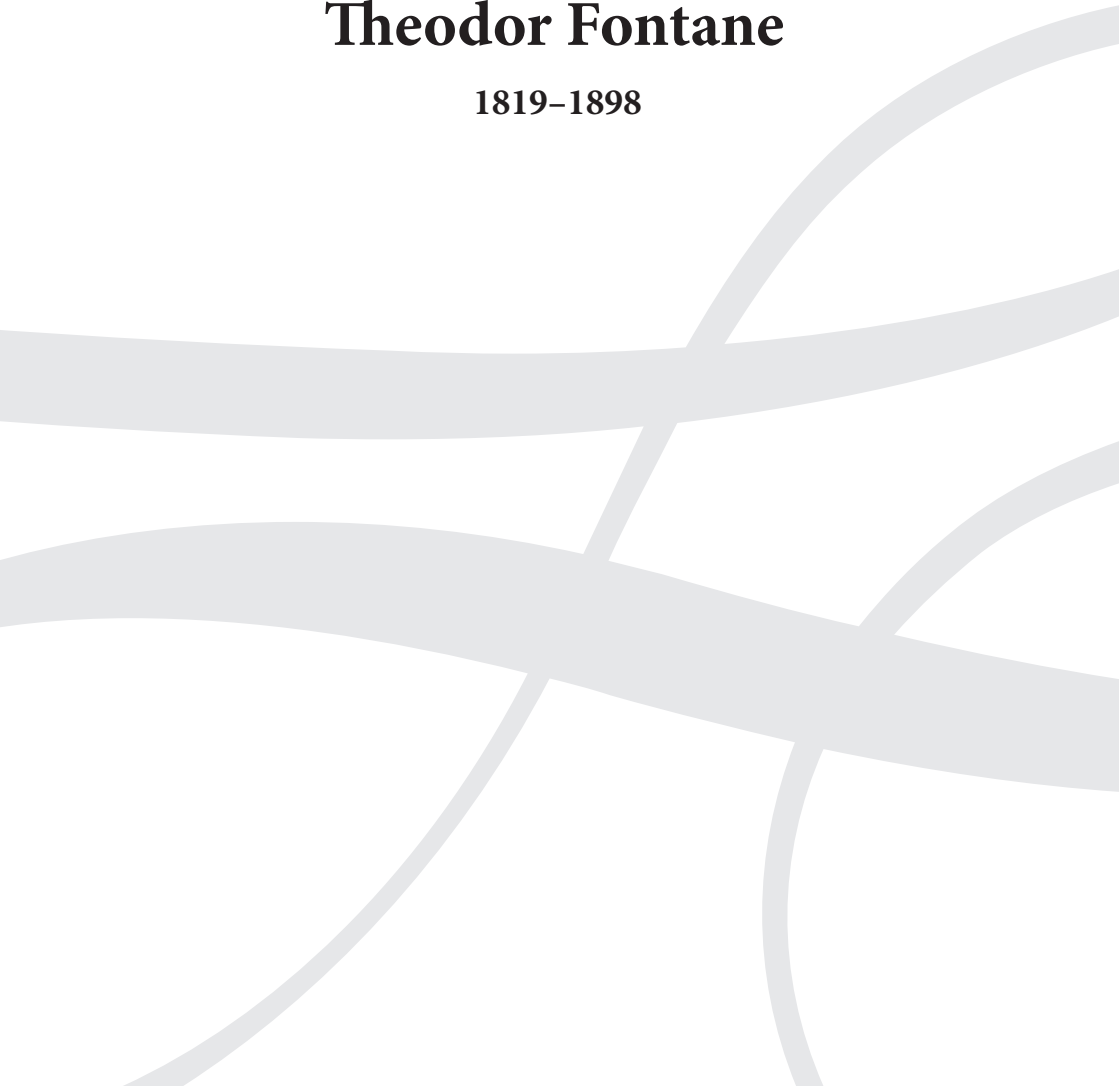
Kihangsúlyozom, valós dolog:
Valamikor rég a citromok
(csak nem tudom pontosan mikor
volt) édesek voltak, mint a cukor.

Míg azt nem mondták: „Mi citromok,
legyünk, mint a dinnyék olyan nagyok!
Nekünk a sárga szín utálatos,
legyen a színünk kék, vagy piros!”

Isten hallá fönt a lényeket
s így szólt: „Abból semmi sem lehet!
Ti így maradtok! Bármily szomorú!”
Azóta lett a citrom savanyú.

Theodor Fontane

1819–1898

LEBEN

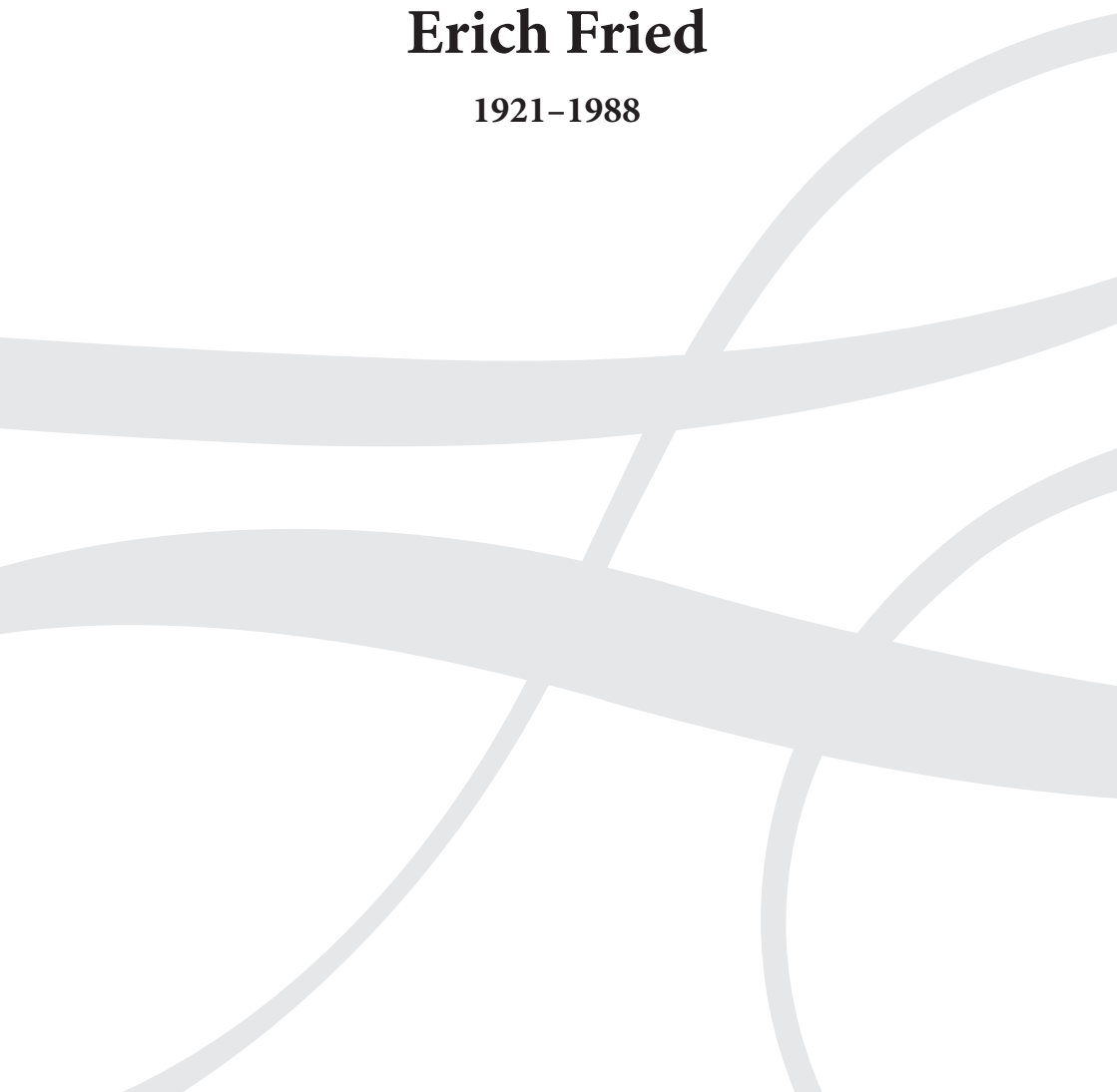
Leben: wohl dem, dem es spendet
Freude, Kinder, täglich Brot,
Doch das Beste, was es sendet,
Ist das Wissen, daß es endet,
Ist der Ausgang, ist der Tod.

ÉLET

Élet: boldog az, kinek ajándék
A barát, gyerek, napi kenyér,
Legjobb mégis, amit ad még,
A tudat, ha lenne szándék,
Van kiút: a halállal véget ér.

Erich Fried

1921–1988

WINTERGARTEN

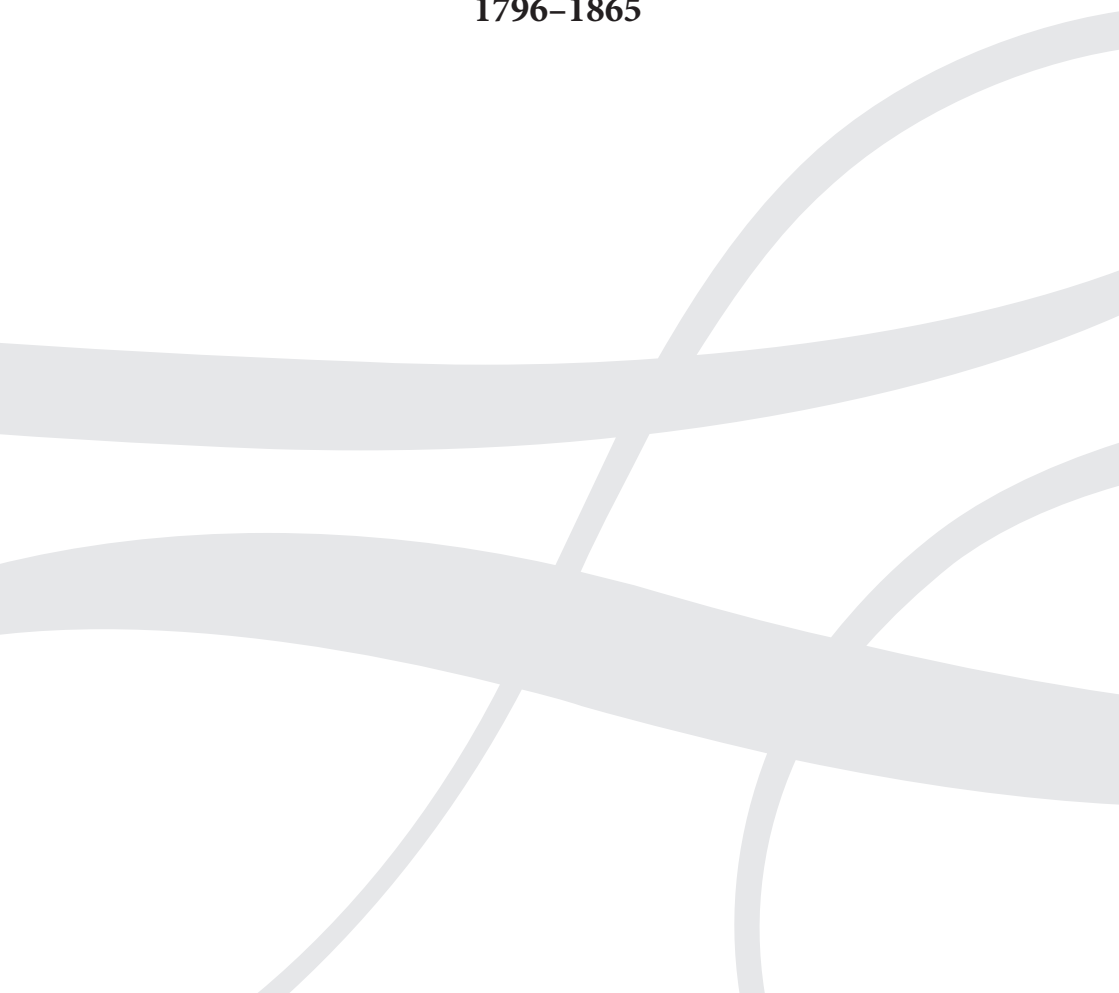
Deinen Briefumschlag
mit den zwei gelben und roten Marken
habe ich eingepflanzt
in den Blumentopf
Ich will ihn
täglich begiessen
dann wachsen mir
deine Briefe
Schöne
und traurige Briefe
und Briefe
die nach dir riechen
Ich hätte das
früher tun sollen
nicht erst
so spät im Jahr

TÉLIKERT

Borítékkodat
a két sárga és piros bélyeggel
elpalántáltam
a virágcserepbe
Szeretném azt
naponta öntözni
majd őrzi nekem
leveleidet
a szép
és szomorú leveleket
a levelek
meg az illatodat
Szerettem volna ezt
hamarabb megtenni
nem csak
így az év vége felé

Abraham Emanuel Fröhlich

1796–1865

REGENLIED

Es regnet, es regnet, der Kuckuck wird naß,
bunt werden die Blumen, und grün wird das Gras.
Mairegen bringt Segen, heraus aus dem Haus,
steigt schnell in die Kutsche, gleich fahren wir aus.
Es regnet, es regnet, der Kuckuck wird naß,
wir sitzen im Trocknen, was schadet uns das?
Mairegen bringt Segen, und werden wir naß,
so wachsen wir lustig, wie Blumen und Gras.

ESŐDAL

Esik, és esik, a kakukk is ázik,
tarka virág nyit, zöldell már a pázsit.
Májusi áldás hull, menjünk, a házból kicsal,
szálljunk a kocsiba, induljunk el hamar.
Esik, és esik, a kakukk is ázik,
nézzük fedél alól, álljuk alá máris?
Májusi áldás hull, mindenünk vizes,
így nővünk vidáman, mint a virág s a gyep.

Goes Albrecht

1908–2000

LANDSCHAFT DER SEELE

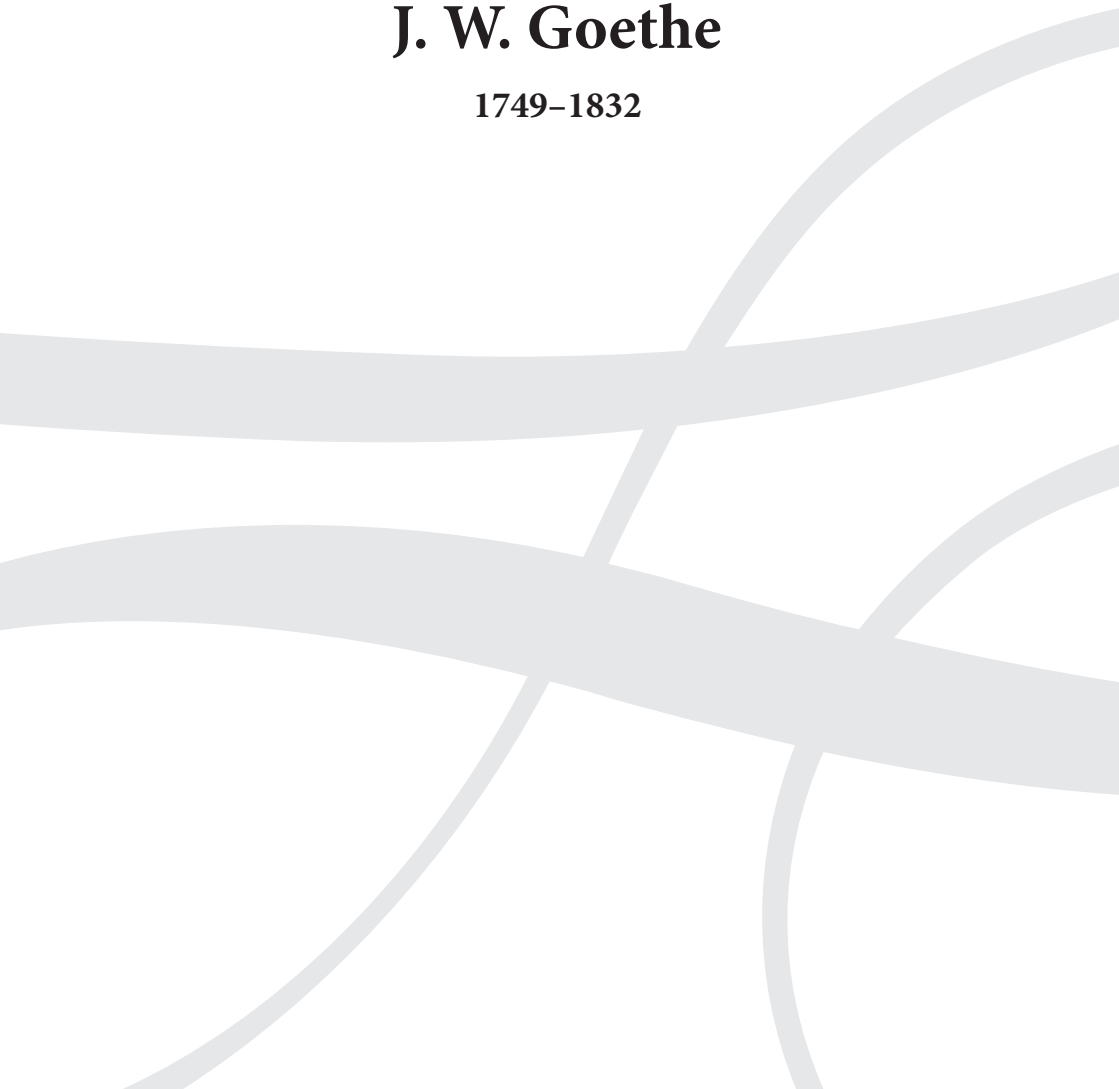
Kein Himmel. Nur Gewölk ringsum
Schwarzblau und wetterschwer.
Gefahr und Angst. Sag: Angst – wovor?
Gefahr: Und sprich – woher?
Rissig der Weg. Das ganze Feld
Ein golden-goldner Brand.
Mein Herz, die Hungerkrähe, fährt
Kreischend über das Land.

LÉLEKVIDÉK

Égbolt sehol. Körül sötét
Felhők, készülő vihar.
Veszély, félelem. Szólj: félsz – mitől?
Veszély: És mondd – merre van?
Útszakadék. Az egész rét
Aranyló-tüzes parázs.
Szívem, az éhes varjú, rikoltva
Szárnyal a tájon át.

J. W. Goethe

1749–1832

DIE NECTAR TROPFEN

Als Minerva jenen Liebling,
Den Prometheus, zu begünst'gen,
Eine volle Nectar-Schale
Von dem Himmel niederbrachte,
Seine Menschen zu beglücken,
Und den Trieb zu holden Künsten
Ihrem Busen einzuflößen;
Eilte sie mit schnellen Füßen,
Daß sie Jupiter nicht sähe;
Und die goldne Schale schwankte,
Und es fielen wenig Tropfen
Auf den grünen Boden nieder.

Emsig waren drauf die Bienen
Hinterher, und saugten fleißig;
Kam der Schmetterling geschäftig,
Auch ein Tröpfchen zu erhaschen;
Selbst die ungestalte Spinne
Kroch herbei und sog gewaltig.

Glücklich haben sie gekostet,
Sie und andre zarte Thierchen;
Denn sie theilen mit dem Menschen
Nun das schönste Glück, die Kunst.

NEKTÁRCSEPPEK

Minerva, mikor kedvencét,
Prometheust, hogy köszöntse,
Nektárral telt tálacskával
Az égből a földre jött le,
Belerejtett boldogsággal,
Hogy a népek tele vággyal
Éljenek a művészetnek;
Szaladt, mint akit kergetnek,
Jupiter, jaj, meg ne lássa;
Megbillent az arany tálka,
Belőle néhány cseppecske
Épp a zöld mezőre hullt le.

Közel a szorgos méhecskék
Nyomban szívogatni kezdték;
Meg egy tarka, dolgos lepke
Kapkodta el nagy sietve;
Egyedül csak az idétlen
Pók habzsolta harcra készen.

Ők, s a többi szelíd jószág
Ízlelgették, ez boldogság;
Tőlük tudták meg a népnek,
Örömet rejt a Művészet.

SELIGE SEHNSUCHT

Sagt es Niemand, nur den Weisen,
Weil die Menge gleich verhöhnet,
Das Lebend'ge will ich preisen,
Das nach Flammentod sich sehnet.

In der Liebesnächte Kühlung,
Die dich zeugte, wo du zeugtest,
Ueberfällt dich fremde Fühlung,
Wenn die stille Kerze leuchtet.

Nicht mehr bleibest du umfängen
In der Finsterniss Beschattung,
Und dich reisset neu Verlangen
Auf zu höherer Begattung.

Ferne macht dich schwierig,
Kommst geflogen und gebannt,
Und zuletzt, des Lichts begierig, bist du,
Schmetterling, verbrannt.

Und solange du das nicht hast,
Dieses: Stirb und werde!
Bist du nur ein trüber Gast
Auf der dunklen Erde.

SÓVÁRGÁS AZ ÜDVÖZÜLÉSRE

Ne tudja más, csak a bölcsek,
Mert a többség kigúnyolna,
Élsz, hogy léted vígan töltsed,
Ha kell, láng tüzébe hullva.

Te a vágyak hűvös éjén
Fogantál és szeretkezel,
Csalódottság vár a végén,
Mécsvilágnál, ha vétkezel.

Ne maradj ott láncos rabnak
A sötétség börtönében,
Keress utat új vágyadnak
Boldogabb szeretkezésben.

Nem jelent gondot a távol,
Szárnyalhat a bűvölt lélek,
Mikor a vágy mohón lángol,
Te, pillangó, abban égj meg.

Mert ameddig nem érted
Azt: Halj bele, hogy élj!
Sötét földi vendégléted
Gyönyört nem ígér.

DAS SONETT

Sich in erneutem Kunstgebrauch zu üben,
Ist heil'ge Pflicht, die wir dir auferlegen:
Du kannst dich auch, wie wir, bestimmt bewegen
Nach Tritt und Schritt, wie es dir vorgeschrieben.

Denn eben die Beschränkung läßt sich lieben,
Wenn sich die Geister gar gewaltig regen;
Und wie sie sich denn auch gebärden mögen,
Das Werk zuletzt ist doch vollendet blieben.

So möcht' ich selbst in künstlichen Sonetten,
In sprachgewandter Maße kühnem Stolze,
Das Beste, was Gefühl mir gäbe, reimen;

Nur weiß ich hier mich nicht bequem zu betten:
Ich schneide sonst so gern aus ganzem Holze,
Und müßte nun doch auch mitunter leimen.

A SZONETT

Használni újra e művészeti formát
Szép kötelesség, amit rátok hagyunk:
Kezdheted te is, épp úgy, mint mi magunk
Ahogy a lépésszabályok neked is előírják.

Mert hisz a mérsékletes szerethető,
Mikor a szellem erősebb, mint a lélek;
S amint magad visszafogni vagy képes,
A mű végül sikerrel befejezhető.

Így lehetek önmagam a művészi szonettben,
Kimért beszédben, büszke, szép szavakban,
A legjobb, mit eszemmel rímbe szedtem;

Csak tudom, ez az ágy nekem kényelmetlen:
Máskor szívesebben ősfából faragtam,
Most toldoznom kellett, mást nem tehettem.

DAS ALTER

Das Alter ist ein höflicher Mann:
Einmal übers andre klopft er an,
aber nun sagt niemand: Herein!
Und vor der Türe will er nicht sein.
Da klinkt er auf, tritt ein so schnell,
und nun heißt's, er sei ein grober Gesell.

ÖREGSÉG

Az Öregség jól nevelt lovag:
Egyre-másra bekopogtat,
de senki sem szól: Szabad!
Az ajtó előtt nem marad.
Újra kopogtat, gyorsan belép,
s már durva fickó lesz, nem egyéb.

WAS VERKÜRZT MIR DIE ZEIT?

Was verkürzt mir die Zeit? Tätigkeit!
Was macht sie unerträglich lang?
Müßiggang! Was bringt in
Schulden? Harren und dulden! Was
macht gewinnen? Nicht lange
besinnen! Was bringt zu Ehren?
Sich wehren!

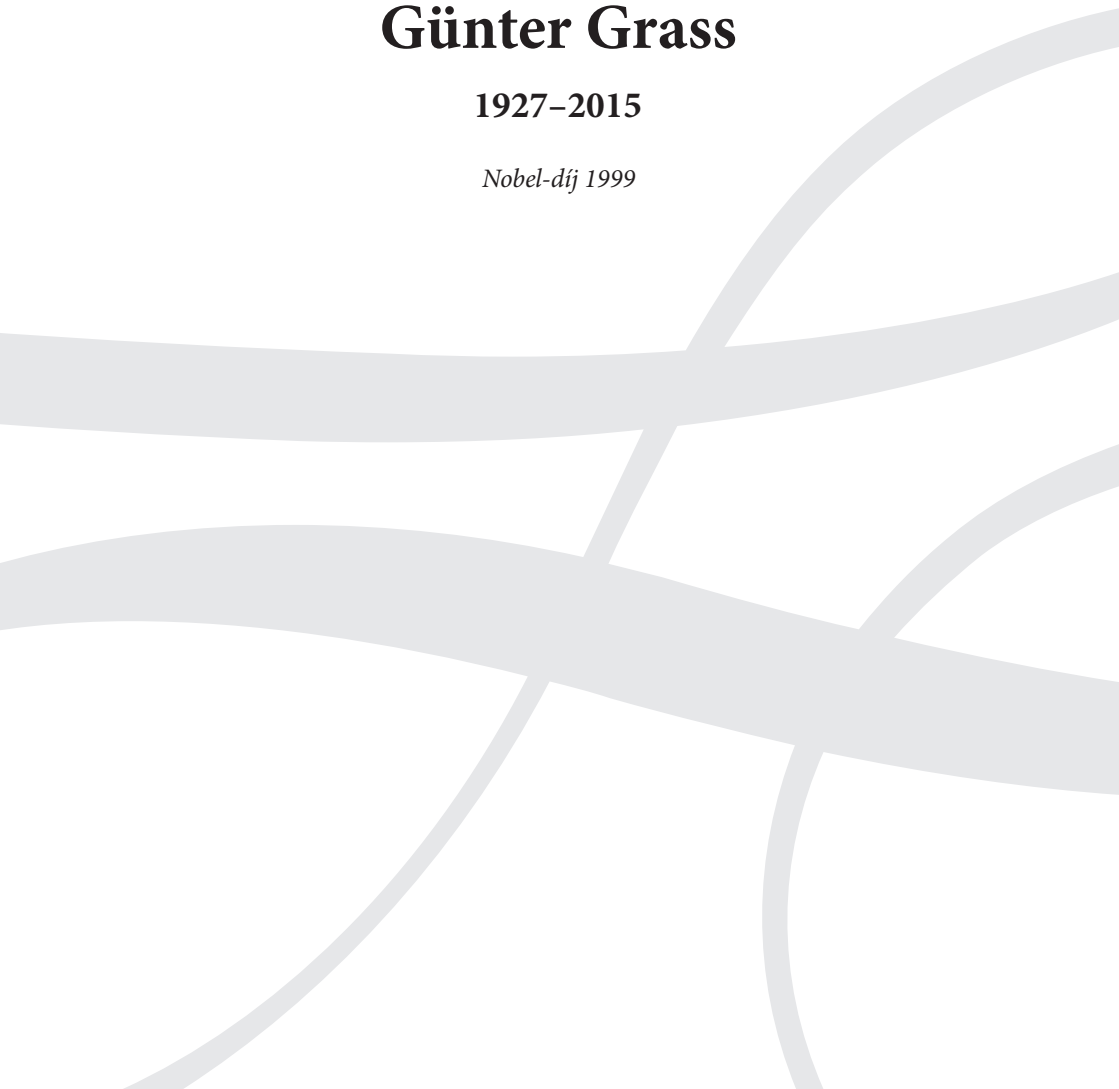
IDŐM MI RÖVIDÍTI MEG?

Időm mi rövidíti meg? A tevékenység!
Mi teszi elviselhetetlen hosszúvá?
A semmittevés! Mit idéz elő
az adósság? Várakozást és szenvedést! Mi
hozhat hasznot? A gyors
döntés! Mi kell a megbecsüléshez?
Előrelátás!

Günter Grass

1927–2015

Nobel-dij 1999

IM EI

Wir leben im Ei.
Die Innenseite der Schale
haben wir mit unanständigen Zeichnungen
und den Vornamen unserer Feinde bekritztelt.
Wir werden bebrütet.
Wer uns auch brütet,
unseren Bleistift brütet er mit.
Ausgeschlüpft eines Tages,
werden wir uns sofort
ein Bildnis des Brütenden machen.
Wir nehmen an, dass wir gebrütet werden.
Wir stellen uns ein gutmütiges Geflügel vor,
und schreiben Schulaufsätze
über Farbe und Rasse
der uns brütenden Henne.
Wann schlüpfen wir aus?
Unsere Propheten im Ei
streiten sich für mittelmäßige Bezahlung
über die Dauer der Brutzeit.
Sie nehmen einen Tag X an.
Aus Langeweile und echtem Bedürfnis
haben wir Brutkästen erfunden..
Wir sorgen uns sehr um unseren Nachwuchs im Ei.
Gerne würden wir jener, die über uns wacht
unser Patent empfehlen.
Wir aber haben ein Dach überm Kopf.
Senile Küken.
Embryos mit Sprachkenntnissen
reden den ganzen Tag
und besprechen noch ihre Träume.

A TOJÁSBAN

Tojásban élünk.
A héj belső oldalát
telefirkáltuk ízléstelen rajzokkal
és az ellenségeink keresztneveivel.
Majd kiköltének.
Aki kikölt, velünk
ceruzáinkat is kikölti.
Kirepdesve egy szép napon
készítünk azonnal
magunknak portrét a kiköltőnkről.
Tegyük fel tehát, hogy majd kiköltének.
Jámbor szárnyasoknak álcázzuk magunkat,
házi feladatot írunk
a minket kiköltő kotlós
színéről és fajtajáról.
De mikor bújunk elő?
Látnokaink a tojásban
középszerű fizetésekért vitáznak
a költés időtartamáról
megjelölve egy X napot.
Unalomból és valódi kényszerhelyzetből
találtuk fel a költőszekrényt.
Izgat a tojáson belüli utódok sorsa.
Szívesen lennék azok, kik örökdőinknek
szabadalmunkat ajánljuk.
De hát tető van a fejünk felett.
Szenilis csibék,
Embriók nyelvismerettel
trécselnek egész nap
álmaikat is megvitatva.

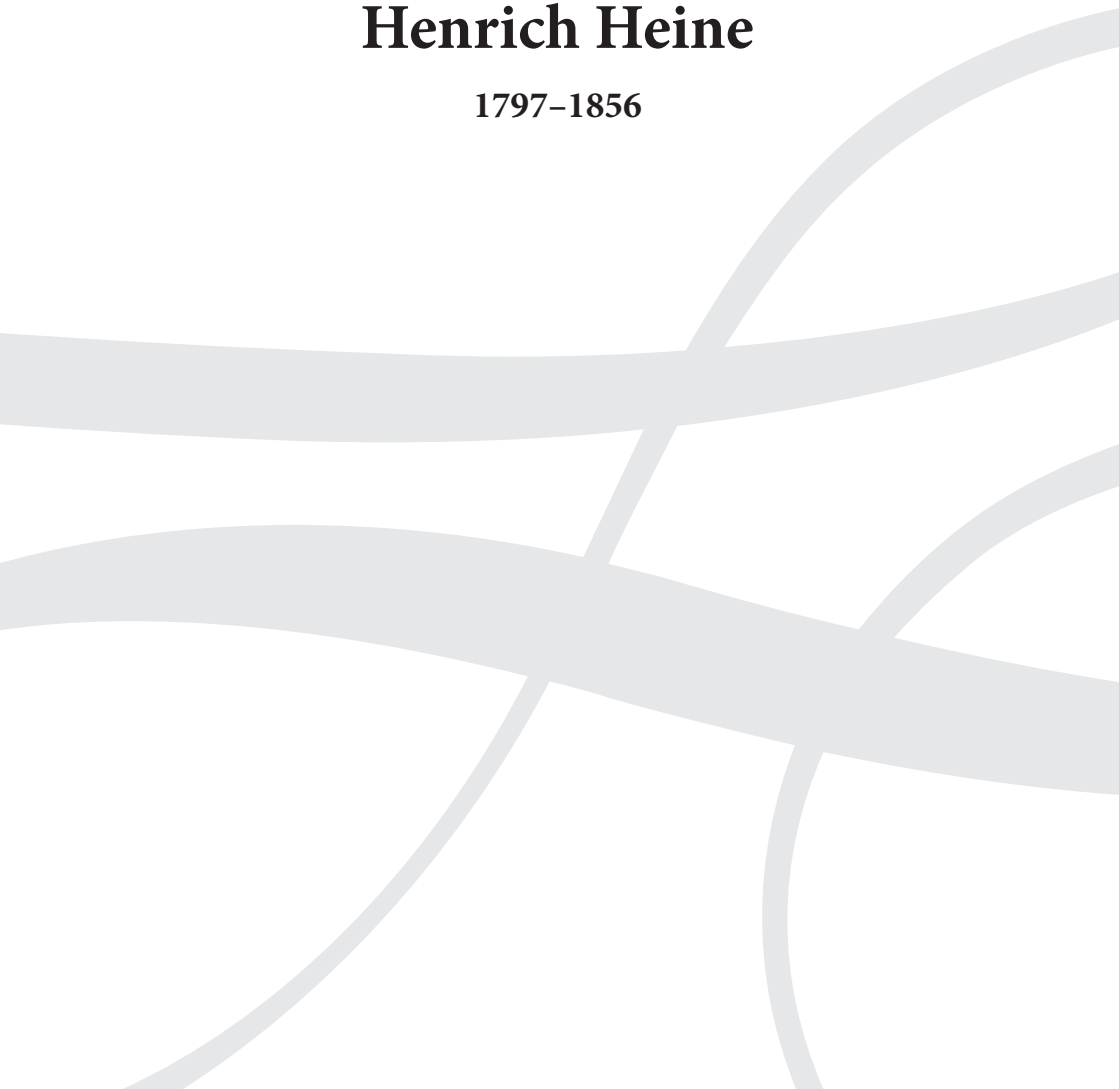
Und wenn wir nun nicht gebrütet werden?
Wenn diese Schale niemals ein Loch bekommt?
Wenn unser Horizont nur der Horizont
unser Kritzeleien ist und auch bleiben wird?
Wir hoffen, dass wir gebrütet werden.
Wenn wir auch nur noch vom Brüten reden,
bleibt doch zu befürchten, dass jemand,
außerhalb unserer Schale, Hunger verspürt,
uns in die Pfanne haut und mit Salz bestreut. –
Was machen wir dann, ihr Brüder im Ei?

És ha nem költenek ki mégsem?
Ha ez a burok majd sohasem reped meg?
Ha horizontunk csak ez a horizont lesz
és firkálásaink is velünk maradnak?
Bizakodunk, egyszer kiköltenek.
Ha folyvást csak a költésről beszélünk is,
marad még félnivalónk, hogy valaki,
egy tojáshéjunkon kívüli megéhezik,
minket egy lábasba juttat és megsóz. –
Mit teszünk akkor, testvéreim a tojásban?

Henrich Heine

1797–1856

MÄDCHEN MIT DEM ROTEN MÜNDCHEN

Mädchen mit dem roten Mündchen,
Mit den Äuglein süß und klar,
Du mein liebes, kleines Mädchen,
Deiner denk ich immerdar.

Lang ist heut der Winterabend,
Und ich möchte bei dir sein,
Bei dir sitzen, mit dir schwatzen,
Im vertrauten Kämmerlein.

An die Lippen wollt ich pressen
Deine kleine, weiße Hand,
Und mit Tränen sie benetzen,
Deine kleine, weiße Hand.

LÁNYKA

PIROS SZÁJACSKÁVAL

Lányka piros szájacskával,
Szemecskéje hogy ragyog,
Én kedvesem, kicsiny leányka,
Folyton csak rád gondolok.

Hosszú ma a téli este,
Nálad lenni volna jó,
Melléd ülni és csevegni,
Meghitt szobácskában, ó.

Ajkaimhoz szorítanám
Kicsiny, fehér kezedet,
És könnyekkel áztatgatnám,
Kicsiny, fehér kezedet.

WELTLAUF

Hat man viel, so wird man bald
Noch viel mehr dazu bekommen.
Wer nur wenig hat, dem wird
auch das wenige genommen.

Wenn du aber gar nichts hast,
Ach, so lasse dich begraben –
Denn ein Recht zum Leben, Lump,
Haben nur, die etwas haben.

VILÁGREND

A gazdagnak gyorsan nő
Vagyona, s még többet fial.
Akinek alig semmi, más
Attól, lásd, mindent kicsikar.

Mikor semmid sem maradt,
Ó, hadd, hogy elföldeljenek –
Mert élni joga, Te Bitang,
Csupán a gazdagnak lehet.

HELENA

Du hast mich beschworen aus dem Grab
Durch deinen Zauberwillen,
Belebtest mich mit Wollustglut –
Jetzt kannst du die Glut nicht stillen.

Preß deinen Mund an meinen Mund,
Der Menschen Odem ist göttlich!
Ich trinke deine Seele aus,
Die Toten sind unersättlich.

HELENA

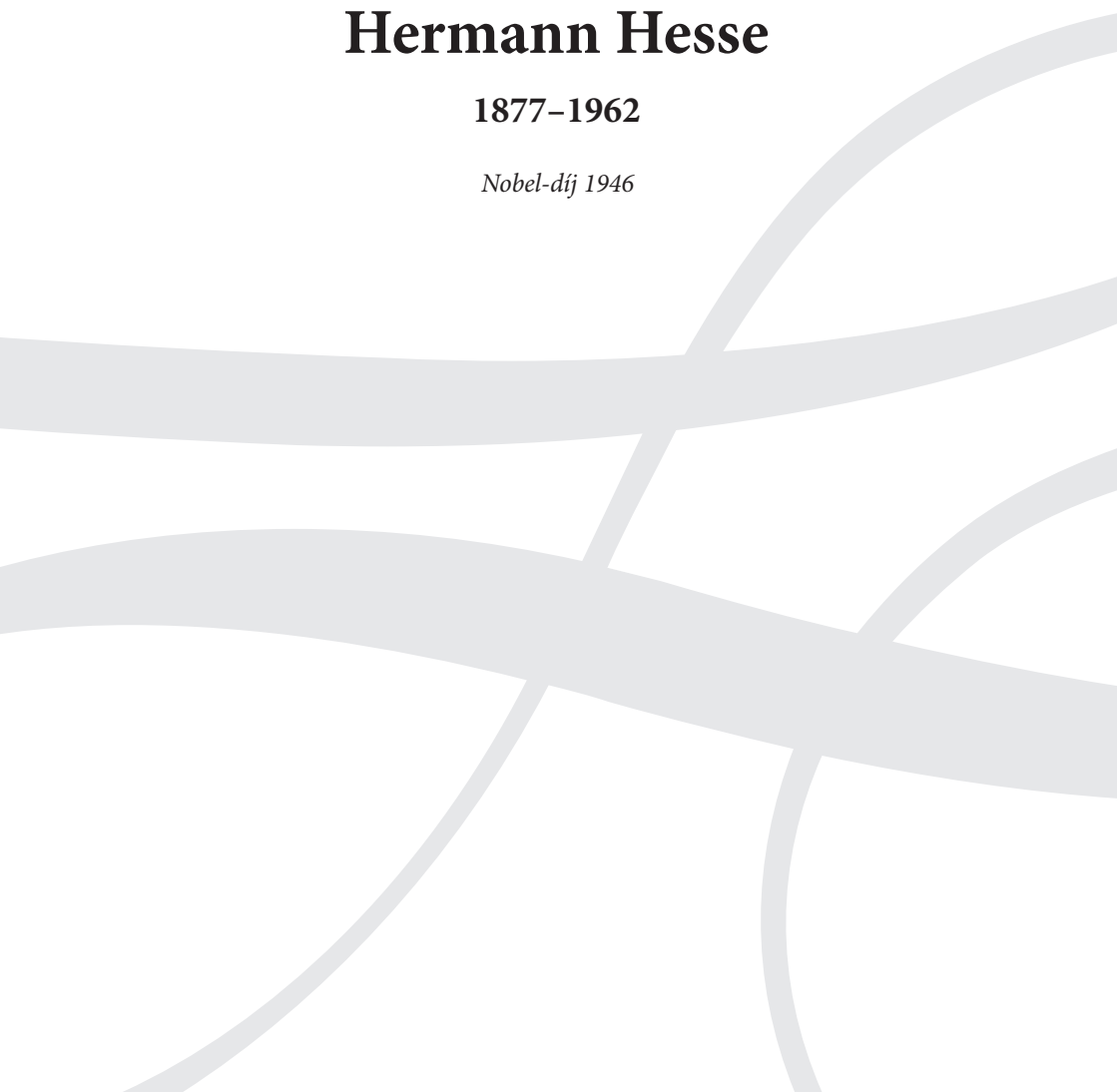
Te hívtál elő a síromból,
Tündérvárásod élesztgetett
Engem a kék paraszával –
Most nem vagy úr vágyam felett.

Szorítsd ajkamra ajakad,
Isteni erő a leheleted!
Kiszívom éltető lelkedet,
A holtak telhetetlenek.

Hermann Hesse

1877–1962

Nobel-dij 1946

SPRACHE

Die Sonne spricht zu uns mit Licht,
Mit Duft und Farbe spricht die Blume,
Mit Wolken, Schnee und Regen spricht
Die Luft. Es lebt im Heiligtumen
Der Welt ein unstillbarer Drang,
Der Dinge Stummheit zu durchbrechen,
In Wort, Gebärde, Farbe, Klang
Des Seins Geheimnis auszusprechen.

Hier strömt der Künste lichter Quell,
Es ringt nach Wort, nach Offenbarung,
Nach Geist die Welt und kündet hell
Aus Menschenlippen ewige Erfahrung.
Nach Sprache sehnt sich alles Leben,
In Wort und Zahl, in Farbe, Linie, Ton
Beschwört sich unser dumpfes Streben
Und baut des Sinnes immer höhern Thron.

In einer Blume Rot und Blau,
In eines Dichters Worte wendet
Nach innen sich der Schöpfung Bau,
Der stets beginnt und niemals endet.
Und wo sich Wort und Ton gesellt,
Wo Lied erklingt, Kunst sich entfaltet,
Wird jedesmal der Sinn der Welt,
Des ganzen Daseins neu gestaltet,
Und jedes Lied und jedes Buch
Und jedes Bild ist ein Enthüllen,
Ein neuer, tausendster Versuch,
Des Lebens Einheit zu erfüllen.

BESZÉD

Fényével szól hozzánk a nap,
Illattal, színnel szól a virág,
Borul, hó-eső, ha szakad
Üzen a lég. Szó él a világ
Szentélyében, s forr az óhaj
Megtörni ezt a némaságot,
Szó, mozdulat, szín, hang, sóhaj
Beszéli ki e titkos létvilágot.

A Művészet innen ered,
Kutatni, s találni szót, jelet,
Feltárni a rejtett lényeket
Emberi ajakkal szólva, örök élvezet.
Beszélni vágyik minden élő,
Szavakat, számot, színt, hangot, vonalat
Némán holtnak hinnénk, félő
Tudásunk tróndísze tőlük gazdagabb.

A virágban, ami kék, piros
Költői szó lesz, formát cserél,
Munkál az alkotás láza most,
És folyton-folyvást, véget nem ér.
Hol szó és hang egymásra lel,
Hol dal zeng, ott művészet virul,
Vonzóbb lesz a világ, s közel
A létezés egésze újjáalakul,
Mert minden könyv, minden ének
És minden festmény leleplezés,
Egy újabb ezredik kísérlet,
Harmóniánk, hogy legyen egész.

In diese Einheit einzugehn
Lockt euch die Dichtung, die Musik,
Der Schöpfung Vielfalt zu verstehn
Genügt ein einziger Spiegelblick.
Was uns Verworrenes begegnet,
Wird klar und einfach im Gedicht:
Die Blume lacht, die Wolke regnet,
Die Welt hat Sinn, das Stumme spricht

Harmóniába fürdeni
Szólít a vers, zene, a kép,
A mindenséget érteni
E tükröződés épp elég.
Amit tán kuszának érzel,
Tisztázhatja egy költemény:
Virággal, felhővel, fénnel
Üzen a lét, a néma beszél.

KLEINER KNABE

Hat man mich gestraft,
Halt ich meinen Mund,
Weine mich in Schlaf,
Wache auf gesund.

Hat man mich gestraft,
Heißt man mich den Kleinen,
Will ich nicht mehr weinen,
Lache mich in Schlaf.

Große Leute sterben,
Onkel, Großpapa,
Aber ich, ich bleibe
Immer, immer da.

A KISFIÚ

Megszidtak engem,
Egy szót se szóltam,
Sírva ágyba mentem,
Keltem nyugodtan.

Megszidtak engem,
A Kicsit, de hagytam,
Sírni nem akartam,
Egy jót nevettem.

Meghalnak a nagyok,
Bácsikám, papám,
De én, én maradok
Tovább itt, bíz ám.

BLAUER SCHMETTERLING

Flügelt ein kleiner blauer
Falter vom Wind geweht,
Ein perlmutterner Schauer,
Glitzert, flimmert, vergeht.
So mit Augenblicksblinken,
So im Vorüberwehn
Sah ich das Glück mir winken,
Glitzern, flimmern, vergehn.

KÉK PILLANGÓ

Röpköd egy parányi kékség
Összefogózva a széllel,
Egy gyöngyházfényű szépség,
Csillogva, villogva vész el.
Szempillantásnyi, s ellebeg,
A szélfúttá fényjel,
Látom, a boldogság integet,
Csillogva, villogva, vész el.

IM NEBEL

Seltsam, im Nebel zu wandern!
Einsam ist jeder Busch und Stein,
Kein Baum sieht den anderen,
Jeder ist allein.

Voll von Freunden war mir die Welt,
Als noch mein Leben licht war;
Nun, da der Nebel fällt,
Ist keiner mehr sichtbar.

Wahrlich, keiner ist weise,
Der nicht das Dunkel kennt,
Das unentrinnbar und leise
Von allem ihn trennt.

Seltsam, im Nebel zu wandern!
Leben ist Einsamsein.
Kein Mensch kennt den andern,
Jeder ist allein.

KÖDBEN

Furcsa, ha ködben visz utad!
Bokor és szirt csupa magány,
A fa sem számlál társakat,
Magányos valahány.

Tele volt baráttal a világ,
Csupa fény volt az életem;
Itt most csak a köd fog át
Nem keres senkit sem.

Bizony, az sokra nem halad
Aki sötétben jár-ke,
Az ismerhetetlen s hallgatag
Mástól elszigetel.

Furcsa, ha ködben visz utad!
Az élet egy magány.
Az ember nem lel társakat,
Magányos valahány.

ALLEIN

Es führen über die Erde
Strassen und Wege viel,
Aber alle haben
Dasselbe Ziel.

Du kannst reiten und fahren
Zu zwein und zu drein,
Den letzten Schritt
Mußt du gehen allein.

Drum ist kein Wissen
Noch Können so gut,
Als daß man alles Schwere
Alleine tut.

EGYEDÜL

Vándorolni a földön
Sok út van gyalogút,
De végül mindegyik
Egyazon célba fut.

Vihet a ló és mehettek
Ketten, hárman is,
Soros lépéseid
Te léped akkor is

Ha utad ismeretlen
Megjegyezheted,
Nehéz, mint minden más
Magányos tett.

BÜCHER

Alle Bücher dieser Welt
Bringen dir kein Glück,
Doch sie weisen dich geheim
In dich selbst zurück.

Dort ist alles, was du brauchst,
Sonne, Stern und Mond,
Denn das Licht, danach du frugst,
In dir selber wohnt.

Weisheit, die du lang gesucht
In den Bücherein,
Leuchtet jetzt aus jedem Blatt –
Denn nun ist sie dein.

KÖNYVEK

E világ összes könyve
Téged nem boldogít,
De önmagadba nézni
Titokban megtanít.

Megvan ott mind, ami kell,
Nap, csillag, s holdak is,
Hát kérd a fényt, ő mondja el
Ami benned lakik.

Bölcsesség, amért feltúrtad
Könyvtárak rejtekét,
Itt fénylik most a lapokon –
S az érdem csak tiéd.

BAUM IN HERBS

Noch ringt verzweifelt mit den kalten
Oktobernächten um sein grünes Kleid
mein Baum. Er liebt's, ihm ist es lid,
Er trug es fröhliche Monde lang,
Er möchte es gern behalten.

Und wieder eine Nacht, und wieder
Ein rauher Tag. Der Baum wird matt
Und kämpft nicht mehr und gibt die Glieder
Gelöst dem fremden Willen hin,
Bis der ihn ganz bezwungen hat.

Nun aber lacht er golden rot
Und ruht im Blauen tief beglückt.
Da er sich müd dem Sterben bot,
Hat ihn der Herbst, der milde Herbst
Zu neuer Herrlichkeit geschmückt.

FA AZ ŐSZBEN

Még elszántan küzd a hideg ellen
Októberéjeken zöld lombruhába'
a fám. Pillaként borul rája,
Viselte vígan hónapokon át,
Maradna benne szívesen.

És újra jön egy éj, és újra
Egy szívós nap. A fa fénytelen
És nincs több harc és minden tagja
Egy idegen akarat rabja,
Már nem győzhet a kényszeren.

De most még rótaranyra vált
S a kék ég ok a boldogságra.
Fáradt haldokló hívja a halált,
Amíg az ősz, a szelíd ősz
Újabb díszekkel cicomázza.

STUFEN

Wie jede Blüte welkt und jede Jugend
Dem Alter weicht, blüht jede Lebensstufe,
Blüht jede Weisheit auch und jede Tugend
Zu ihrer Zeit und darf nicht ewig dauern.
Es muß das Herz bei jedem Lebensrufe
Bereit zum Abschied sein und Neubeginne,
Um sich in Tapferkeit und ohne Trauern
in andre, neue Bindungen zu geben.
Und jedem Anfang wohnt ein Zauber inne,
Der uns beschützt und der uns hilft zu leben

Wir sollen heiter Raum um Raum durchschreiten,
An keinem wie an einer Heimat hängen,
Der Weltgeist will nicht fesseln uns und engen,
Er will uns Stuf' um Stufe heben, weiten.
Kaum sind wir heimisch einem Lebenskreise
Und traulich eingewohnt, so droht Erschlaffen,
Nur wer bereit zu Aufbruch ist und Reise,
Mag lähmender Gewöhnung sich entrafen.

Es wird vielleicht auch noch die Todesstunde
Uns neuen Räumen jung entgegensenden,
Des Lebens Ruf an uns wird niemals enden.
Wohlan denn, Herz, nimm Abschied und gesunde!

FOKOZATOK

Elvirul a virág és a fiatalság
Öregségre vált, ahogy egy életszakasz
Bölcsessége, erénye virágkorát
Éli a maga idején, s ez nem végleges.
Tudni kell a szívnek egy-egy életszakaszt
Búcsúztatni, fogadni a következőt,
Bátran, s szomorúság nélkül érdemes
Egy más, új kapcsolatnak átadni magát.
Minden kezdet rejteget varázserőt,
Ami véd, segít, hogy mindezt éljük át

Vidáman lépünk térből térbe hamar,
Mintha nem tartana vissza a haza,
Világsszellem sem kötne, szorítana,
Ez, ami fokról fokra sarkallni akar.
Alighogy otthonunk egy életszakasz
És megszokjuk, máris elkap a lustaság,
Csak aki útra indulni kész napra-nap,
Képes e megszokásból kivonni magát.

Tán még halálos óránk is elégséges
Tér egy fiatalos ellenszegülésre,
Az élet hív, soha semminek nincs vége.
Nos, szívem, búcsúzz és légy egészséges!

WIE SIND DIE TAGE

Wie sind die Tage schwer!
An keinem Feuer kann ich erwärmen,
Keine Sonne lacht mir mehr,
Ist alles leer,
Ist alles kalt und ohne Erbarmen,
Und auch die lieben klaren
Sterne schauen mich trostlos an,
Seit ich im Herzen erfahren,
Dass Liebe sterben kann.

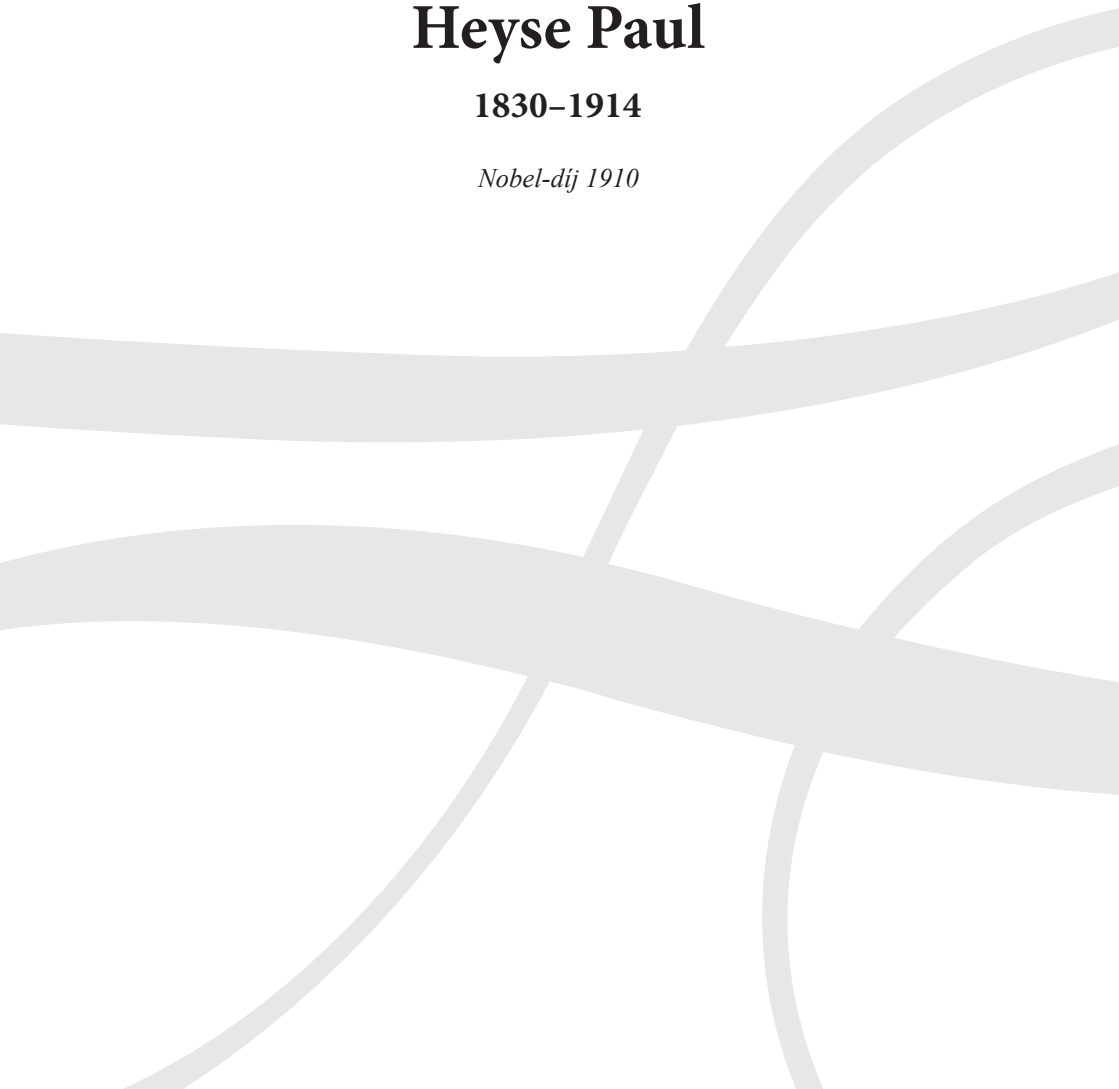
MILYENEK A NAPOK

Nehéz napok ezek!
Kihunyt tűz mellett fel nem melegszem,
Borúban víg nem leszek,
Minden beteg,
Minden jéghideg és könnyörtelen,
S amik eddig tisztán, fényesen,
Fakó csillagok néznek fénytelen,
Érzem én, átjárja szívem,
Múlik a szerelem.

Heyse Paul

1830–1914

Nobel-dij 1910

ÜBER EIN STÜNDLEIN

Über ein Stündlein
Dulde, gedulde dich fein!
Über ein Stündlein
Ist deine Kammer voll Sonne.

Über den First, wo die Glocken hangen,
Ist schon lange der Schein gegangen,
Ging in Türmers Fenster ein.
Wer am nächsten dem Sturm der Glocken,
Einsam wohnt er, oft erschrocken,
Doch am frühesten tröstet ihn Sonnenschein.

Wer in tiefen Gassen gebaut,
Hütt' an Hüttlein lehnt sich traut,
Glocken haben ihn nie erschüttert,
Wetterstrahl ihn nie umzittert,
Aber spät sein Morgen graut.

Höh' und Tiefe hat Lust und Leid.
Sag ihm ab, dem torigen Neid:
Andrer Gram birgt andre Wonne.

Dulde, gedulde dich fein!
Über ein Stündlein
Ist deine Kammer voll Sonne.

EGY ÓRÁCSKÁNYIT

Egy órácskányit
Tűrj, türelmed kivirágzik!
Egy órácskányit
Várj, s napfényes lesz a szobád.

Háztetők fölött, hol a harangok élnek,
Megérkeztek már rég a korai fények,
Beléptek a torony ablakán.
Aki a harangtoronyok között
Magányban él, mint az üldözött,
Hamar megnyugtatja majd a napsugár.

Aki ott lent az utcában épít,
Él egy kunyhóban meghitten végig,
Őrjítő harangszó át nem járja.
Sohasem csap villám a házba,
Borongós reggellet megelégszik.

Magasság, mélység, öröm és bánat,
Mondj róluk le, irigység volna nálad:
Minden bánat rejt valami más csodát.

Bírd ki, tűrj most el bármit!
Várj, még egy órácskányit
Napfény járja be majd a szobád.

VORFRÜHLING

Stürme brausten über Nacht,
Und die kahlen Wipfel troffen.
Frühe war mein Herz erwacht,
Schüchtern zwischen Furcht und Hoffen.

Horch, ein trautgeschwätz'ger Ton
Dringt zu mir vom Wald hernieder.
Nisten in den Zweigen schon
Die geliebten Amseln wieder?

Dort am Weg der weiße Streif -
Zweifelnd frag' ich mein Gemüte:
Ist's ein später Winterreif,
Oder erste Schlehenblüte?

KORATAVASZ

Vihar tombolt az éjszaka,
A kopár fákkal küszködött.
Korán ébredtem, nem csoda,
Szorongva, félsz és remény között.

De csitt, e csicsérgés talán
Hozzám az erdőn át szólna.
Ágak között fészkelne már
Szeretett rigócskám újra?

S a fehér sáv az úton ott-
Hitetlenül lesem nyomát:
A tél hagyott késő fagyot,
vagy az az első kökényvirág?

BILDER AUS NEAPEL 1.

Zwei Bübchen sah ich heut, in Lumpen beide,
Eins barfuß, eins mit Stiefeln ausgerüstet,
Danach wohl keine Seele sonst gelüftet –
Fast wie das Messer ohne Griff und Schneide.

Sein Spießgesell indessen sah's voll Neide,
Wie sich der Freund mit seinem Schuhwerk brüstet;
Denn ob es auch der Zahn der Zeit verwüstet,
Strahlt der Besitzer doch in stolzer Freude.

Den Soldo, den er erst erbetteln müssen,
Gab er dem Stiefelputzer, mit Grimassen – !
Grinsend von einem bis zum andern Ohre.

Sein Triumphblick tat der Welt zu wissen:
Wer Stiefel hat, kann sie auch putzen lassen,
Und wer sie putzen läßt, ist ein Signore.

NÁPOLYI KÉPEK 1.

Láttam, lófrált ma két rongyos kis kölyök,
Egyik mezítláb, társa csizmát viselt,
Nyűttet, de ez egy lelket sem érdekelt –
Csak lom, mint a csorba kés, ha nyele törött.

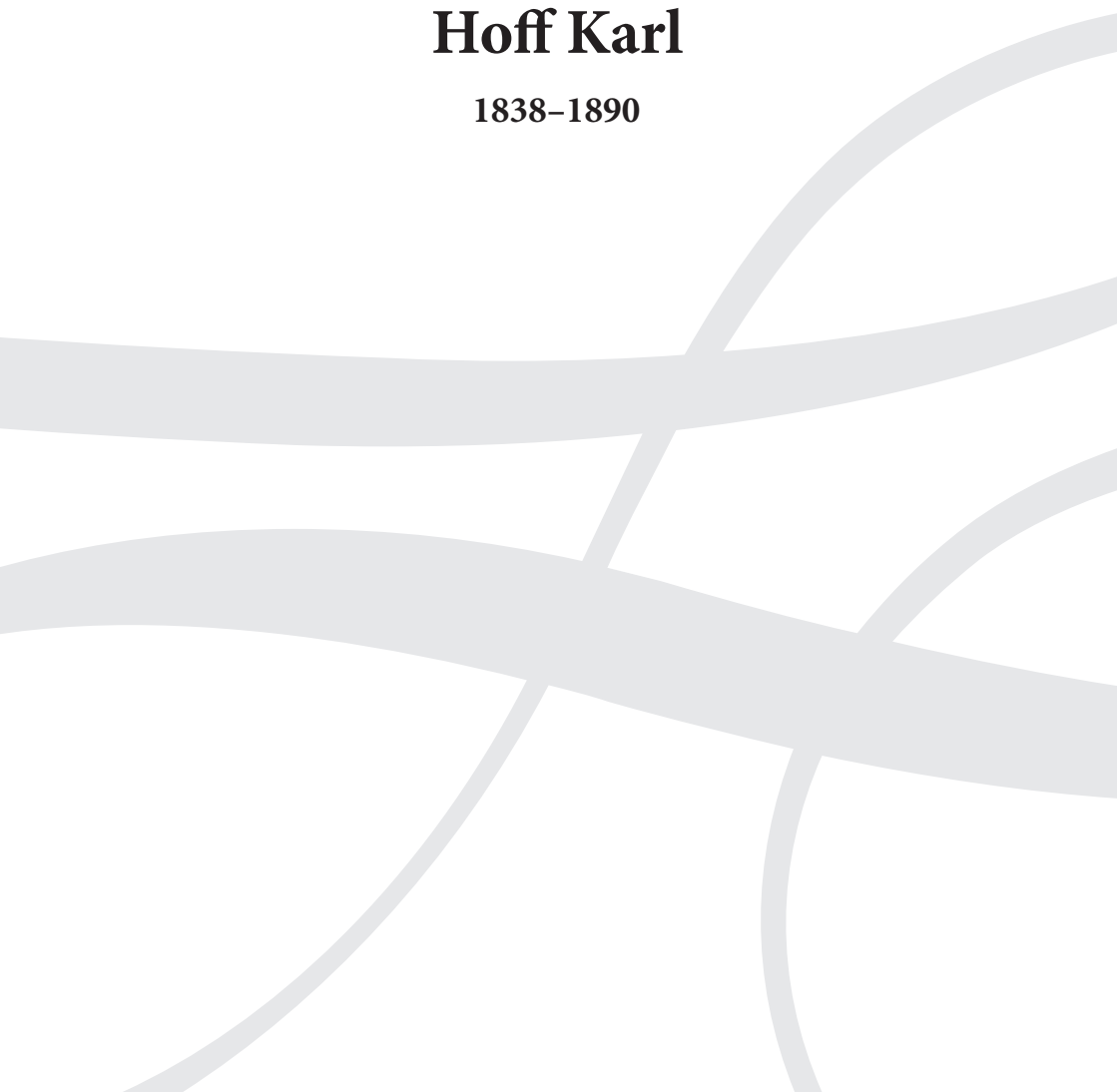
Cimborája közben irigyen nézte
Mily büszkeséggel pöffeszkedik társa;
Az idő foga bár azt rég tönkrerágta,
Boldog gazdáját szinte megigézte.

Előbb pénzt kellett koldulni zokogva,
Azt a tisztítónak lökte fintorogva – !
Két füléig repedt száján a vigyor.

Győztesen nézett a világgal szembe:
Kinek csizmája van, pucoltatja rendre,
És aki pucoltat valódi Szenyor.

Hoff Karl

1838–1890

JAHRESRINGE

GESTERN

kaum sprenkelt april
die tage mit knospen,
gestern wars, gestern noch:
kaum zieht der sommer
die hellen vorhänge zu,
gestern, gerade gestern:
kaum wirft september
seine gold in die wälder,
oktober sammelt beeren,
november, gestern wars,
gestern gerade: der nebel
sieht schon nicht mehr,
die nacht spinnt märchen:
gestern, kaum war es, kaum
starb in harschigen spuren
das jahr, gestern gerade:
da überkommt der Märzwind
die kronen, april kämmt
die weidenzweige, der mai
steckt sein sommergrün auf,
gestern wars, gestern:
altweibergespinzte, kaum
war es, raureifgeschmeide,
erfrozen die letzten früchte,
die knospen gespritzt:
gestern, gerade gestern: es war.

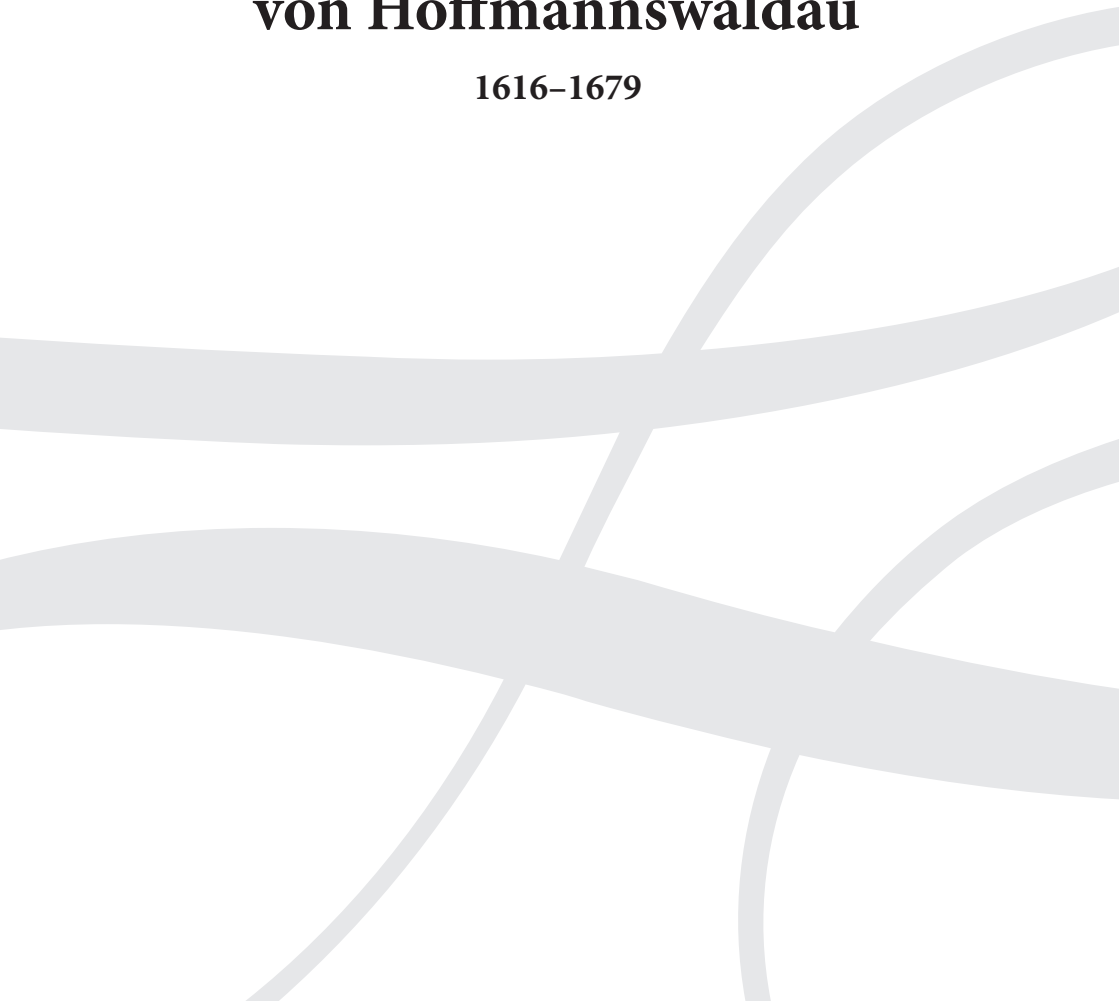
ÉVGYŰRŰK

TEGNAP

alig hogy április
megtelt rügyekkel,
tegnap volt, csak tegnap:
alig hogy összehúzta
fényfüggönyét a nyár,
tegnap, épp tegnap:
alig szórta be szeptember
aranszíneivel az erdőt,
gyűjtött október bogyót,
november volt, tegnap,
biztosan tegnap: a köd
nem látszott többé már,
meséket szőtt az éjszaka:
tegnap, épp tegnap, alig
hogy elhaltak kemény léptei
az évnek, pontosan tegnap:
itt termett a márciusi szél
a díszek, április fésült
fűágakat, május
élesztgette nyári zöldjeit,
tegnap volt, csak tegnap:
alig hogy volt ökörnyal,
alig hogy zúzmara-ékszerrek,
elfagytak az utolsó gyümölcsök,
rügyek szóródtak szét:
igen, tegnap volt, biztosan tegnap.

Cristian Hoffmann von Hoffmannswaldau

1616–1679

AUF DER MUND

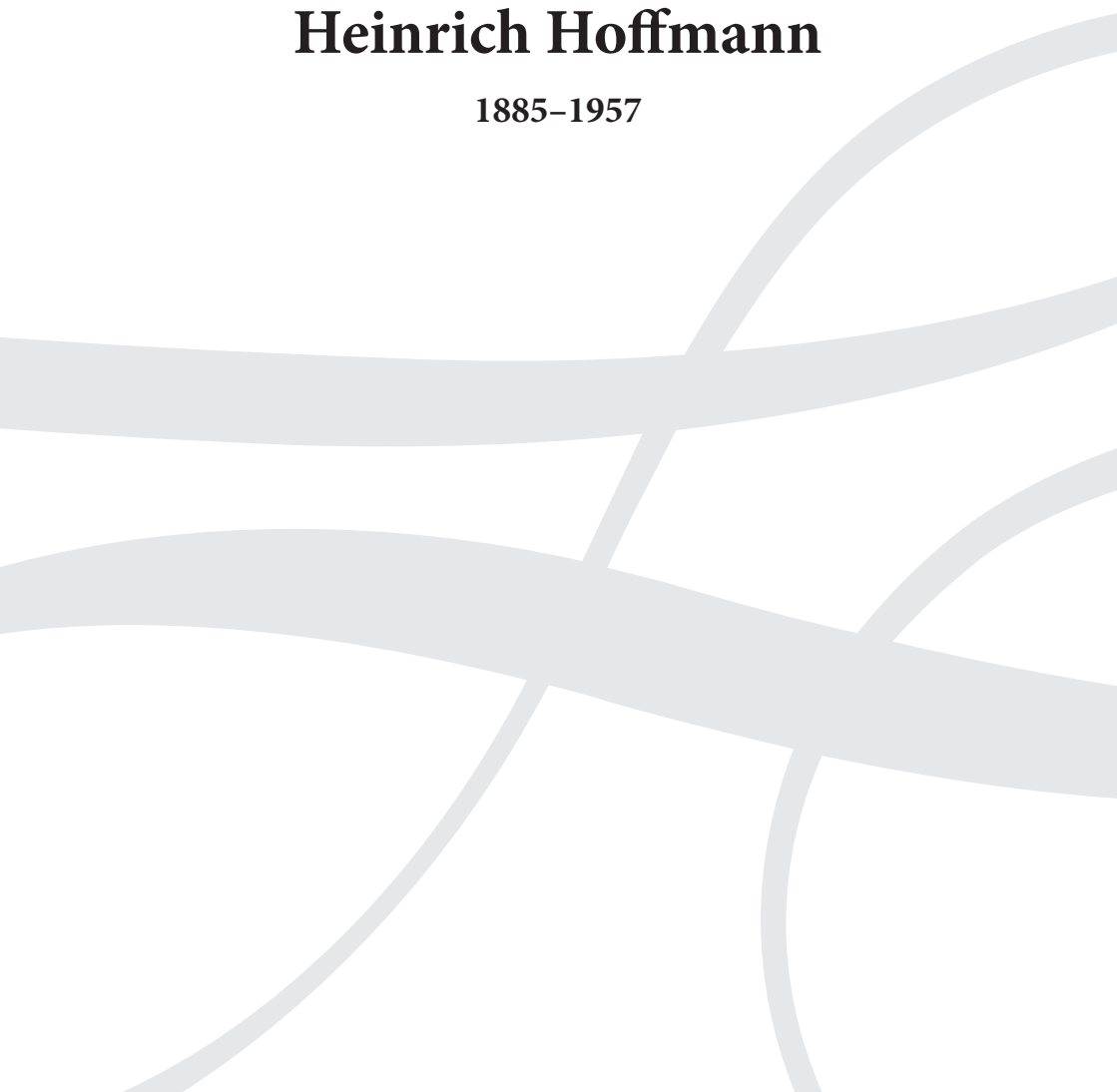
Mund! der die Seelen kann durch Lust zusammen setzen,
Mund! der viel süßer ist als starker Himmelswein,
Mund! der du Alikant des Lebens schenkest ein,
Mund! den ich vorziehn muß der Inden reichen Schätzen,
Mund! dessen Balsam uns kann stärken und verletzen,
Mund! der vergnügter blüht als aller Rosen Schein,
Mund! welchem kein Rubin kann gleich und ähnlich sein,
Mund! den die Gratien mit ihren Quellen netzen;
Mund! ach Korallenmund, mein einziges Ergetzen!
Mund! laß mich einen Kuß auf deinen Purpur setzen.

AZ AJAKRÓL

Ajak! tőled a lelkek gyönyörrel áthevülnek,
Ajak! édesebb vagy, mint az isteni nektár,
Ajak! alikanti nedű, életelixírrrel telt pohár,
Ajak! India kincseinél többre becsüllek,
Ajak! balzsam vagy fájdalom, sérelem ellen,
Ajak! nyíló rózsáknál élvezetesebb virág,
Ajak! tehozzád fogható rubint isten sem ad,
Ajak! te vágy forrása, elbűvölsz engem;
Ajak! ó, korallajak, felbujtóm, Egyetlenem!
Ajak! Engedd csókommal bíborod illetnem!

Heinrich Hoffmann

1885–1957

DIE GESCHICHTE VOM WILDEN JÄGER

Es zog der wilde Jägersmann
sein grasgrün neues Röcklein an;
nahm Ranzen, Pulverhorn und Flint
und lief hinaus ins Feld geschwind.
Er trug die Brille auf der Nas
und wollte schießen tot den Has.
Das Häschen sitzt im Blätterhaus
und lacht den wilden Jäger aus.

Jetzt schien die Sonne gar zu sehr,
da ward ihm sein Gewehr zu schwer.
Er legte sich ins grüne Gras;
das alles sah der kleine Has.
Und als der Jäger schnarcht und schlief,
der Has ganz heimlich zu ihm lief
und nahm die Flint und auch die Brill
und schlich davon ganz leis und still.

Die Brille hat das Häschen jetzt
sich selbst auf seine Nas gesetzt;
und schießen will's aus dem Gewehr.
Der Jäger aber fürcht sich sehr.
Er läuft davon und springt und schreit:

„Zu Hilf, ihr Leut, zu Hilf, ihr Leut!“
Da kommt der wilde Jägersmann
zuletzt beim tiefen Brunnchen an.
Er springt hinein. Die Not war groß;
es schießt der Has die Flinte los.

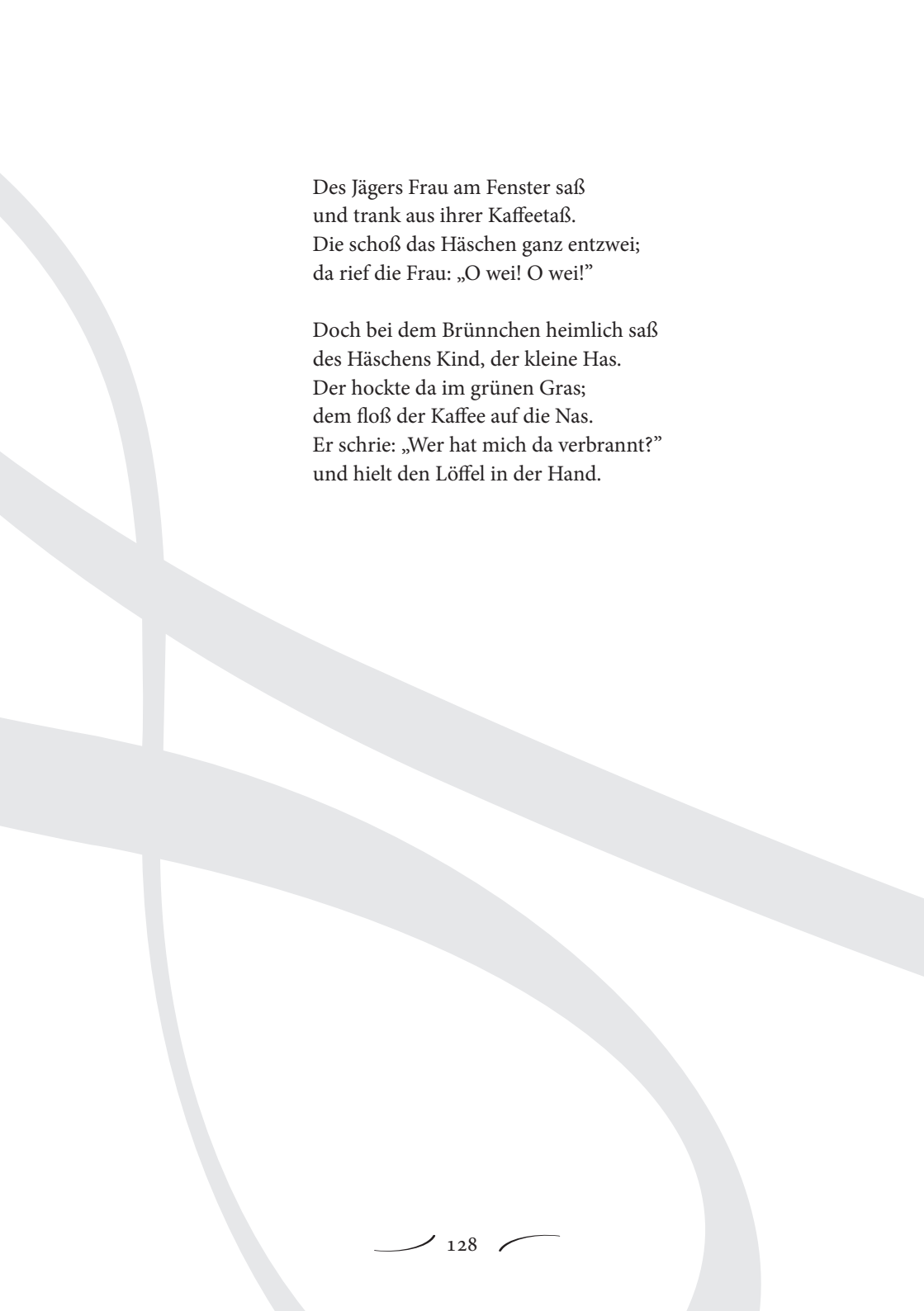
A BŐSZ VADÁSZ TÖRTÉNETE

Magára vett a bős vadász
egy tiszta új fűzőld ruhát;
tarsolyt vitt, lőport és puskát,
így szaporázott a mezőre át.
Orrára okulárt rakott,
végez a nyúllal majd legott.
De fészken a szedte-vette
a vadászt jól kinevette.

Bőszzen sütött a napocska,
nehéz lett vállán a puska.
Lepihent a zöld fűbe ott;
a kis nyúl mindent láthatott.
És mikor horkolt, mert elaludt,
a nyúl odalopakodott
okulár, puska az övé már,
s elszelel csendben, messze jár.

Orrára most a nyúl teszi
az okulárt, s le nem veszi;
és puskát tölt egy perc alatt.
De a vadász ettől felriad.
Felugrik, s futásnak ered:

„Segítség, segítség emberek!”
Rohanva fut a bős vadász
mély a kút, de most nincs tovább.
Ugrik. A szükség így maraszt;
a nyúl meghúzza a ravaszt.

Des Jägers Frau am Fenster saß
und trank aus ihrer Kaffeetaß.
Die schoß das Häschen ganz entzwei;
da rief die Frau: „O wei! O wei!”

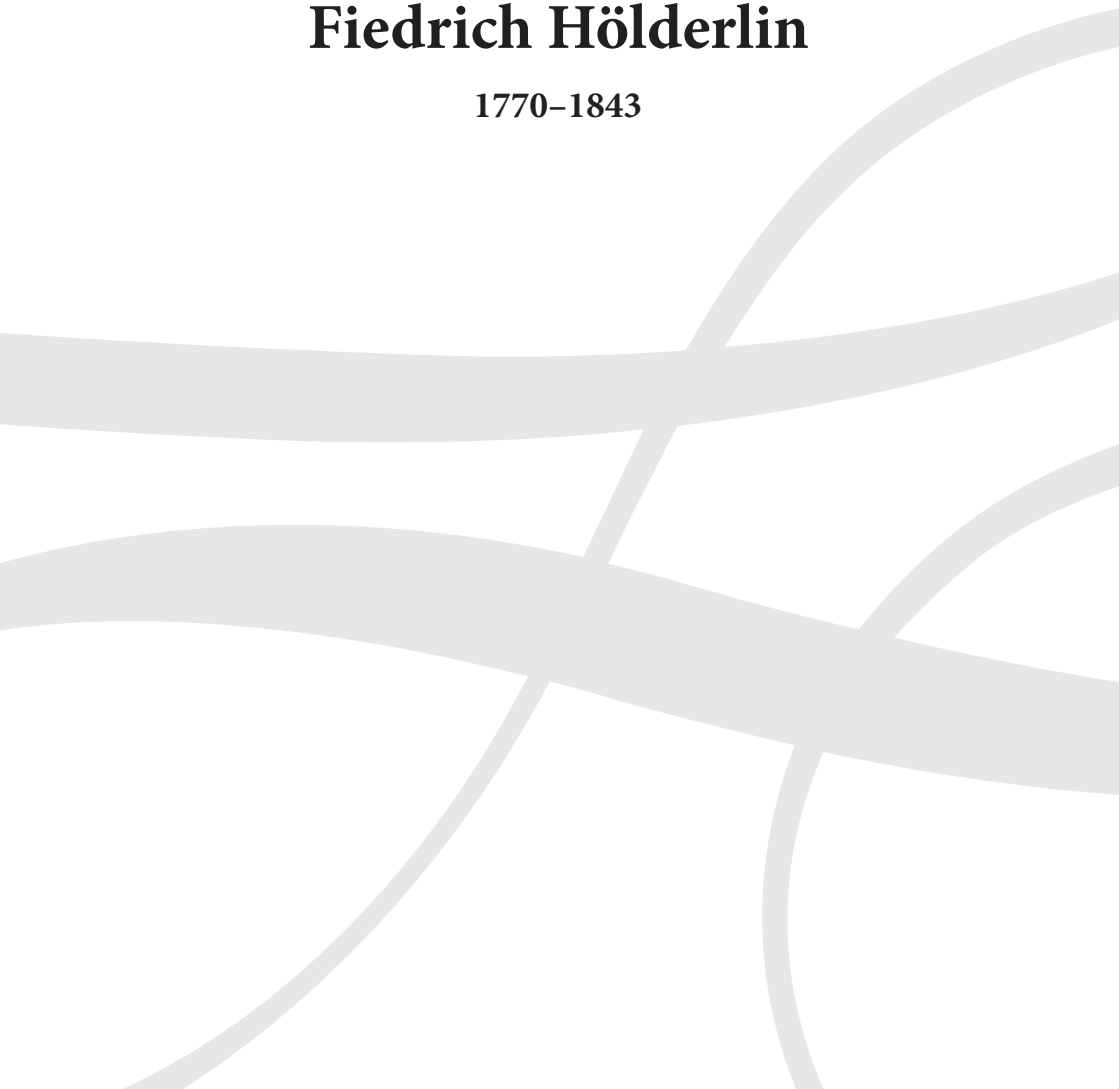
Doch bei dem Brunnchen heimlich saß
des Häschens Kind, der kleine Has.
Der hockte da im grünen Gras;
dem floß der Kaffee auf die Nas.
Er schrie: „Wer hat mich da verbrannt?”
und hielt den Löffel in der Hand.

Vadász-né az ablakban áll,
kávézik, kezében pohár.
De lő a nyúl és kész a baj;
kiált a nő: „ó jaj, ó jaj!”

A kút mellett már szűkül kör,
egy nyúlfi lesz a börtönőr.
Gubbaszt a zöld fűben ott;
piszójén kávécsépp csorog.
És felsikolt: „Ki tette ezt? Ne már!”
kezébe hull a kiskanál.

Friedrich Hölderlin

1770–1843

HÄLFTE DES LEBENS

Mit gelben Birnen hängen
Und voll mit wilden Rosen
Das Land in den See,
Ihr holden Schwäne
Und trunken von Küssen
Tunkt ihr das Haupt
Ins heilignüchterne Wasser.

Weh mir, wo nehm ich, wenn
Es Winter ist, die Blumen, und wo
Den Sonnenschein,
Und Schatten der Erde?
Die Mauern stehn
Sprachlos und kalt, im Winde
Klirren die Fahnen.

AZ ÉLET DELÉN

Libegő sárga körtékkal
És vadrózsákkal telt táj
Tükrözik a tóban,
Ti bájos hattyúk
S ti csóktól ittasak
Mártsátok fejetek
A szent józanság vizébe.

Jaj, nekem, hol lelem, hogyha
Tél lesz a virágokat, hol
A napsütést,
És árnyását a Földnek?
A falak állnak
Némán, fagyosan, a szélben
Pléhkakas csörömpöl.

DIE EICHBÄUME

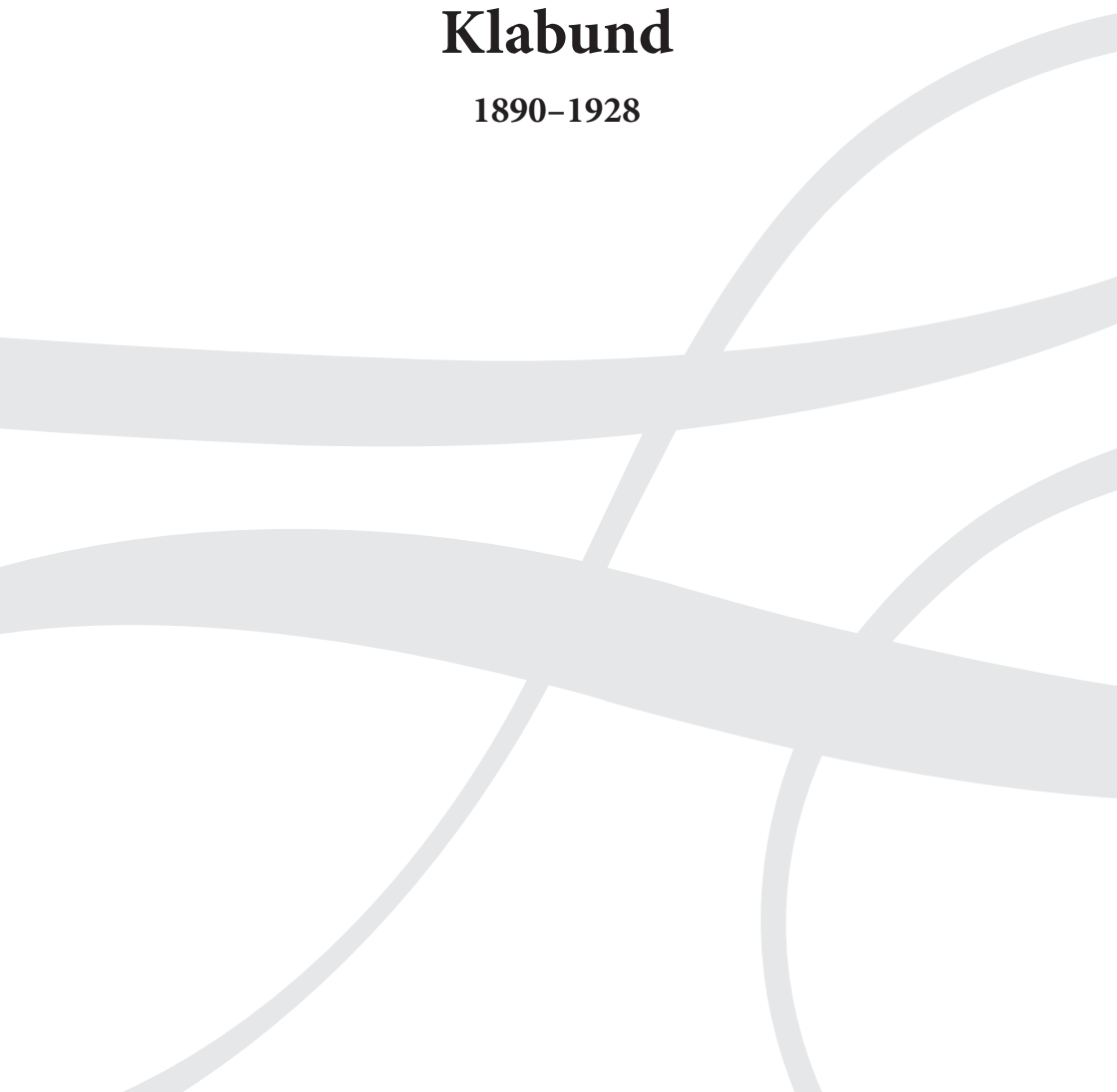
Aus den Gärten komm ich zu euch, ihr Söhne des Berges!
Aus den Gärten, da lebt die Natur geduldig und häuslich,
Pflegend und wieder gepflegt mit dem fleißigen Menschen zusammen.
Aber ihr, ihr Herrlichen! steht, wie ein Volk von Titanen
In der zahmeren Welt und gehört nur euch und dem Himmel,
Der euch nährt` und erzog, und der Erde, die euch geboren.
Keiner von euch ist noch in die Schule der Menschen gegangen,
Und ihr drängt euch fröhlich und frei, aus der kräftigen Wurzel,
Unter einander herauf und ergreift, wie der Adler die Beute,
Mit gewaltigem Arme den Raum, und gegen die Wolken
Ist euch heiter und groß die sonnige Krone gerichtet.
Eine Welt ist jeder von euch, wie die Sterne des Himmels
Lebt ihr, jeder ein Gott, in freiem Bunde zusammen.
Könnt ich die Knechtschaft nur erdulden, ich neidete nimmer
Diesen Wald und schmiegte mich gern ans gesellige Leben.
Fesselte nur nicht mehr ans gesellige Leben das Herz mich,
Das von Liebe nicht läßt, wie gern würd ich unter euch wohnen.

TÖLGYEK

A kertekből jövök hozzátok, ti, Hegyek Fiai!
A kertekből, ott is él a természet, dúsan, nemesen,
Védelmükbe vették, s védik szorgalmasan együtt az emberek.
De ti, ti Hatalmasak! Álltok, mint Titánok népe,
E szelíd világban csak titeket hallani, s az eget,
Közel a teremtéshez, s a földhöz, ami szült titeket.
Közületek nem járt senki iskolába, ahogy az emberek,
Életkedvet, szabadságvágyat erős gyökereitekből merítve,
Alulról egymást karolva emelkedtek, mint sas a zsákmánnyal,
Uralkodtok, akár szerényebb tájat is a fellegekig emelve,
Mikor derűs, óriáskoronátokra zuhog a napfény.
Külön világ mindenik közületek, s mint az ég csillagai
Éltek külön istenként, szabad kötelékben egymással.
Tudom a szolgaság csak szenvedés, másként nem irigyelném
Az erdőt, s hagynám el szívesen az emberi társadalmat.
Legjobban az boldogítaná szívem, ha emberektől távol,
E szeretettől hajtva élnék, s milyen szívesen, lombotok alatt.

Klabund

1890–1928

FIEBER

Öfter kommen Chausseearbeiter
Und hacken Steine klein.
Und stellen eine Leiter
An und klopfen die Steine in meinen Schädel ein.

Der wird wie eine Straße so hart,
Über die eine Trambahn, eine Mistfuhre, ein Leichenwagen knarrt.

LÁZÁLOM

Gyakorta jönnek közútépítők,
Köveket ütnek szét.
Emelik a hangerőt
Mintha a követ koponyámba veregetnék.

Azért lesz, mint egy út, olyan kemény,
Villamos, halottas, szemetes roboghat át
Az ember fején.

DER GREIS

Meine Blicke sind von Tränen schwer,
Meine Füße tragen mich nicht mehr.

Meine Hände sind zur Faust geballt,
Die sich zitternd um den Knüppel krallt.

Wären meine Arme nicht so schwach,
Würf ich ihn dem blonden Knaben nach,

Der die Zunge grinsend nach mir bleckt.
Ich wollte, daß mit mir die ganze Welt verreckt.

AZ ÖREG

Tekintetem könnytől homályos,
Rossz lábam két kivénhedt táltos.

Kezem ökölbe szorul, remeg,
Ha botot fogni mégis merek.

De annyira erős még karom,
Azt a szőke fiú után dobom,

Ha nyelvel, kiröhög, támad.
Fájjon, mint nekem, az egész rút világnak.

WEISSE MÄUSE

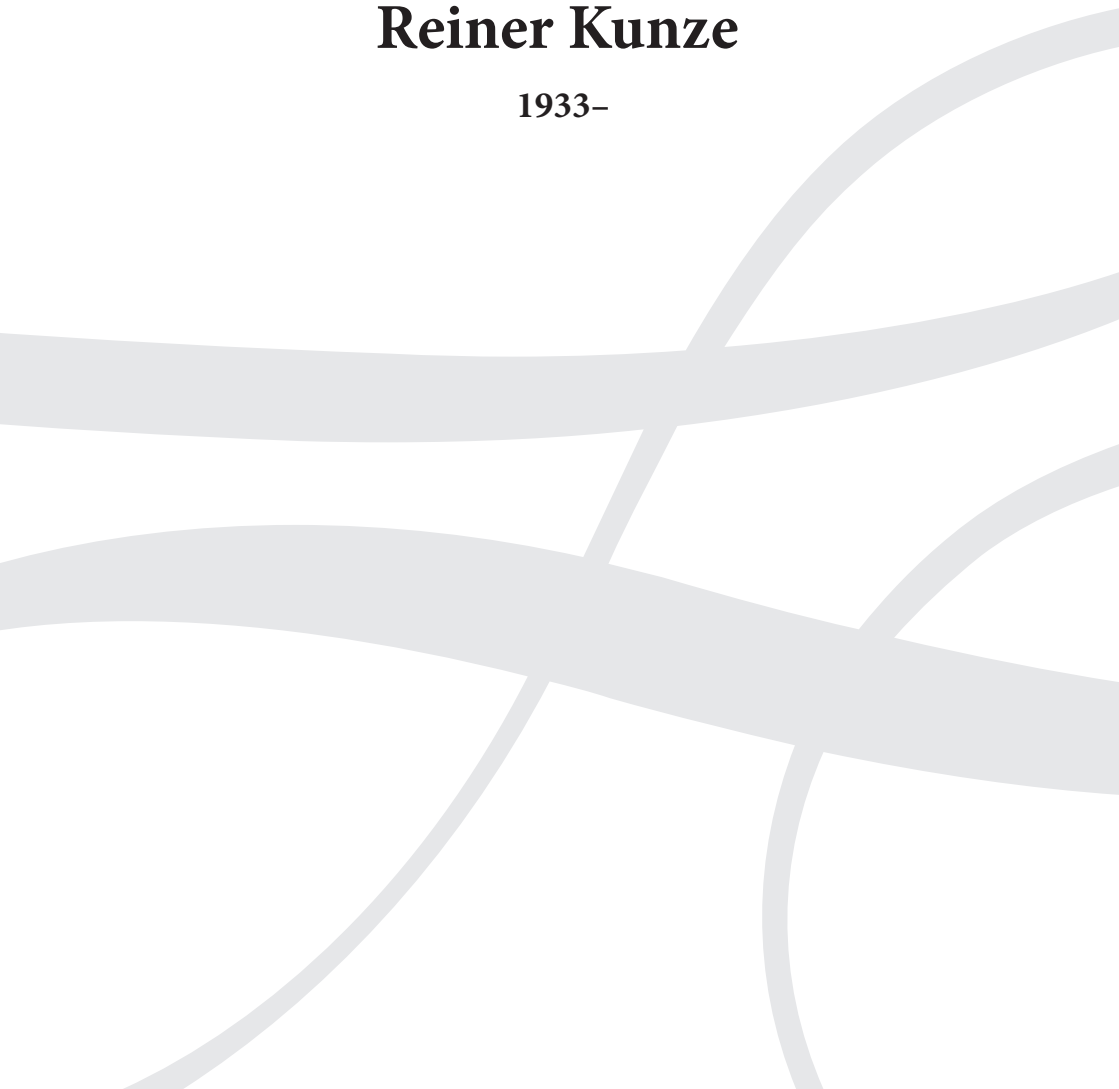
Er kaufte auf dem Jahrmarkt sich zwei weiße Mäuse
Und tat sie in ein gläsernes Gehäuse.
Nun machen sie Männchen, lecken ihre Pfoten
Und sehen dich mit ihren roten
Äuglein ein wenig melancholisch an
Und springen plötzlich auf – und dann
Beginnt ein tolles Laufen: die eine rechts herum, die andre links.
Und ihre feinen Stimmen pfeifen spitz, und klings
Als splittre sich vom Glase jeder Ton,
Als wolle es den beiden
Im nächsten Augenblicke schon
Gelingen,
Mit ihrem schrillen Singen
Die Glaswand zu durchschneiden.

FEHÉREGEREK

Vett magának a nagyvásárban két fehér egeret,
S kaptak szállásul egy öblös üveget.
Nos, mint a kölykök, mancsukat nyalták
És sűrűn pislogtak vörös
Szemükkel melankolikusan egy darabig,
Felugráltak aztán – és hirtelen
Őrült futásba kezdtek, egyik jobbra körbe, balra a másik.
Vékonyka, éles hangon visítotak úgy, hogy vásik
Az üveg, mikor koccannak rajta a hangok,
Épp így kívánta a két akarnok.
A következő pillanat
Jól sikeredet,
Magas hangfekvéseiktől
Végül az üvegfal megrepedt.

Reiner Kunze

1933–

DIE LIEBE

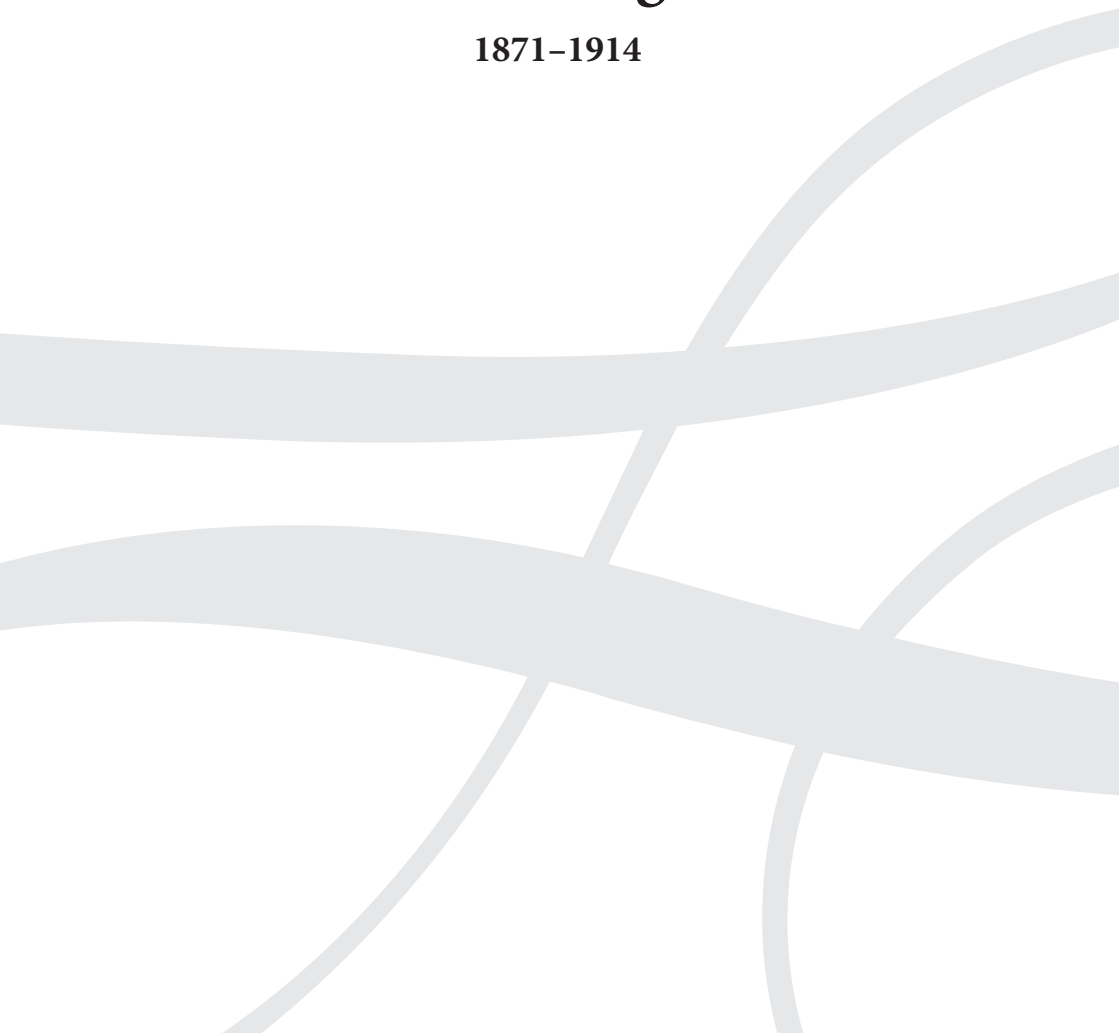
Die liebe
ist eine wilde rose in uns
Sie schlägt ihre wurzeln
in den augen,
wenn sie dem blick des geliebten begegnen
Sie schlägt ihre wurzeln
in den wangen,
wenn sie den hauch den geliebten spüren
Sie schlägt ihre wurzeln
in der haut des armes,
wenn ihn die hand des geliebten berührt
Sie schlägt ihre wurzeln,
wächst wuchert
und eines abends
oder eines morgens
fühlen wir nur:
sie verlangt raum in uns
Die liebe
ist eine wilde rose in uns,
unerforschbar vom verstand
und ihm nicht untertan
Aber der verstand
ist ein messer in uns
Der Verstandist ein messer in uns
zu schneiden der rose
durch hundert zweige
einen himmel

A SZERELEM

A szerelem
vadrózsabokor lesz bennünk.
Ez, ami gyökeret ereszt
a szemekben,
ha pillantásuk a kedvest követi.
Ez, ami gyökeret ereszt
az arc bőrére,
ha a kedves leheletét megérzi.
Ez, ami gyökeret ereszt
a karok bőre alatt,
mikor azok a kedvest átkarolják.
Ez, ami gyökeret ereszt,
él, burjánzik
és esténként,
vagy reggelenként
megérezzük:
egész bensőnket akarja.
A szerelem
vadrózsabokor lesz bennünk,
ép ésszel kikutathatatlan,
annak alá nem rendelhető.
De a józan ész
bennünk éles, mint a kés.
A józan ész bennünk éles, mint a kés,
s kész kivágni a rózsát,
mind a száz ágát
egy mennyországnak.

Christian Morgenstern

1871–1914

HUHN

In der Bahnhofhalle, nicht für es gebaut,
geht ein Huhn
hin und her ...
Wo, wo ist
der Herr Stationsvorsteh'r?
Wird dem Huhn
man nichts tun?
Hoffen wir es! Sagen wir es laut:
daß ihm unsre Sympathie gehört,
selbst an dieser Stätte, wi es – „stört“!

A TYÚK

Nem a nekik fenntartott váróteremben
járkál egy tyúk
fel- alá vadul...
Hol, hol van ő,
hol az állomásfőnök úr?
Velünk mi lesz,
semmit se tesz ?
Reménykedünk! Káráljunk élesen:
övé szimpátiánk, de hallja hamar,
ahogy e hely kinéz – nagyon „zavar”!

BUTTERBLUMENGELBE WIESEN

Butterblumengelbe Wiesen,
sauerampferrot getönt, –
o du überreiches Sprießen,
wie das Aug dich nie gewöhnt!

Wohlgesangdurchschwellte Bäume,
wunderblütenschneebereift –
ja, fürwahr, ihr zeigt uns Träume,
wie die Brust sie kaum begreift.

GÓLYAHÍRFÉNYSÁRGA RÉTEK

Gólyahírfénysárga rétek,
sóska-vörösszínű zsongás, –
ó, te elénk-feslő ígézet,
szem sosem szokik hozzád!

Örömeikkelátszótt fák,
csodavirághóvallepettek –
igen, ők álmunkat mutatják,
így a szív sem láttatja meg.

FÜR VIELE

Wieviel Schönheit ist auf Erden
unscheinbar verstreut;
möchte ich immer mehr des inne werden.
Wieviel Schönheit, die den Taglärm scheut,
in bescheiden alt und jungen Herzen!
Ist es auch ein Duft von Blumen nur,
macht es holder doch der Erde Flur,
wie ein Lächeln unter vielen Schmerzen.

MINDENKINEK

Mennyi szépség létezik a földön
szétszórva láthatatlan;
magamnak szeretném mindazt egyre többször.
Mennyi szépség, napi lármától riadtan,
vén, s ifjúi szívben rejtezett!
S mintha az is virágok illata volna,
meghittebb lesz tőle e földi róna,
győzhet egy mosoly is sok fájdalom felett.

BRIEF EINER KLABAUTERFRAU

„Mein lieber und vertrauter Mann,
entsetzlicher Klabautermann,
ich danke dir, für was du schreibst
und dass du noch vier Wochen bleibst.

Die „Marfa“ ist ein schönes Schiff,
vergiss nur nicht das Teufelsriff;
ich lebe hier ganz unnervos,
denn auf der Elbe ist nichts los.

Bei einem Irrlicht in der Näh
trink manchmal ich den Fünfuhrtee,
doch weil sie leider Böhmisch spricht,
verstehen wir einander nicht.

1.6.04. Stadt Trautenau.
Deine getreue Klabauterfrau.”

TENGERIMANÓFELESÉG LEVELE

„Szeretve tisztelt Uram, hahó,
rettegett Tengerimanó,
köszönöm a tudósítást
s hogy négy hétig maradsz tovább.

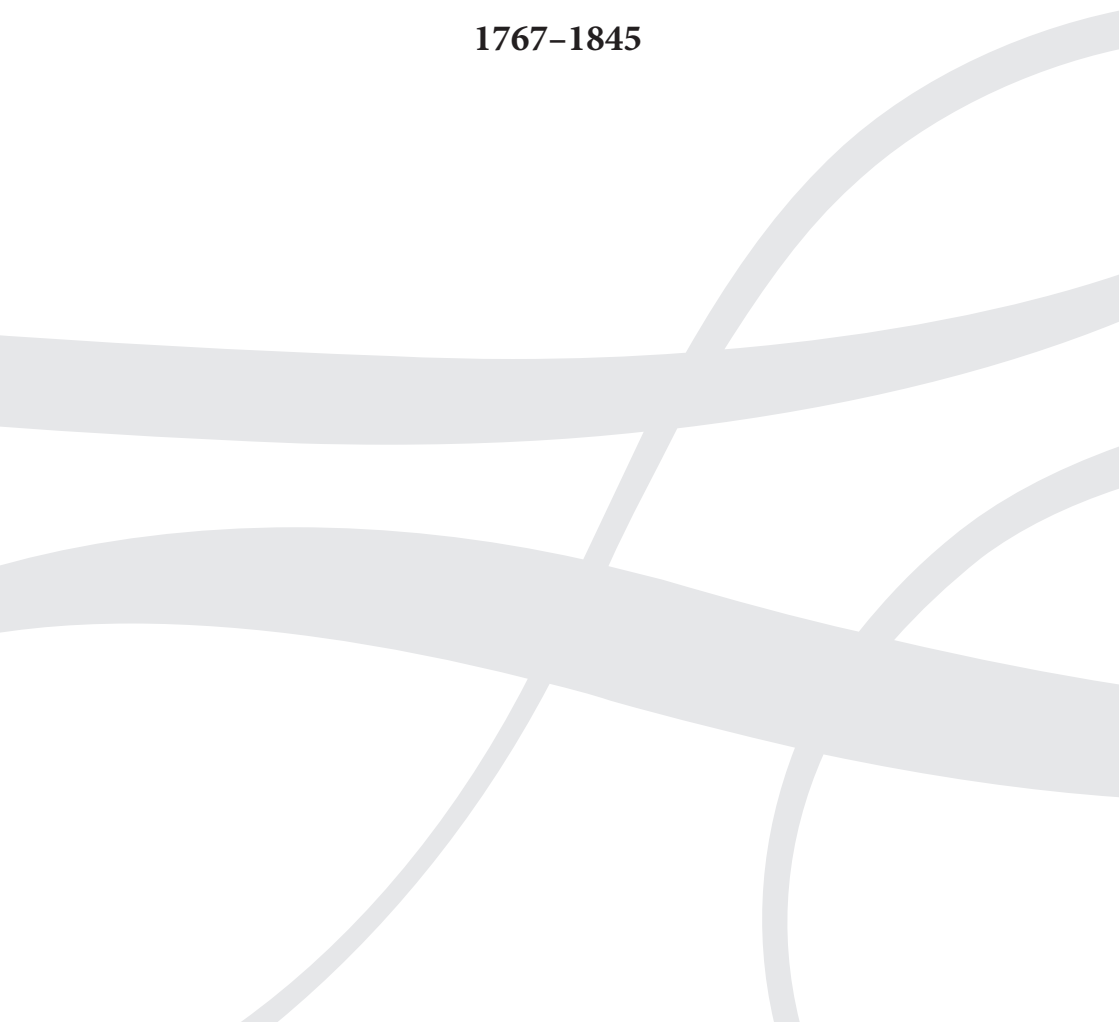
Szépséges hajó a „Márfa”,
rá ne fuss az Ördögsziklára;
én itt nyugton éldegélek,
az Elbán nyugodt az élet.

Egy Lidércfénynél itt közel
néhanap teám fogyasztom el,
de kár, hogy csak csehül beszél,
s nem értjük egymást ő meg én.

1.6–04. Trautenauból hírt adó
Hozzád a leghűbb feleségmanó.,,

August Wilhem Schlegel

1767–1845

AVE MARIA

Die Jungfrau ruht, nur Demuth ihr Geschmeide,
Im Abendschatten an der Hütte Thor.
Sie weiß nicht, daß sie Gott zur Braut erkor,
Doch stilles Sinnen ist ihr Seelenweide.

Da sieh! ein Jüngling tritt im lichten Kleide,
Den Palmenzweig in seiner Hand, hervor.
Voll süßen Schauers bebet sie empor,
Denn seine Stirn ist Morgenroth der Freude.

Gegrüßt, Maria! tönt sein holder Mund,
Und thut das wundervolle Heil ihr kund,
Wie Kraft von oben her sie soll umwallen.

Und sie, die Arm' auf ihre Brust gelegt,
Wo sich's geheim und innig liebend regt,
Spricht: Mir geschehe nach des Herrn Gefallen.

AVE MARIA

A hajadon pihen – alázat csupán az éke –
Alkonyfényben a kunyhó előtt.
Nem tudja, Isten eljegyezte őt,
Békés tűnődés lelke gyönyörűsége.

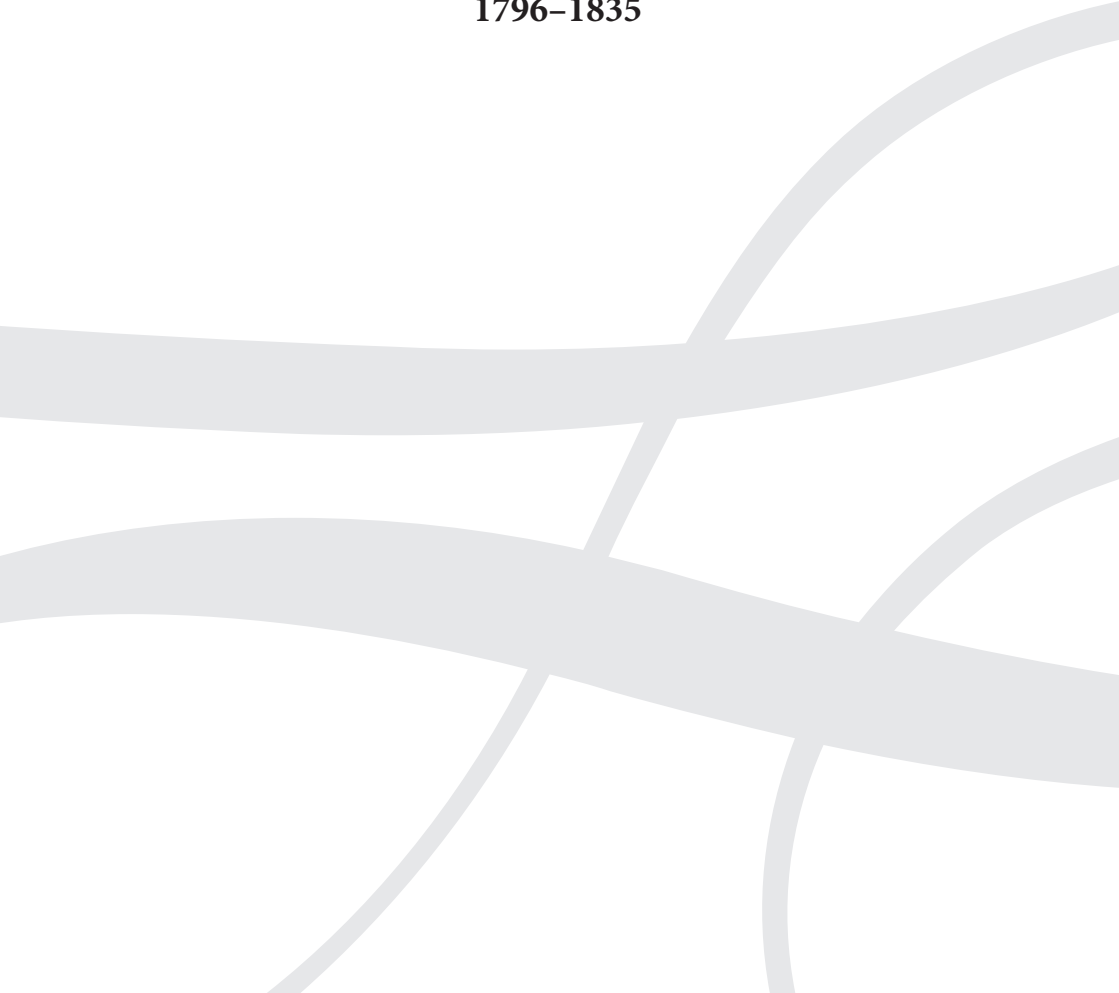
De nézd! Egy ifju fényes ruhában jön
Elé, kezében lengő pálmaág.
Megremeg, édes borzongás járja át,
Arcára hajnalpírt fest az öröm.

Üdv, Mária! – szól, s a hangja zenél,
Üdvözítő hírt hoztam neked én:
Mennyei erő, mely lényed betakarja,

Kéblét a lány két karja mögé rejti,
Titkos mély érzés kezd benn gerjedezni,
S szól: legyen úgy, ahogy az Úr akarja

August von Platen

1796–1835

IM WASSER

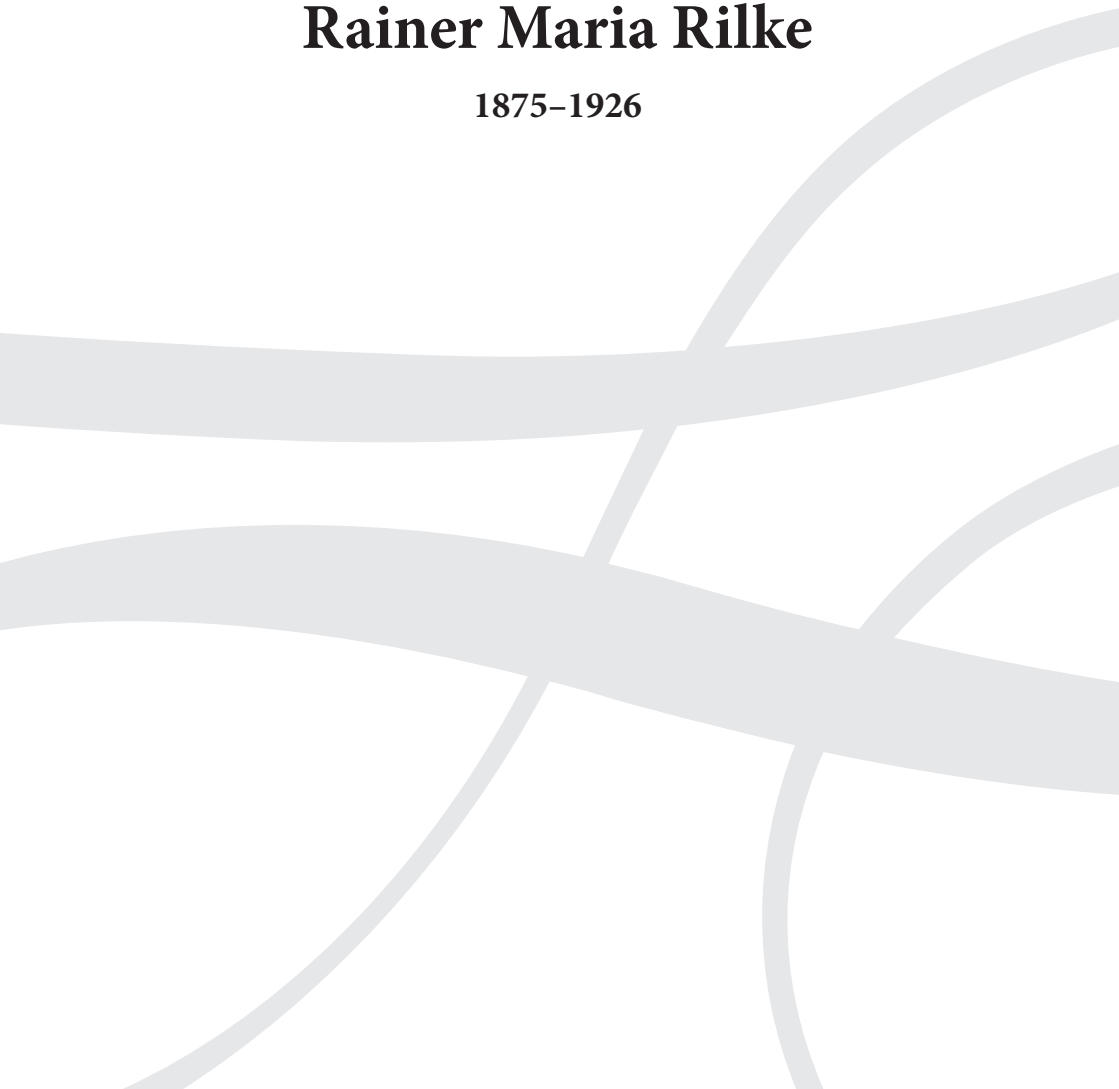
Im Wasser wogt die Lilie,
die blanke, hin und her,
Doch irrst du, Freund, sobald du sagst,
sie schwanke hin und her!
Es wurzelt ja so fest ihr Fuß
im tiefen Meeresgrund,
Ihr Haupt nur wiegt ein lieblicher
Gedanke hin und her!

VÍZBEN

Liliom ring a vízben,
a fehér, ide-oda,
De tévedsz, barátom, ha szólsz,
csak ing ide-oda!
Lábbal igen jól tapad lent,
a tengerfenéken,
Fejét csak egy szép gondolat
ringatja ide-oda!

Rainer Maria Rilke

1875–1926

LÖSCH MIR DIE AUGEN AUS

Lösch mir die Augen aus: ich kann dich sehn,
wirf mir die Ohren zu: ich kann dich hören,
und ohne Füße kann ich zu dir gehn,
und ohne Mund noch kann ich dich beschwören.
Brich mir die Arme ab, ich fasse dich
mit meinem Herzen wie mit einer Hand,
halt mir das Herz zu, und mein Hirn wird schlagen,
und wirfst du in mein Hirn den Brand,
so werd ich dich auf meinem Blute tragen.

VEDD SZEMEM VILÁGÁT

Vedd szemem világát: s látom képedet,
tapaszd be füleim: hallom hangodat,
léptem láb nélkül is hozzád vezet,
s száj nélkül szavaim esküt mondanak.
Szakítsd le karjaim, mégis tartalak
szívemmel, ahogy kezem, karom ölel,
állítsd le szívem, zenéjét agyam dobolja,
vesd tűzre agyam, hadd, égjen el,
s véremben hordlak, mint hűségese szolga.

HERBSTTAG

Herr, es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.
Leg deinen Schatten auf die Sonnenuhren,
und auf den Fluren lass die Winde los.

Befehl den letzten Früchten, voll zu sein;
gib ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin, und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.

Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.
Wer jetzt allein ist, wird es lange bleiben,
wird wachen, lesen, lange Briefe schreiben
und wird in den Alleen hin und her
unruhig wandern, wenn die Blätter treiben.

ŐSZI NAP

Eljött, Uram! Oly fülledt volt a nyár.
Terítsd árnyékod a napóra fölé,
s frissüljön szélről újra a határ.

Sürgess késő fürtöket a célba;
jutass nekik még pár melegebb napot,
hadd, gyűjtsenek össze mézet, illatot
utolsó cseppig a nemes borokba.

Akinek háza nincs, fel nem épít most már.
Aki magányos, hosszan az is marad,
virraszt, olvasgat, tán levelez sokat
és a fasorban ide-oda járkál,
nyugtalan vándor az őszi fák alatt.

DAS WETTER WAR GRAU UND GRELL

Das Wetter war grau und grell;
der Abend ist lichter und leiser.
Sicher kommt irgendein Kaiser:
Alle Häuser sind hell.
Und so festlich und weich
war das Abendgebimmel;
die Alten schaun in den Himmel,
und die Kinder sind reich

SZÜRKE VOLT AZ IDŐ ÉS KEMÉNY

Szürke volt az idő és kemény;
az este ragyog és zajtalan.
Egy király érkezik biztosan:
Minden ház csupa fény.
Olyan ünnepin s puhán
csilingel, csendül az estharang;
véneket ég felé vonz e hang,
a gyermeknép kincsekre vár

Joachim Ringelnatz

1883–1934

DIE BRIEFMARKE

Ein männlicher Briefmark erlebte
was Schönes, bevor er klebte.
Er war von einer Prinzessin beleckt
Da war die Liebe in ihm erweckt.

Er wollte sie wiederküssen
Doch hat er verreisen müssen
So liebte er sie vergebens
Das ist die Tragik des Lebens.

A POSTABÉLYEG

Egy férfipostabélyeg élte át
Ragasztás előtt a csodát.
Egy hercegnő megnyalogatta őt
S ő megszerette azt a nőt.

Viszontcsókra mégsem tellett
Hiszen utaznia kellett
Bár szerette, így hiába
Ez lett az élet-tragédiája.

SCHENKEN

Schenke groß oder klein,
Aber immer gediegen.
Wenn die Bedachten
Die Gaben wiegen,
Sei dein Gewissen rein.

Schenke herzlich und frei.
Schenke dabei
Was in dir wohnt
An Meinung, Geschmack und Humor,
Sodaß die eigene Freude zuvor
Dich reichlich belohnt.

Schenke mit Geist ohne List.
Sei eingedenk,
Daß dein Geschenk
Du selber bist.

AJÁNDÉKOZÁS

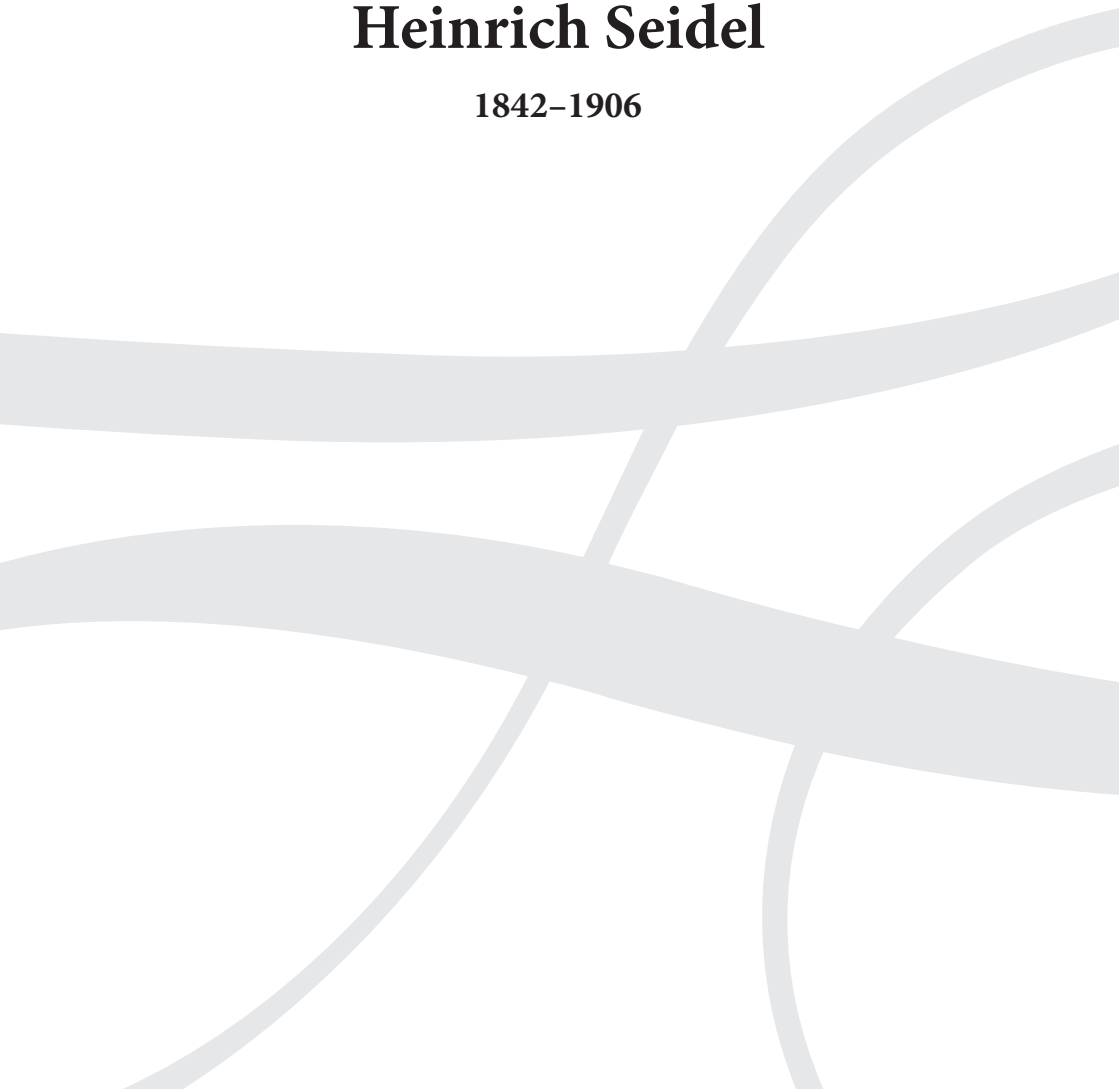
Adj kicsinek, vagy nagynak,
De mindig jó izléssel.
Mikor aki kapja
Érje fel ésszel,
Minha adnád magadnak.

Adj szívből és ingyen.
Adj abból,
Ami benned él
Elgondolást, izlést, humort,
S hogy ebből előbb már örömed volt
Legyen érte a bér.

Adj mókásat, a cselt kihagyd.
Tudhatod rég,
Az ajándék
Te vagy, magad.

Heinrich Seidel

1842–1906

DIE WEIHNACHTSWÜNSCHE DES KLEINEN NIMMERSATT

„Am meisten wünsch ich mir ein Pferd
zum Schaukeln und zum reiten
und eine Rüstung und ein Schwert
wie aus den Ritterzeiten.

Drei Märchenbücher wünsch ich mir
und Farben auch zum malen,
und Bilderbogen und Papier
und Gold- und Silberschalen.

Ein Domino, ein Lottospiel,
ein Kasperletheater
auch einen neuen Peitschenstiel
vergiß nicht, lieber Vater!

Ein Zelt und sechs Kanonen dann
und einen neuen Wagen,
und ein Geschirr mit Schellen dran,
beim Pferdespiel zu tragen.

Mir fehlt – ihr wißt es sicherlich –
gar sehr ein neuer Schlitten,
und auch um Schlittschuh möchte ich
noch ganz besonders bitten.

Und weiße Tiere auch von Holz,
und farbige von Pappe,
und einen Helm mit Federn stolz
und eine neue Mappe.

A KIS TELHETETLEN KARÁCSONYI KÍVÁNSÁGAI

„Legfontosabb egy hintaló,
hintázni, lovagolni kell,
egy puska és kard volna jó,
csak lovagkori érdekel.

Három mesekönyvet kérek,
színes ceruzát festeni,
képeslap, papír temérdek
arany-ezüstszín, hajtani.

Dominó, s számjáték legyen,
kis Hüvelyk Matyi pódium,
legyen egy új ostornyelem,
ne feledd Apa, kell nagyon!

Sátor, benn hat ágyú tüzel,
kapjak egy új kissekeret
lószerszámmal, csengettyűvel,
hadd hallják, ha a ló üget.

Hiányzik – tudjátok ti rég –
a szánkó is nagyon nekem,
s egy korcsolya is jó lenne még,
tudom, biztosan kérhetem.

Állatka fából-faragott,
és persze színes karton is,
kérek egy tollas sisakot,
térképet, ami nem hamis.

Ein Perspektiv, ein Zootrop,
'ne magische Laterne,
ein Brennlas, ein Kaleidoskop-
dies alles hätt ich gerne.

Auch einen großen Tannenbaum,
dran hundert Lichter glänzen;
mit Marzipan und Zuckerschäum
und Schokoladenkränzen.

Doch dünkt dies alles euch zuviel,
und wollt ihr daraus wählen,
so könnte wohl der Peitschenstiel
und auch die Mappe fehlen"

Als Hänschen so gesprochen hat,
sieht man die Eltern lachen:
„Was willst du kleiner Nimmersatt,
mit all den vielen Sachen?!"

„Wer so viel wünscht – der Vater spricht's –
bekommt auch nicht ein Achtel!
Der kriegt ein ganz kleinwenig nichts
in einer Dreierschachtel!"

Legyen távcső és mágikus
csodalámpa, meg állatkép,
kaleidoszkóp, s egy fókuszos-
nagyító, amit szeretnék.

Aztán egy óriásfenyő,
száz fényes égő, lényeges;
marcipán, cukorból habcsók,
meg rengeteg csokiperec.

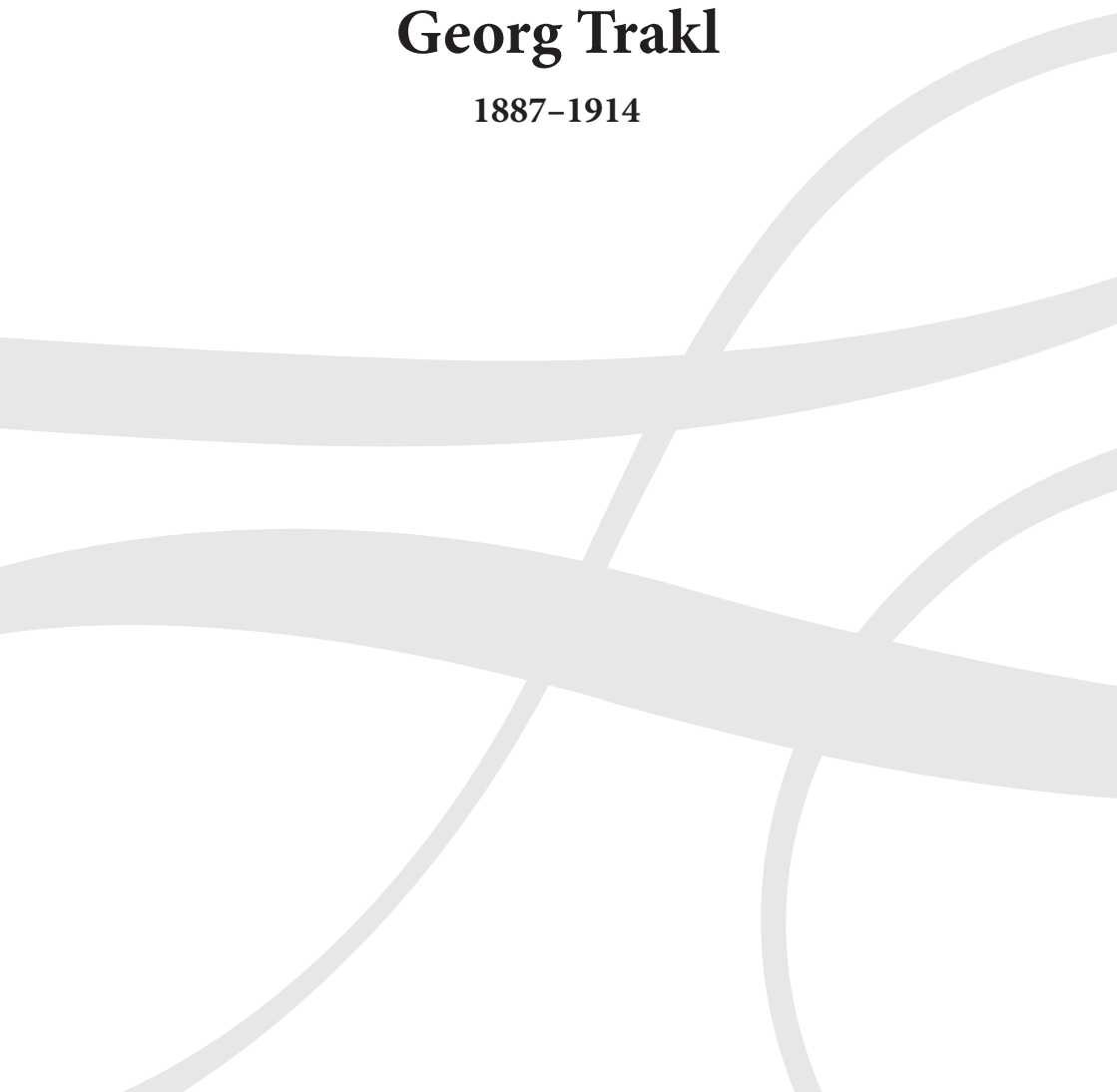
Ha úgy tűnik, ez sok nekem,
s ti elhagynátok valamit,
az ostort majd nem keresem,
tán a térkép sem boldogít.”

Szólt Jancsi elégedetten,
s szülőkre nézett boldogan:
„Mit akarsz te kis telhetetlen
ennyi mindennel kisfiam?!”

„Aki ennyit kér” – szólt az apja –
nyolcadára sem érdemes!
Egész kicsiny sem lesz csomagja,
akinek perselye üres!”

Georg Trakl

1887–1914

MUSIK IM MIRABELL

Ein Brunnen singt. Die Wolken stehn
Im klaren Blau, die weißen, zarten.
Bedächtig stille Menschen gehn
Am Abend durch den alten Garten.

Der Ahnen Marmor ist ergraut.
Ein Vogelzug streift in die Weiten.
Ein Faun mit toten Augen schaut
Nach Schatten, die ins Dunkel gleiten.

Das Laub fällt rot vom alten Baum
Und kreist herein durchs offene Fenster.
Ein Feuerschein glüht auf im Raum
Und malet trübe Angstgespenster.

Ein weißer Fremdling tritt ins Haus.
Ein Hund stürzt durch verfallene Gänge.
Die Magd löscht eine Lampe aus,
Das Ohr hört nachts Sonatenklänge.

Opaliger Dunst webt über das Gras
Ein Teppich von verwelkten Düften.
Im Brunnen schimmert wie grünes Glas
Die Mondessichel in frierenden Lüften.

ZENE MIRABELLBEN

Szökőkút zenél. Fellegek
Szűz-fehérben a tiszta kéken.
Szótlan mennek az emberek
A kerten át az esti fényben.

A márványt szürke por lepi.
Madárraj húz a messzeségbe.
Egy faun holt szemmel lesi
Árnyukat tűnni a sötétségbe.

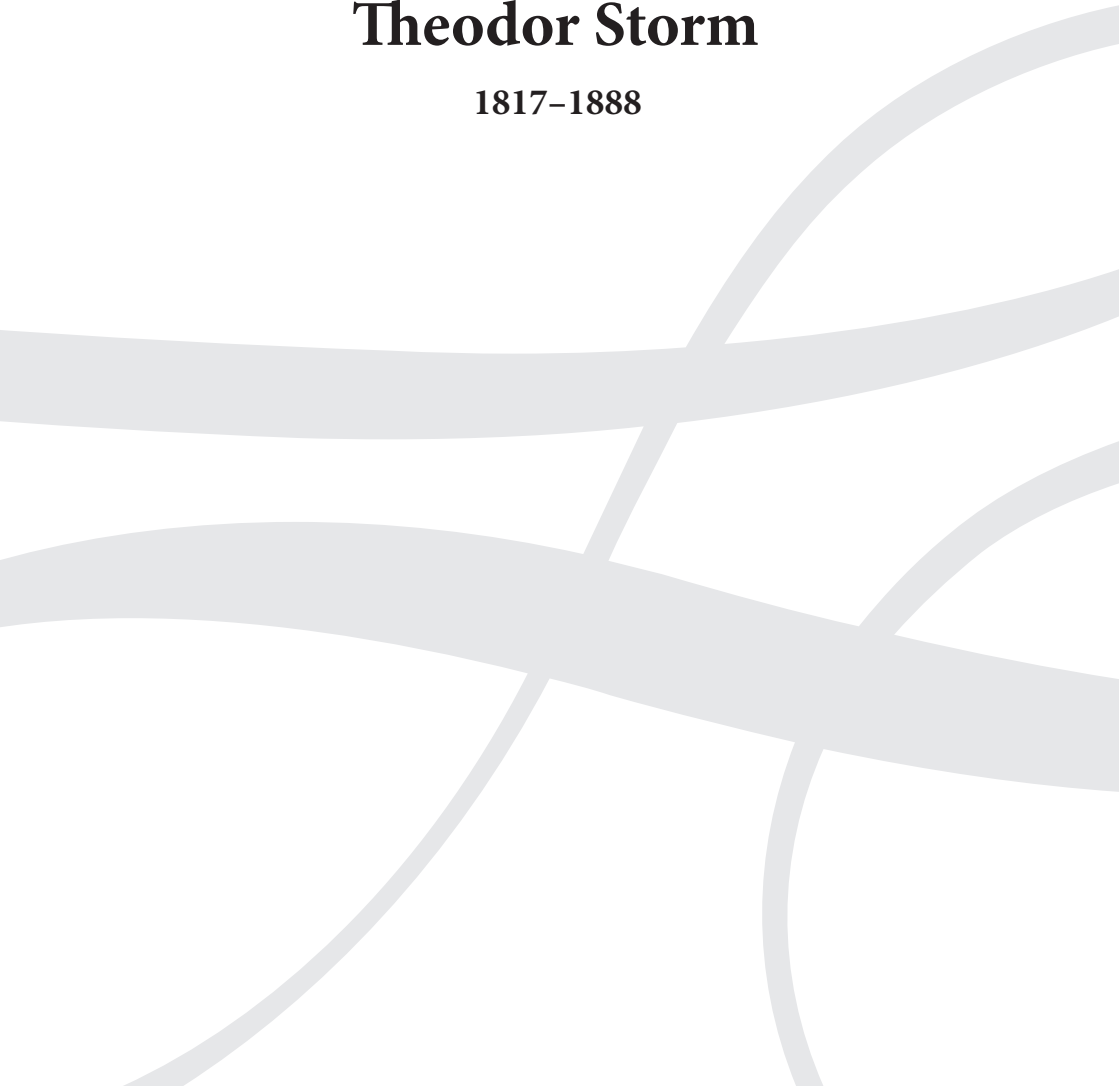
A vén fáról egy rőt levélke
Lebben be a nyitott ablakon.
Ott benn a tűz fényvetülése
Szellemárnyakat fest a falon.

Idegen lép be a házba
Kutya rohan a romos gangon.
Lámpáját oltja a lányka,
Neszez az éj szonátahangon.

Fű fölé opálos szőnyeget
Szó hervadt illatokból a pára.
Csillog a kútban, mint zöld üveg
A holdsarló hús levegőbe zárva.

Theodor Storm

1817–1888

ALL MEINE LIEDER

All meine Lieder will ich
Zum flammenden Herde tragen,
Da soll um sie die rote
Verzehrende Flamme schlagen,
Sie sind ja welke Blüten,
Die keine Früchte tragen –
Was sollen welke Blüten
In frischen Sommertagen.

MINDEN DALOM

Minden dalom úgy szeretném
A lobogó tűzbe vetni,
Vörös lángok közepette
Hagyni őket elhamvadni,
Ha elhervad a virág
Gyümölcsöt úgysem hozhat –
Mért kéne hervadt virág
Friss nyári szép napoknak.

NOCH EINMAL!

Noch einmal fällt in meinen Schoß
Die rote Rose Leidenschaft;
Noch einmal hab ich schwärmerisch
In Mädchenaugen mich vergafft;
Noch einmal legt ein junges Herz
An meines seinen starken Schlag;
Noch einmal weht an meine Stirn
Ein juniheißer Sommertag.

EGYSZER MÉG!

Egyszer még az ölembe hull
A vörös-rózsás szenvedély;
Egyszer még ábrándos leszek
A lánytekintetektől én;
Egyszer még ifjú szív simul
Az enyémhez, és ver vadul;
Egyszer még a homlokomra
Június forró Napja gyúl.

JULI

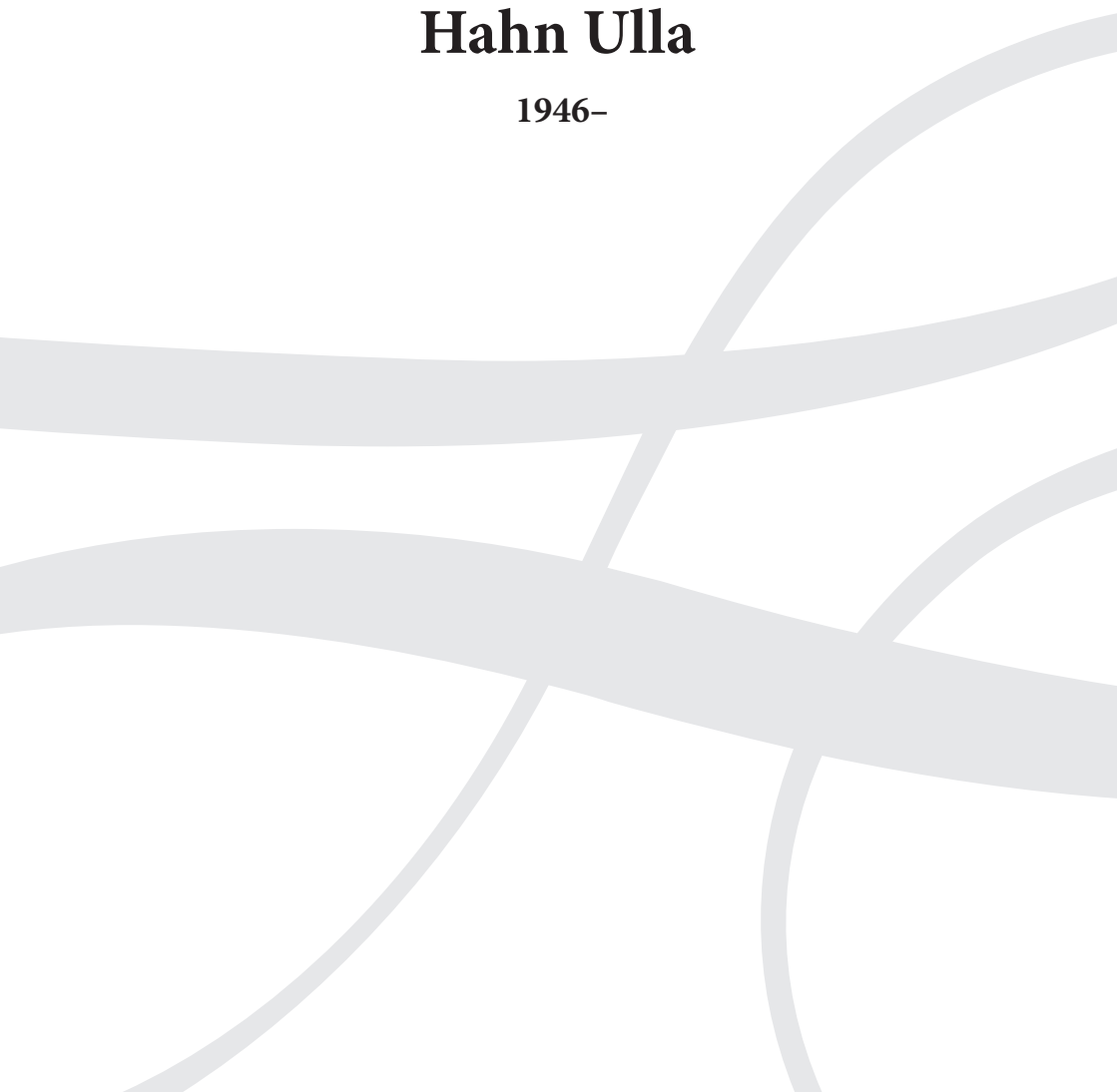
Klingt im Wind ein Wiegenlied,
Sonne warm herniedersieht,
Seine Ähren senkt das Korn,
Rote Beere schwillt am Dorn,
Schwer von Segen ist die Flur –
Junge Frau, was sinnst du nur?

JÚLIUS

Bölcsődalt susog a szél,
Tűz a Nap, érlel a fény,
Magjával dől a kalász,
Bogyóvá duzzad a nász,
Gyümölcssel áldott a rét –
Lányka, te mire vársz még?

Hahn Ulla

1946–

SPIELREGELN

Komm wir proben die Posse noch einmal
wir kennen die Rollen zum Glück
gibt es nicht mehr zu sagen
wir spielen das alte Stück

Immer wieder dieselben Schritte
bis hierher und weiter nicht
immer wieder dieselben Blicke
aus einem andern Gesicht

Immer wieder dasselbe Stöhnen
aus einem anderen Mund
jedesmal dasselbe Versinken
in immer anderem Grund

Immer wieder dieselben Blumen
am Anfang diesmal für mich
und im Schlussakt frische Tränen
wie immer: diesmal um dich.

JÁTÉKSZABÁLYOK

Jöjj, kezdjük a bohózatot újra
szerencse, ismert a szerep
nincs új szöveg, a régi
darabot játszom veled

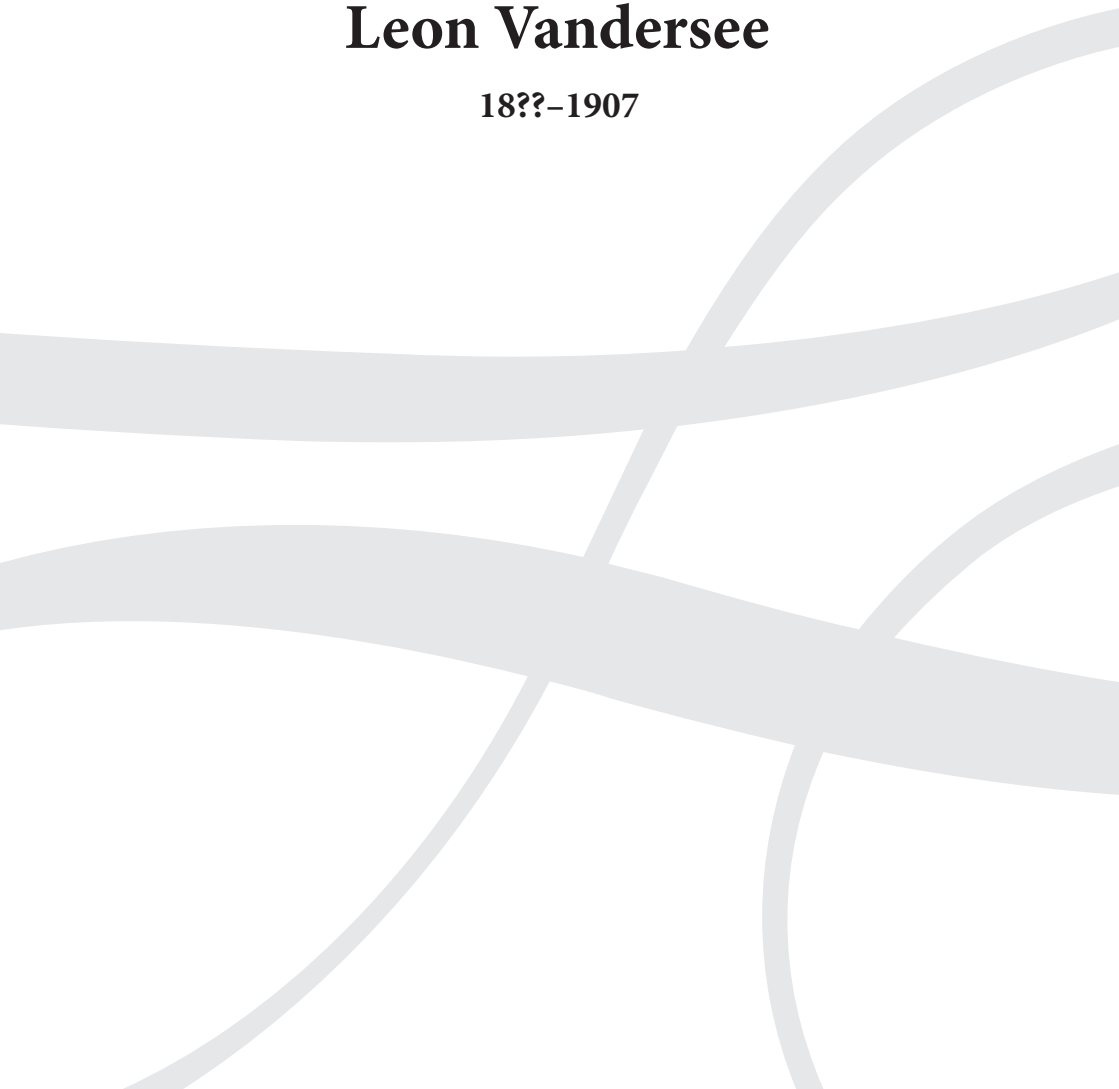
Minduntalan ezek a léptek
eddig és sosem tovább
minduntalan ez a tekintet
csak más arcból néz vissza rád

Minduntalan ezek a jajok
csak más szájból hangzanak
mint mindig mélyek és nagyok
csupán az ok nem ugyanaz

Minduntalan ezek a csokrok
a nyitóképben, most is, nekem
a záróképben könnyet ontok
s mint mindig: érted teszem.

Leon Vandersee

18??–1907

UM OSTERN WAR ES.

Ein Feiertag – um Ostern war es –
die Welt so jung und frühlingsschön,
Waldmeisterkraut und Veilchen blühten,
es lag ein Duft auf Tal und Höhn.

Du sahst mich an – ich küsste leise
dein glückverträumtes Angesicht,
um deine windzerwehten Locken
rann sonnengoldnes Morgenlicht.

Heut?... Ach, kein Glanz, kein Blütenschimmer,
so tief verschneit der Veilchenhag,
als wär dort nie das Glück geschritten
an einem blauen Ostertag!

HÚSVÉT KÖRÜL

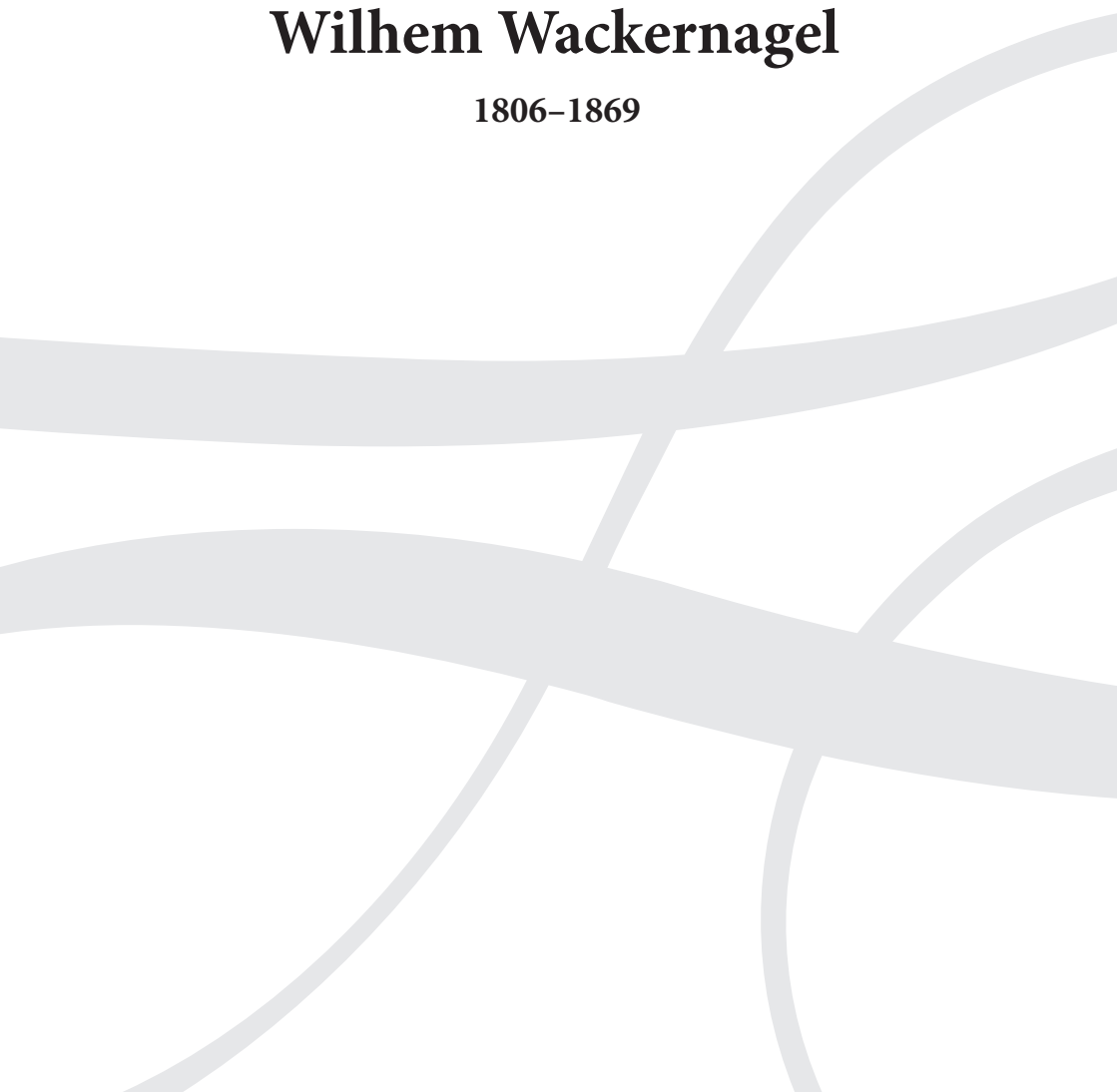
Egy szabadnapon – úgy húsvét körül-
minden oly friss volt, szép tavasz,
szagos müge, s ibolya illattal
telt a dombtáj, a völgyszakasz.

Te rám figyeltél – csókot adtam
csodaváró arcodra én,
szélborzolta fürtjeid köré
hajnalsugarat szórt a fény.

S ma?... Nincs fény, nincs virágpompa sem,
hó ül a violaszín dombokon,
mintha sosem járt volna a boldogság ott
egy égszínkép húsvétnapon!

Wilhem Wackernagel

1806–1869

NUR EIN LEBEN

Ein Tropfen fällt: es klingt
Das Meer nur leise;
Die Stelle wird umringt
Von Kreis' an Kreise.

Und weiter, immer mehr;
Nun ruht es wieder.
Wo kam der Tropfen her?
Wo fiel er nieder?

Es war ein Leben nur
Und nur ein Sterben.
Und kam, auch eine Spur
Sich zu erwerben.

CSAK EGY ÉLET

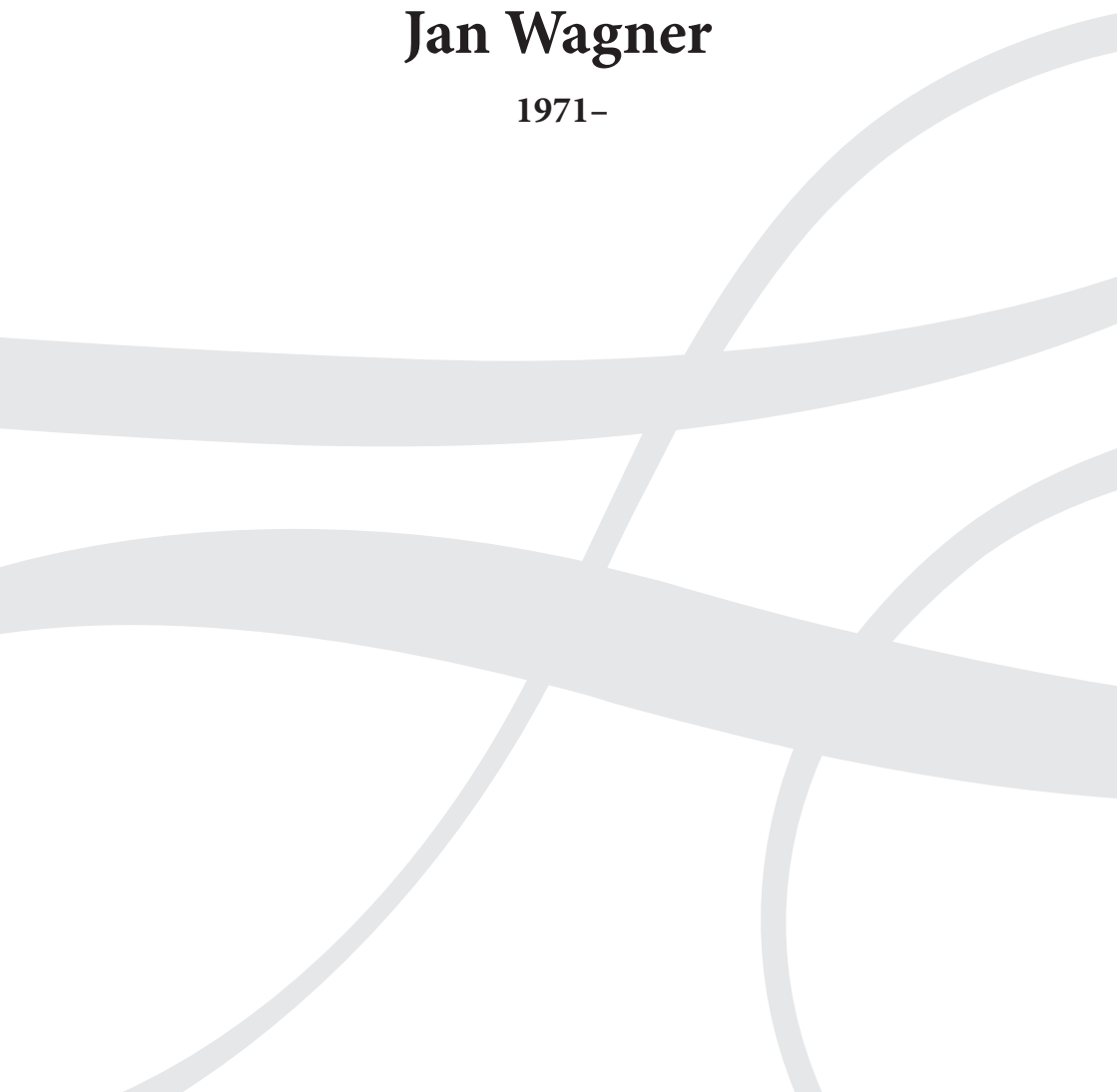
Lehull egy csepp: csobban
A tenger örök;
Elülnek nyomban
A hullámkörök.

És folyton így megy ez;
Ki figyelne rá.
Honnan jöhet a csepp?
Miért hull alá?

Csak ennyi az élet,
S a halál, ennyi csak.
Eljön, szép ígéret,
Nyoma sem marad.

Jan Wagner

1971–

QUITTENPASTETE

wenn sie der oktober ins astwerk hängte,
ausgebeulte lampions, war es zeit: wir
pflückten quitten, wuchteten körbeweise
gelb in die küche

unters wasser. apfel und birne reiften
ihrem namen zu, einer schlichten süße –
anders als die quitte an ihrem baum im
hintersten winkel

eines alphabets, im latein des gartens,
hart und fremd in ihrem arom. wir schnitten,
viertelten, entkernten das fleisch (vier große
hände, zwei kleine),

schemenhaft im dampf des entsafters, gaben
zucker, hitze, mühe zu etwas, das sich
roh dem mund versagte. wer konnte, wollte
quitten begreifen,

ihr gelee, in bauchigen gläsern für die
dunklen tage in den regalen aufgereiht,
in einem keller von tagen, wo sie
leuchteten, leuchten.

BIRSPÁSTÉTOM

Mikor októberben termőágak közt
mint lampionok függnek, itt az idő,
szedjük a birset, tömött kosarakkal
s be a konyhába

folyóvíz alá. Almát, körtét, érésük
sorrendjében, finom édességnek –
s a többi, mint a birset is, fájáról
hátral a sarokból

szokott sorrendben, ők kertünk kincsei
erős, különös aromával. Hámozzuk,
négybe vágjuk, magozzuk húsát (négy nagy
kéz, két kicsi),

áttetsző prés-lé párolog a gőzben,
cukrozzuk, forr, így munkásabb, de nyersen
összehúzza a száját. Tehetünk darabos
birset is hozzá,

zseléjét, öblös üvegben a téli
hónapokra, sorban polcokra rakjuk –
a kézi hűtőszekrénybe, ahol szinte
fénylenek, világítanak.

TARTALOM

Achim von Arnim /1781–1831/	5
Im Walde	6
Erdöben	7
Artmann H. C. /1921–2000/	9
Ein wasserblauer baum	10
Vízkék fa	11
Bockes Barthold Heinrich /1680–1747/	13
Die kleine Fliege	14
Legyecske	15
Wilhelm Busch /1832–1908/	19
Der Kobold	20
A manó	21
Ärgerlich	22
Bosszúsan	23
Mathias Claudius /1740–1815/	25
An den Tod	26
A Halálhoz	27
Theodor Däubler /1876–1934/	29
Katzen	30
Cicák	31

Annette von Droste-Hülshoff /1797–1848/	33
An meine Mutter.....	34
Anyámnak.....	35
Ingrid Herta Drewing /1942– /	37
Sommers Ende.....	38
Nyárutó	39
Heinz Erhardt /1909–1979/	41
Varum die Zitronen sauer wurden	42
Miért lett a citrom savanyú	43
Theodor Fontane /1819–1898/	45
Leben.....	46
Élet.....	47
Erich Fried /1921–1988/	49
Wintergarten	50
Télikert	51
Abraham Emanuel Fröhlich /1796–1865/	53
Regenlied	54
Esődal.....	55
Goes Albrecht /1908–2000/	57
Landschaft der Seele.....	58
Lélekvidék.....	59

Johann Wolfgang von Goethe /1749–1832/	61
Die Nectar Tropfen.....	62
Nektárcseppek.....	63
Selige Sehnsucht	64
Sóvárgás az üdvözülésre	65
Das Sonett	66
A szonett	67
Das Alter.....	68
Öregség	69
Was verkürzt mir die Zeit?	70
Időm mi rövidíti meg?	71
 Günter Grass /1927–2015/	73
Im Ei.....	74
A tojásban	75
 Henrich Heine /1797–1856/	79
Mädchen mit dem roten Mündchen.....	80
Lányka piros szájacskával.....	81
Weltlauf.....	82
Világrend	83
Helena	84
Helena	85
 Hermann Hesse /1877–1962/	87
Sprache	88
Beszéd	89
Kleiner Knabe	92
A kisfiú	93
Blauer Schmetterling	94
Kék pillangó	95

Im Nebel	96
Ködben	97
Allein	98
Egyedül	99
Bücher	100
Könyvek.....	101
Baum in Herbs	102
Fa az őszben	103
Stufen	104
Fokozatok	105
Wie sind die Tage	106
Milyenek a napok	107
 Heyse Paul /1830–1914/	 109
Über ein stündlein.....	110
Egy órácskányit.....	111
Vorfrühling.....	112
Koratavasz	113
Bilder aus Neapel 1.	114
Nápolyi képek 1.	115
 Hoff Karl /1838–1890/	 117
Jahresringe Gestern.....	118
Évgyűrűk Tegnap.....	119
 Cristian Hoffmann von Hoffmannswaldau /1616–1679/	 121
Auf der Mund.....	122
Az ajakról	123

Heinrich Hoffmann /1885–1957/	125
Die Geschichte vom wilden Jäger.....	126
A bős vadász története.....	127
Friedrich Hölderlin /1770–1843/	131
Hälfte des lebens.....	132
Az élet delén	133
Die Eichbäume.....	134
Tölgyek.....	135
Klabund /1890–1928/	137
Fieber	138
Lázálom	139
Der Greis	140
Az öreg	141
Weisse Mäuse	142
Fehéregerek	143
Reiner Kunze /1933– /	145
Die Liebe.....	146
A szerelem.....	147
Christian Morgenstern /1871–1914/	149
Huhn	150
A tyúk.....	151
Butterblumengelbe Wiesen	152
Gólyahírfénysárga rétek.....	153
Für viele	154
Mindenkinek.....	155

Brief einer Klabauterfrau.....	156
Tengerimanófeleség levele	157
August Wilhelm Schlegel /1767–1845/	159
Ave Maria.....	160
Ave Maria.....	161
August von Platen /1796–1835/.....	163
Im Wasser	164
Vízben.....	165
Rainer Maria Rilke /1875–1926/	167
Lösch mir die Augen aus	168
Vedd szemem világát.....	169
Herbsttag	170
Őszi nap	171
Das Wetter war grau und grell.....	172
Szürke volt az idő és kemény	173
Joachim Ringelnatz /1883–1934/	175
Die Briefmarke	176
A postabélyeg	177
Schenken	178
Ajándékozás.....	179
Heinrich Seidel /1842–1906/	181
Die Weihnachtswünsche des kleinen Nimmersatt	182
A kis telhetetlen karácsonyi kívánságai.....	183

Georg Trakl /1887–1914/	187
Musik im Mirabell.....	188
Zene Mirabellben	189
Theodor Storm /1817–1888/	191
All meine Lieder.....	192
Minden dalom	193
Noch einmal!.....	194
Egyszer még!	195
Juli.....	196
Július	197
Hahn Ulla /1946– /	199
Spielregeln	200
Játékszabályok	201
Leon Vandersee /18??–1907/	203
Um Ostern war es.....	204
Húsvét körül	205
Wilhem Wackernagel /1806–1869/	207
Nur ein Leben	208
Csak egy élet	209
Jan Wagner /1971– /	211
Quittenpastete.....	212
Birspástétom	213

ISBN 978-615-00-8706-1

A borítót
Koosán Ildikó tervezte.

A könyv
a Pytheas Könyvmanufaktúra
műhelyében készült
www.konyvmanufaktura.hu

Koosán Ildikó

**Polgári nevén dr. Bódor S..né, dr. Koosán Ilona
költő, műfordító. Jelenleg Szombathelyen él.**

Eddig megjelent műfordítás-kötetei:

KÉPMÁS-MÁSKÉPP

Többnyelvű. Szerzői kiadás

Balogh és Társa Kft., Szombathely, 2010

REMY DE GOURMONT: SIMONE

Kétnyelvű. Szerzői kiadás

Balogh és Társa Kft., Szombathely, 2012

FRANCIA KÖLTŐK

Kétnyelvű. Szerzői kiadás

Pytheas Könyvmanufaktúra, Budapest, 2020